

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12 } చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ అక్టోబరునెల 20-వ తేది మంగళవారము } No. 167
సంపుటము ౧౨ } శ్రీ క్రీధననామ సంవత్సరము, కార్తీకమాస శుద్ధ తృతీయ 3. } సంచిక ౧౬౭

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు

అమృతాంజనము నకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును.
బెఱుకుల భేదింపును వాపుల రూపుమాపును.

దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును

విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

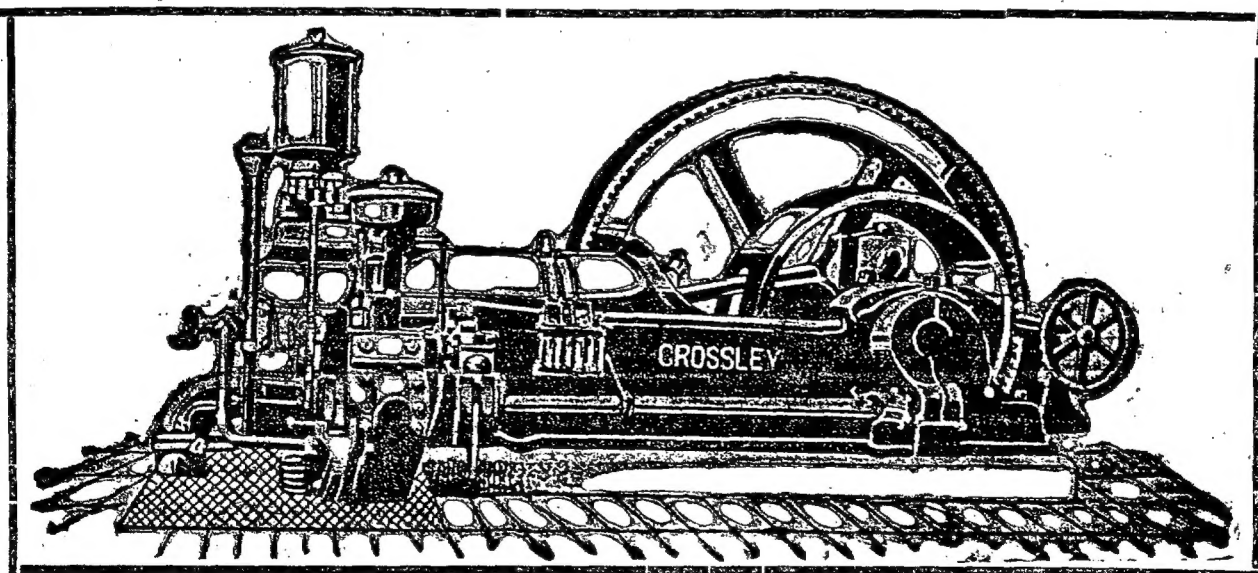
చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

క్రాస్టిగాసు అండ్ ఆయిల్ ఎంజినులు

ప్రపంచమునందు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవి, మితవ్యయముగలది.

మిక్కిలి శ్రేష్ఠ
మైనరకము. ఇం
టర్నల్ కంబస్ట
న్ ఎంజినులు త
యారు చేయుట
యందు 50 సంవ
త్సరముల అను
భవము గలదు.

నూతన ఎంజిన్
రింగు శాస్త్రము
నందు తెలుపబడి
న ప్రకారము సరి
యైన ప్రైము
మూవరు మొద
లగు వాటితో
గలదు.

అనుభవము జాస్తిగానుండనవసరములేదు. మిక్కిలి సరసమైన నూనెనుపొయ్యికి ఉపయోగించ వచ్చును. మిక్కిలి మితవ్యయముగలది.

ఎంజినిర్లు, రైసుమిల్లు స్వంతదారులు, వ్యవసాయదారులు, యితరులు మాకు వ్రాయుకోరెదము.

క్రాస్టిబ్రదర్సు, (లిమిటెడ్) 14, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

Crossley Bros, (Limited) 14, Broadway, Madras.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ చట్టము

ఉపసంఘ నివేదిక

ప్రత్యేకాభిప్రాయములు

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ చట్టము గూర్చిన ఉపసంఘ నివేదిక యిట్లున్నది:

1925 సం॥ ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ చట్టమును నెం 11 విచారింప నియమింపబడిన ఉపసంఘసభ్యుల ముగిమేము యిట్లు నివేదించుకొనుచున్నాము. ఈచట్టము 11-ఆగస్టు 1925 తేదీ ఫోర్టు సెంటుబర్ని గజెటులో ఇంగ్లీషు ప్రకటింపబడినది.

2. మేము 28 సెప్టెంబరు సోమవారము మొదలు ఐదు రోజులు సమావేశమై విచారించితిమి. తిరిగి అక్టోబరు 7వ తేదీన గూడి నివేదికను సవరింపబడిన బిల్లును ఆమోదించుటకు నిశ్చయించితిమి.

3. బల్లారిజిల్లానుండి రెండు వివేచితములు వచ్చినవి. మొదటి వివేచితదారులు, బల్లారిజిల్లా కన్నడభాషకు చెందినదగుటచే ఈ విశ్వవిద్యాలయావరణనుండి తొలగింపవలెనని కోరిరి. రెండవ వివేచితదారులు రెవక్లాజు ప్రకారము బల్లారిలోనికొక కేంద్రస్థాన మేర్పరచిన పక్షమందే బల్లారిని చేర్పవలెనని కోరిరి.

4. మేము బిల్లుయొక్క ముఖ్యసూత్రముల నంగీకరించుచున్నాము.

5. మేము చట్టమునందలి ప్రతిక్లాజును చర్చించి మాకు దోచిన యీ ముఖ్యమగు మార్పుల నూచించితిమి.

6. నిర్వచనములు—అఫిలియేటెడు కాలేజీయను పదము నిర్వచనమును మార్చితిమి. విశ్వవిద్యాలయముచే నిర్మింపబడిన, లేక మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునం దిదివరకే చేరియున్న కళాశాలను తిరిగి యీ విశ్వ విద్యాలయము వారు కచ్చెయి చేయ నవసరముండవని స్పష్టపరచితిమి. ప్రాచీన పాఠశ్రామిక వృత్తివిద్యల బోధించుకళాశాలలగుండ 2వ గ్రేడు రికార్డులలో చేరుటకు విలుండునట్లు ఆపద నిర్వచనము మార్చితిమి.

7. విశ్వవిద్యాలయము—విశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానము రాజమండ్రిలో నిర్మించునట్లు ఒక సబుక్లాజును చేర్చితిమి. విశ్వవిద్యాలయాధికారములందు దేశభాషయందు బోధించి పరీక్షలు జేసి భాషనభివృద్ధి జేసికొన అధికారము చేర్చితిమి. మరియు (1) లేబరేటరీలు గ్రంథాలయములు స్థాపించుటపూసిం చుట, (2) విశ్వవిద్యాలయాభివృద్ధి బోర్డుల స్థాపించు అధికారముగూడ చేర్చితిమి.

8. కేంద్రస్థానములు—చట్టమునందలి 6వ క్లాజులో (3) వ సబుక్లాజును మేము సవరించిన రూపమున బలపరచుచున్నాము. ఈవిశ్వవిద్యాలయముయొక్క ప్రత్యేకత ననుసరించి యానిబంధన నంగీకరించి తీరవలెననియు, ఇందు దెల్పిన కేంద్రస్థానములకు దాటి చేరవచ్చు కళాశాలను చేర్చుకొనుటకు ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి కధికార ముండరాదనియు మేము భావించుచున్నాము. చట్టముయొక్క ఉద్దేశమునందే ముఖ్యమగు యీ మార్పు తేలవని అవసర మెన్నడైన గల్గినచో శాసనసభవారి అనుమతిని బడసి చేయవలెను. కావున 6వ క్లాజులో (ఎ) సబుక్లాజునుకు చెందిన రెండవ నిబంధనను తీసివేసితిమి. మదరాసు నగరమునందుండు 2వ గ్రేడు కాలేజీని విశ్వవిద్యాలయమువారి కధికారమిచ్చు 4వ సబుక్లాజును 6వ క్లాజునకు చేర్చితిమి.

9. విశ్వవిద్యాలయ ఉద్యోగులు:—చై సుభాన్యరగూరిని సెనేటువారు ఎన్నుకొనవలెననియు, వారు నూచించు నంత వేతనము నీయవలెననియు, ఆయనకాలమంతయు వినియోగించుచు ఉద్యోగిగ నుండవలెననియు మేము నూచించితిమి. సిండికేటు వారు నూచించు ముగ్గిరిలో నొకరిని సెనేటువారు రిజిస్ట్రార్ గూర్గా నియమించవలెనని నూచించితిమి.

10. విశ్వవిద్యాలయాధికారులు:— (1) సెనేటు-గవర్నరు మేంటు సర్దును జనరలుగారు ఉద్యోగగతీత్య సభ్యుడుగనుండును. ఆ జన్యాయతము సభ్యులుగనుండువారిని సిండికేటువారి కిఫార్సుపై సెనేటువారు నియమించునట్లు జేసితిమి. స్థానిక సంఘములు సెనేటు సభకు ప్రతినిధుల సంపుటగూర్చి యిట్లు మార్పులు జేసితిమి:—(1) విశ్వవిద్యాలయమునకు చందా యిచ్చుట, సెనేటునకు ప్రతినిధుల సంపుటకొక పరతుగనుండరాదు; (2) ప్రతినిధుల నియమించు నియోజకవర్గమునందు తాలూకాబోర్డు మునిసిపలు సంఘముల సభ్యులును, ఈ రెంటికి చెందిన జిల్లాబోర్డు సభ్యులును చేరియుండురు; (3) చిత్తూరునకు పత్తమండలముల కొసంగిన ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసంగవలెను.

(2) సిండికేటు:—విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యాయుల లెవ్వరును సిండికేటుసభ్యులుగ నుండరాదనియు, 4వ క్లాజులో 12వ సబుక్లాజునందు గల విశ్వవిద్యాలయబోర్డు లన్నింటిపై సిండికేటున కధికార ముండవలెననియు ఒక నిబంధన చేర్చితిమి.

(3) ఆకడమికు కాన్సిలు:—అఫిలియేటెడు కాలేజీలన్నియు ఒక్కొక్క ఉపాధ్యాయుని ఆకడమికు కాన్సిలు సభ్యునిగా నంపవచ్చునను నిబంధన తొలగించి, కళాశాలల వివిధ విద్యాశాఖల ప్రతినిధులు ఎచ్చుట కవకాశ ముండునట్లుగా ఆకడమికు కాన్సిలునందు సభ్యులుగ అఫిలియేటెడు కాలేజీల ఉపాధ్యాయులను 15 రకు మించకుండ చేర్చుకొనవచ్చునని నూచించితిమి.

(4) ఫేకల్టీ ను:—ఆకడమికు కాన్సిలుసభ్యుడు కాని వాడు ఫేకల్టీ సభ్యుడుగా నుండరాదని క్లాజు చేర్చితిమి.

11. గ్రాడ్యుయేటుల రిజిస్టరు నుండి ఒక శాసనము తొలగించవలెనను, 81వ క్లాజు ప్రకారము యేర్పడు విశ్వవిద్యాలయ బోర్డు సభ్యులను తొలగింపవలెనను 2/3 వంతుల అధికసంఖ్య గల సెనేటు సభ్యుల ఆమోదముపై తీర్మానించవలెను.

12. గ్రాడ్యుయేటుల రిజిస్ట్రేషను:— విశ్వవిద్యాలయ పట్టము పొంది 5 ఏండ్లు గడవినవారు యీవిశ్వవిద్యాలయావరణలో నివాసమేర్పరచుకొని చట్టము అమలునకు వచ్చునరీతి 5 ఏండ్లు క్రితమే మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునందు పట్టము బొందియుండువారు అందరు రిజిస్ట్రేషను సౌకర్యముల పొందవచ్చును.

13. ఈచట్టమునందు సవరణలపై లేనందున తిరిగి ప్రకటింపవలసిన అవసరము లేదని తలంచుచున్నాము.

సంతకములు:—ఎ. సి. పాత్రో, * సి.వి. నరసింహారాజు, సి. రామలింగారెడ్డి, * ఎ. రంగనాథమద్యాలయ, * కె. కోటిరెడ్డి, టి.ఆర్. వెంకటరామశాస్త్రి, * సి. సి. ఎలిరాజులు, * కె. వెంకటరెడ్డి, ఆర్. జి. గ్రీవు, సి. కేశవస్వామి, * సి. శివరావు, ఎస్. ఆర్జునస్వామి ఉడయారు, కె. సర్వారాయుడు, ఎం. అబ్దులు వాహబు సాహెబ్, * కె. మార్కనారాయణమూర్తి, * కె. శరభారెడ్డి, * టి.ఎం.నరసింహాచార్య, * బి. మునిస్వామి నాయుడు, * సి. సి. వెంకటపతిరాజు, * జె.కుప్పస్వామి, * జి. డి. శామ్యూలు, సి. సాగరము, ఎ. వి. భాస్కరావు, సి. ఆంజనేయులు, * ఎ.రామస్వామి మద్యాలయ, * సి. కుబ్జరాయను*ఆర్. వెంకటరత్నం నాయుడు, అబ్దులు హైసాహెబు, * సి. పెద్దిరాజు, * ఎ. ఎన్. క్రీష్ణరావు, * బి. రామచంద్రారెడ్డి, * బి. వెంకటరత్నం, రామచంద్రమర్తరాజుదేవు.

(ఇందు* గుర్తుగలవారు ప్రత్యేకాభిప్రాయముల బంపిరి. X గుర్తుగలవారి ప్రత్యేకాభిప్రాయము లింకను చేరలేదు)

ప్రత్యేకాభిప్రాయముల దెల్పినవారిలో టి. ఎం. నరసింహాచార్యగారు విద్యాధికులేగాని సామాన్యజనము విశ్వవిద్యాలయమును కోరుట లేదనియు, ధనము చాలదనియు, దేశభాషాభివృద్ధికి యిబ్బంది యుండుననియు, మదరాసులో కాలేజీని చేర్చుకొన అధికార మియారాదనియు, విడబడగోరు జిల్లాలను విడిచిపెట్టవలెననియు, దెల్పిరి. డా॥ సుబ్బరాయనుగారు గూడ మదరాసులోని కళాశాలను చేర్చుకొనుటకు అభ్యంతరము దెల్పిరి. కేంద్రస్థానములు కానివోట్ల 2వ గ్రేడుకళాశాలలు మొదటి గ్రేడుకళాశాలలుగా మారుటకు అభ్యంతర పెట్టరాదనియు మూడేండ్లలో అట్లు మార్పుజేసికొనలేమనెనచో యీ అభ్యంతరమును అమలుజరుపవచ్చుననియు కె. మార్కనారాయణమూర్తి గారు నూచించిరి.

ఎ. రామస్వామి మద్యాలయగారు కార్యస్థానము విశాఖ పట్నములోనో గుంటూరులోనో యుండవలెననిరి. “ఎంప్లాయి మెంటు లీరో” రెండవ స్టాఫు సెలక్షనుబోర్డుగా నిర్వహయోగ మగునేమో యనిరి. సెనేటునందు శాసనసభ ప్రాతినిధ్య మింక నెక్కువగ నుండవలెననిరి.

సర్ కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారు విశ్వవిద్యాలయమునకు “తెలుగు విశ్వవిద్యాలయముని” పేరిడవలెననియు, గుంటూరు, మదనపల్లి, కాకినాడ కాలేజీలు బి. ఎ. కాలేజీలుగా మారుట కవకాశ మియవలెననియు నూచించిరి.

సర్ ఆర్. వెంకటరత్నం నాయుడుగారు కేంద్రస్థానముల యేర్పాటు నంగీకరింపలేదు. చట్టములో నూచించబడిన పద్ధతి విజయనగరము, బందరు మున్నగు కళాశాలలకు ప్రతిబంధకముగ నున్నదనియు, యితరచోట్లనున్న రెండవ గ్రేడుకాలేజీలకు ప్రోత్సాహము లేకుండుననియు దెల్పిరి. ఈ యిబ్బందుల తొలగించు నూచనల జేసిరి. అంతరాత్మ విరుద్ధముగనుండు బోధనగూర్చిన క్లాజున కభ్యంతరము దెల్పిరి. చట్టమును క్రమేణ అమలుజరుపవలెనని కొన్ని సవరణల నూచించిరి.

ఎక్సైజుపన్నును తీసివేయుట

ప్రభుత్వమువారికి మిల్లు యజమానుల జవాబు

బొంబాయి, అక్టోబరు 17:— ప్రతికలలో ప్రకటింపబడిన చాడ్విక్కుగారి జాబునకు జవాబునిచ్చుచు ఎక్సైజుపన్నును గూర్చి ఫిస్కలు కమిషను వారి కిఫార్సును తామర్ముచేసిన వానికి బలముగా కన్మూరీభాయి లాలాయిగారి తీర్మానముపై 1924 సెప్టెంబరు భారతశాసనసభలో జరిగిన చర్చ సమయమందు సర్ చార్లస్ యిన్నీసుగారు చేసిన అర్హము మిల్లు యజమానులు తెలియజేయుచున్నాను. పరిశ్రమ సరియైన ఫితికి వచ్చుటకు ఎక్సైజు పన్నును తీసివేసినంత మాత్రమున చాల దన్నట్లుగా తాము చెప్పలేదని యీసంఘమువారు చెప్పచున్నారు. పరిశ్రమ పునరుద్ధరింపబడుటకు ఒక్క ఎక్సైజు పన్నును తీసివేయుటమాత్రమే చాలకపోయినను ప్రస్తుతము మందముగా నున్న ఫితి తొలగిపోవుననియు గుడ్డ ఖరీదులో పానుకు 9 పైసలు తగ్గినట్లయిన చిక్కులను దాటవచ్చుననియు వారు తెలిపియున్నారు. కావున పరిశ్రమకు బాధకరముగనున్న ఎక్సైజుపన్నును తీసివేయవలసినదనియు, అవసరమైనయెడల పరిశ్రమకు సహాయము చేయవలసినదని తరువాత ప్రభుత్వము వారి నడిగెదమనియు మిల్లుయజమానుల సంఘమువారు చెప్పచున్నారు. ఇప్పటికి శాసనసభవారు ముమ్మారు చెప్పినటువంటి ఎక్సైజుపన్నునే తీసివేయక యున్నప్పుడు టారిఫు బోర్డువారు చేయు మరియొక నూచనను ప్రభుత్వమువారు విచారించెదరాయని వీరనుమానించుచున్నారు.

ప్రభుత్వమువారు జూను 26 తేదీన వ్రాసిన జాబువిషయమై దీర్ఘ విచారణలు జరుగుచున్నవి. “జాబు జవాబులేకుండా అక్లేషడియున్న”దని ప్రభుత్వమువారు చెప్పినమాటకు సంఘము వారు ఆశ్చర్యమును దెలుపుచున్నారు.

1924 ఫిబ్రవరి నెలలో తాముమనవి చేసినదంతయు ఎక్సైజుపన్నును తీసివేయవలసినదేననియు అప్పుడు రక్షణవిషయమై అడిగినట్లుగా తెలుపుట పారబాటనియు వీరు తెలుపుచున్నారు ముగింపుచు మిల్లుల మేనేజిమెంటు విషయమై ప్రతికలలోను యితరచోట్లను ప్రకటింపబడినవిషయములతో ప్రభుత్వము వారి రంగీకరించుటలేదని మిల్లుయజమానులు సంతసించుచు నవి నాటాదారుల కవమానకరములని చెప్పచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

టారిఫుబోర్డు విచారణ

గాల్వనైజ్డ్ సరుకుల పన్నె.

కలకత్తా, అక్టో 19:— నేడు టారిఫుబోర్డు యెదుట ఇండియన్ గాల్వనైజ్డ్ సరుకులపై ప్రతినిధియగు హెచ్. డబ్లియు. బిషపుగారు సాక్ష్యమునిచ్చిరి. ఆ సమయమున యితర ప్రభుత్వశాఖలకును గాల్వనైజ్డ్ సరుకును సప్లై చేయు కంట్రాక్టులను బాగానే చెల్లించెనని సాక్షిజెప్పెను. హామిల్టన్ కడ్డీలను తయారు జేయుటకు యంత్రముల నిర్మించుటకుగాను కంపెనీకి చాలఖర్చయ్యెను. ఇప్పుడున్న టారిఫురేట్లు తమకు చాల కష్టముగనున్నవని సాక్షిజెప్పెను. దిగుమతిజేసి ఉక్కుకడ్డీలే దేశమునకు నూటికి 2 పన్నుతో వచ్చుచుండ వారు రేకులకు నూటికి 10 చొ॥ గాల్వనైజ్డ్ జేయుటకు తుత్తవాగము రాగికలిపిన లోహమును దెప్పించుటకు నూటికి 15 చొ॥ పన్ను విధింపబడుచున్నది. క్రొత్తపన్నులను విధించినయెడల వారిపని మరింత కష్టముగ నుండును. అప్పుడు రేకులమీద నూటికి 20 చొ॥ నీయవలసియుండును. దిగుమతిజేసిన కడ్డీలు యింకను నూటికి 2 1/2 చొ॥ వచ్చుచుండును. ఈదేశములో హామిల్టన్ కడ్డీలే చాలపనులకు వినియోగించునని కంపెనీవారు దెల్పిరి. పెద్దపెద్ద లైనులకు కంటెలున్న కడ్డీలే తరుచు ఉపయోగింపబడుచుండెను కాబట్టి దిగుమతిజేయు కడ్డీలను నూటికి రెండు సార్ల చొ॥ రానిచి నయెడల యీదేశముల భవననిర్మాణములకు కావలసిన సరుకులను తయారుజేయు కంపెనీలు అటువంటి కడ్డీలను తయారుజేయునట్టివి నూటికి 20 చొ॥ పన్ను జెల్లింపవలసి యుండునెడల నష్టపడిపోవును. కాబట్టి దిగుమతియగు కడ్డీలపై నూటికి 25 చొ॥ పన్ను విధించి వానిని గృహనిర్మాణపు ఉక్కుసరుకుల క్రింద జేర్పవలెనని కంపెనీవారు దెల్పిరి. (ఆ. ప్రె.)

గుంటూరుజిల్లా కో-ఆపరేటివు బ్యాంకు

ఆ 1925 సంవత్సరం అక్టోబరు నెల 25 వ తేదీ ఆదివారం మధ్యాహ్నం 12 గంటలకు తెనాలిలోలాకా హైస్కూలు భవనమునందు యీ బ్యాంకుయొక్క భాగస్వాముల జనరల్ మీటింగు జరుగును.

క్రీమాన్ సత్యమూర్తిగారి వ్యాసములు

భారత రాష్ట్రీయ శాసనసభల ఎన్నికలకు ఓటరులపట్టికలు

చెన్నపురి నిరంతరమువారి ప్రకటనము

1926 లో జరుగనున్న భారత రాష్ట్రీయ శాసనసభల ఎన్నికలకు ఓటరులపట్టికలను తయారుచేయు విషయమున యీవారమున వెలువడిన చెన్నపురి గణితములో నిబంధనలు ప్రకటింపబడెను. ఓటరులపట్టికలు చాల సమగ్రముగను చాల నిర్దుష్టముగను నుండుట మనకు ముఖ్యవసరము. ఓటరులుగా నుండుట కర్తవ్యంబువారి పేర్లన్నియును ఓటరులపట్టికలలో సరిగానున్నవో లేవో చూచుటయును లేనివో చేర్చింపబడుటయును కాంగ్రెసువారికిని స్వరాజ్యపక్షమువారికిని ముఖ్యకర్తవ్యమై యున్నది. ఈపనులన్నియును జరుగవలసిన తేదీలు గూడ త్వరలోనే ప్రకటింపబడును. ఈరాష్ట్రీయసంఘము స్వరాజ్య సంఘము లన్నియు క్రమతతో ఆరేణికారకు నిరీక్షించుచుండి అప్పుడు అర్హులైనవారి నందరిని ఓటరులపట్టికలలో చేర్చించ వలెను.

తంబీగారు ఉద్యోగమును స్వీకరించుట

ఇది అతిప్రబలమగు స్వపక్షద్రోహము (ట్రైచరీ)

ఇది గొప్ప స్వపక్షద్రోహమున స్పష్టమగుటచే దీనినిగూర్చి ఏమియును వ్రాయగూడదనియే నేను తలచితినిగాని ఆంగ్లో యిండియనుపత్రికల వారును, మితవాదులును మాత్రమేగాక స్వరాజ్యపక్షమునం దత్యధికమగు అభిమానముగలవారితలె నటించుచుండి దానినినాశనమునకు తోరుచుండిన మనవి స్పష్టమగుటగూడ తంబీగారిని చాల ప్రశంసించుచు పత్రికలలో వ్రాయ సాగిరి. గడ్డిపోచ ప్రవాహమునమును నూచింపగలుగునటుల తంబీగారిట్టి మిత్రులభావములను సూచించుటకే కారణభూతు డయ్యెను.

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారును, అభయంకరు మూంజీ, ఆనీగార్లు మున్నగు మధ్యరాష్ట్రీయుల నాయకులును ప్రకటించిన నిరసనవాక్యములను బట్టియే, తంబీగారి చర్యను స్వరాజ్యపక్షమువారు పూర్తిగా నిరసించుచున్నారనియును, అతడు స్వతంత్రునియే అవదని స్వీకరించెననియును పక్షపాతములేని వారందరును గ్రహింప నవకాశము కలిగెను.

ఇంతవరకును ఆనామకుడుగా నుండిన తంబీగారు స్వలాభమునకు స్వరాజ్యపక్షమును సాధనముగా గొనినందులకు నాకు చాల విచారముగానే యున్నది. తన ద్రోహమును సమర్థించుటకు తాను స్వరాజ్యపక్షమును వదలిన పిమ్మటనే పదవిని స్వీకరించితిని తంబీగారు నుడివిరి. ఇది నిరాధారము. తనకు స్వరాజ్యపక్షమున నమ్మకము తొలగినచో స్వరాజ్యపక్షము ద్వారా లభించిన శాసనసభసభ్యత్వమును శాసనసభాధ్యక్షత్వమును గూడ నతడు బహిరంగముగా రాజీనామా నిచ్చియుండవలెను. అటుల చేసిన పిమ్మట గూడ సర్ మాంటాగు బల్లభగారు తంబీగారి కీపదవి నిచ్చి యుండినచో మేముగూడ తంబీగారి నభినందించుచు యుండుము. తంబీగారి రటుల రాజీనామా నిచ్చినచో బల్లభగారు రతని కీపదవి నిచ్చియుండదు. బల్లభగారికి పక్షద్రోహియగు తంబీగారే ముఖ్యముగాని పక్షమును వదలిన తంబీగారిచో పనిలేదు స్వరాజ్యపక్షమునకు ద్రోహముచేసిన తంబీగారు బల్లభగారికి మాత్రము ద్రోహము చేయడమట కేమి నమ్మకమున్నది?

భారత స్వరాజ్యపక్ష కార్య-స్థాయి సంఘములు నవంబరునెల మొదటిలేదీని నాగపూడిలో కూడనున్నవి. అపుడు తంబీగారు చేసిన మహాద్రోహమును దేశీయులును తంబీగారును గూడ స్పష్టముగా గ్రహించుటలు వారు చేయగలరనుట కెట్టి సంతోషమును లేదు. ఇపుడు తంబీగారు పదవిని స్వీకరించుటచే ఖాళీయైనస్థానమునకు మరల పోటిచేసి స్వరాజ్యవాదియే మరల ఎన్నుకొనబడుటలు చేసి తంబీగారి పక్షమునకునుగూడ ప్రతినిధి కాదని తంబీగారికిని అతిని. క్రొత్తయజమానులకును గూడ స్పష్టపరుపగలరు.

మధ్యరాష్ట్రీయులవారు మంత్రిపదవుల నంగీకరింపరు

మధ్యరాష్ట్రీయుల స్వరాజ్యవాదులు మంత్రిపదవుల నంగీకరించుట కాలోచించుచున్నారని స్పష్టపరులు కల్పించిన వదం

తులలో నిజ మేమియును లేదని నాకు బాగుగా తెలియునని నేను స్పష్టముగా తెలుపగోరెదను. ఇది ద్రోహబుద్ధితో చేయబడిన వట్టి కల్పన. కొన్నివరకుల ప్రకారము మంత్రిపదవుల నంగీకరించినచో ద్వంద్వపరిపాలన సంతరింపజేయుట కధికమగు నవకాశము కలదని నిష్కలంకముగా నమ్మునట్టివారు స్వరాజ్యవాదులలో మధ్యరాష్ట్రీయులలోను యితరరాష్ట్రీయులలోను గూడ కొందరు కలరు. వారిసంఖ్య అత్యల్పము. వారెవరును కట్టుబాటుకు వ్యతిరేకముగా నడువరు. అట్టివారందరును పక్షముపట్ల తమకుగల భక్తిని స్పష్టముగా నిపుడు వెల్లడించిన యీ చిక్కులన్నియును తొలగగలవు.

మూడేండ్లపాటు స్వరాజ్యపక్ష మతిశ్రేష్టముగా పనిచేయ గలిగినందులకు నాకు కలిగిన ఆనందమును కృతజ్ఞతా పూర్వకముగ నేను వెల్లడింపగోరెదను. ఎన్ని ఆకర్షణలు కలిగినను వారు చలించలేదనువిషయము శాసనసభలలో నున్నవారి కందరికిని స్పష్టమే. ఈమూడేండ్లలోను నేటికి తంబీగారి రాకరు తప్ప మరెవరును స్వపక్షమునకు ద్రోహమొనరించినందులేదు. ఇట్టి యొకమత్యమును చూపగలిగిన సంఘమును భారతదేశము నందు మరి దేనినైన నెవరైన ప్రేరేపించుటగలరా? అంతవరకును వారు ఆత్మపరీక్ష చేసికొనుచు మాపని కభ్యంతరము కలిగింపకుండుట మంచిది.

మంత్రిపదవులను స్వీకరించుట

శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారిలేఖలు

ఈసారి ఎన్నికలు జరిగినపిమ్మట మంత్రిపదవులను స్వీకరింపదలసను వాదమును సమర్థించుచు రెడ్డిగారు తమలేఖలతో పత్రికలను నింపినారు. ముందుగా నేను కొన్నిముఖ్య విషయములను జ్ఞాపకార్థము వివరించెదను. "ద్వంద్వపరిపాలనము సాగదు. దానిని రద్దుపరచి సంపూర్ణ రాష్ట్రీయపరిపాలనము నేర్పరచవలెను" అని ముడిమను సంఘమునందలి అల్ప సంఖ్యాకులందరును అనగా సర్ లేజుబాదరు సప్రూ, సర్ పి. ఎన్. శివస్వామయ్యర, జి.పాన్, డాక్టరు పరంజిగార్లు స్పష్టముగా తెలిపిరి. ఇదివరకు మంత్రిత్వముల నంగీకరించి పనిచేసినవారందరును గూడ ద్వంద్వపరిపాలనమును నిరసించిరి. ద్వంద్వపరిపాలన మున్నంతకాలము మంత్రి లేమియును చేయజాలరని గూడ స్పష్టముగా తెలిపిరి. చెన్నపురిమంత్రిలుగూడ అటులే తెలిపిరి. చెన్నపురిలో కడపటి యిద్దరుమంత్రిుల విషయమునందును అవకాశములు యితరరాష్ట్రీయులలో నున్నంత పాటియైన నీరాష్ట్రీయునశేవు. ఈరాష్ట్రీయున మునిసిపాలిటీలు లోకలుబోర్డులు మున్నగు స్థానికసంఘముల ఎన్నికలలో అధికముగా స్వరాజ్యపక్షమువారే ఎన్నుకొనబడుటచే ప్రజలకు వారిపద్ధతియందే అధికమగు నమ్మకము కలదని గూడ స్పష్టమగుచున్నది. బ్రాహ్మణేతర సంఘమునకు లాభకమగు రీతిని జప్తి సుపక్షమువారు కొన్ని యేండ్లనుండి ద్వంద్వ పరిపాలనమును సాగించుటకు ప్రయత్నించిరి. ప్రజలకు వారి చర్యలపై వెగటు కలిగినది. ప్రజలు అనుకూలమును మార్పును కోరుచున్నారు. పరిశుద్ధిమును అమిత్రమును నగు స్వరాజ్య పక్షవిధానమునే మనము వారికి చూపించ గలుగుదుము. మనము విధానమును మార్చినచో మరికొన్ని స్థానములకు గూడ మనపక్షమువారే ఎన్నుకొనబడుదురను ఆశతో మనముటల మా కృదమనియే మాటవరునకు తలచినను పదవుల నంగీకరించుటకు సమ్మతించిన పిమ్మట మనము శాసనసభలలో నేమి పనిచేయగలము? కావున మనవిధానము నిపుడు మార్చగూడదని మామిత్రులందరును గ్రహించురుగాక.

ఎన్నికల ఫలితములు లభనని నిర్ణయింప నవకాశములేదుగాని యీరాష్ట్రీయసంఘటి ప్రజలస్వభావమును రెడ్డిగారును నేనును గూడ బాగుగానెరిగియే యున్నాము. ఇతర విషయములకు అక్రమ ప్రోత్సాహము కలుగకుండినచో ప్రజలకు సహజముగ అభిమానము స్వరాజ్యపక్షముపైనేనే కలదు. అది కాదనుకొనినను అతి భీరులగు కొద్దిమంది కొరకు ఒక గొప్పపక్షము తన విధానమును మార్చుకొనుట న్యాయమగునా? హేతువాద బలములవలన ప్రజలను నశపరుచుకొని నడిపించుటయేగదా మన పక్షమునకు ముఖ్యకర్తవ్యము. ఈసత్యమును రెడ్డిగారు మున్నగు మిత్రులుగూడ గ్రహించుటలు భగవంతు డనుగ్రహించుగాక.

స్వరాజ్య స్వదేశమిత్రులు (వారపత్రిక) పత్రికలను గూర్చి రెడ్డిగారు వ్రాసిన విషయముల కాపత్రికలే ప్రత్యుత్తరవియ్యగలవు. బ్రాహ్మణేతర సమస్యలను నెట్టి నిరోధమును కలుగదని రెడ్డిగారు గ్రహింపగలిగినందులకు నేను చాల సంతోషించుచున్నాను.

ఉద్యోగముల సంతృప్తిమును స్వీకరింపమని స్వరాజ్య పక్షమువారు ప్రతము పూనియుండలేదని రెడ్డిగారు నుడివిరి. అది యుచితజ్ఞతకు లక్షణముగలచేతనే సమయజ్ఞానిగు స్వరాజ్యపక్షమువారు రట్టి కఠిననిబంధనలను చేయలేదు. స్వరాజ్యమును బడయుటకు ఉత్తమసాధన మని తోచిన విధానమునే వారవలంబింప దలచిరి. ప్రస్తుతస్థితిలో పదవులను స్వీకరింప గూడదని వారికి తోచినది. జాతీయపక్షమువారు రందరును వ్యర్థులే. వారికి దేశీయుల ప్రోత్సాహములేదు. స్వరాజ్య పక్షమునకు అధిక సంఖ్యాకులగు దేశీయుల ప్రాప్తును అతిశ్రేష్టమగు కట్టుబాటును సమర్థులగు నాయకులసహాయములును కూడ నున్నవి.

శాసనసభలకు వెళ్లుట కంగీకరించినవారు పదవులను స్వీకరించుటకుగూడ నంగీకరింపక తప్పదని ప్రాతవాదమును రెడ్డిగారిపుడు మరల వెల్లడించి దానిని క్రొత్తగా కనుగొననట్లు ప్రయోగింపసాగిరి. ఇది కుతర్కము. స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభలకు వెళ్లనిచో అన్ని స్థానములను స్వార్థపరులే ఆక్రమించుకొనుట నిశ్చయము. స్వరాజ్యపక్షమువారు మధ్యరాష్ట్రీయులలోవలె సంపూర్ణముగను వంగరాష్ట్రీయునందువలె కించిన్నానముగను స్థానముల నన్నిటిని బడయగలిగినచో వారు మంత్రి పదవుల నంగీకరింపక పోవుటకును యితరులెవరునుగూడ అంగీకరింప వీలులేకుండ జేయుటకునుగూడ నవకాశము కలుగును.

ఆయాచట్టములను బట్టి స్వరాజ్యవాదులగు మంత్రిులు రాజీనామాలు నిచ్చుచుండవచ్చును. అందువలన మంత్రిపదవుల కలుగునని రెడ్డిగారు నుడివిరి. ఆలివియరు ప్రభువుగూడా నిటులే తెలిపెను.

కట్టుదిట్టము బాగుగానుండిన స్వరాజ్యపక్షమున సభ్యులు పదవులను స్వీకరించుటవలన కట్టుదిట్టమునకు భంగముకలుగదనుటలో రెడ్డిగారిలో నేనుగూడ నేకీభవించెదనుగాని ప్రస్తుతము ద్వంద్వపరిపాలనము క్రింద మంత్రిులు పనిచేయుటకు తగిన అవకాశములు చాల తక్కువగానున్నందున మంత్రిపదవులను స్వీకరించి రాజీనామాలునిచ్చుట మున్నగు పద్ధతులన్నియు వృధాశ్రమయే యగునని నేను తలంచెదను. చింతామణి, డాక్టరు పరంజి, మధ్యరాష్ట్రీయుల కెల్లరుగార్లు మున్నగువారికంటె ను శ్రేష్టముగా తాము నిరంకుశోద్యోగముల జరపరుమకొన గలుగుదుమను మనోభైర్యము రెడ్డిగారు మున్నగువారికుండినచో ఆయన వాదము సరియేయగును. కాని ఆ విషయమున నాకట్టి నమ్మకము లేదని నేను తెలిపినందులకు ఆయన నన్ను మన్నింతుడుగాక.

మీరు పదవులను స్వీకరింపకపోయినచో ఎన్నికలకు నిలచినపుడు చేసిన ప్రమాణములకు తప్పినవారగుదురు. అని రెడ్డిగారిొక వాదమును బాంబుగుండు వదలివేటుల వదలిరి. మేమట్టి ప్రమాణమును చేసియుండలేదు. మావిధానమును ప్రకటించితిమి. దాని నందరును చదువవచ్చును. ప్రభుత్వపద్ధతి మారువరకును శాసనసభలలో ఆర్థికపత్రములను తిరస్కరించుచుందుము. ప్రభుత్వబలమును పెంపొందించు చట్టములన్నిటిని త్రోసి వేయుచుందుము. జాతీయజీవితాభివృద్ధిని కలిగించు తీర్మానములను చట్టములను ఉపపాదించుచుండుము. ఇప్పుటి పద్ధతి ప్రకారము శాసనసభల వలన దేశీయుల కెట్టిలాభమును కలుగజాలదని మాకు స్పష్టముగా తెలియును. కావున మేమట్టి ప్రమాణములను చేయుము. అట్టి తీర్మానముల నుపపాదించుచుండుమనిమాత్రమే వాగ్దానము చేసెదము. ప్రభుత్వవిధానము మారి స్వరాజ్యము వచ్చినగాని ప్రజల కెట్టిమేలును కలుగదని ప్రజలుబాగుగా గ్రహించునటుల చేయుటయే మాముఖ్యసంకల్పము. అట్టిచో శాసనసభలవలన ప్రజలకు మేలును కలిగించెదమని మేమెటుల వాగ్దానము చేయగలము?

శాసనసభలలో స్వరాజ్యవాదులసంఖ్య మిక్కిలి హెచ్చుగా నుండినచో ద్వంద్వపరిపాలనమును సాగనియగూడదని రెడ్డిగారు వ్రాసినందులకు చాల సంతోషించుచున్నాను. అందులకే మాకు సహాయము చేయుదని నేను రెడ్డిగారిని కోరుచున్నాను.

అల్పసంఖ్యాకులముగా నున్నపుడు మేము మంత్రిపదవుల నంగీకరింపవలెనను వాదము చాలమర్బలముగా నున్నది. ఏస్థితిలోనున్నను స్వరాజ్యవాదులు మంత్రిపదవుల నంగీకరింపగూడదు. అదిగాక అల్పసంఖ్యాకులు మంత్రిపదవుల నంగీకరింపుడని గవర్నరు కోరనే కోరడు.

అత్యయములలోని కట్టుబాటులలోను సంపూర్ణమును నైకమత్యమును కలిగించుటయే మాకోరికగాన నీవిషయమున మేము రెడ్డిగారిసహాయమును కోరెదము. దొరతనమును లొంగదీయుటకు ప్రస్తుతము మావిధానముకంటె ఉత్తమమును విధానమింకేదియును లేదు. సహాయవిధానమువలన మనదాస్యము కాశ్యేతముగా స్థిరపడుటయే గతియగును. పినిలో నేది వాంఛనీయును? అని సత్యమూర్తిగారు వ్రాసిరి.

కాంగ్రెసు ఖద్దరు సంఘముల బాకీలు

సభ్యులకుగల బాధ్యత

గుజరాతులో కాంగ్రెసుసభ్యులు కొందఱు చందాను బాకీపడియున్నారని నేను వెనుక నవతీనను ప్రతిలో ప్రకటించవలసివచ్చినది. ఇప్పుడు భారత తంతకారక సంఘ శాఖ్యతను నేను పూనితిని. మొదటి బహుమానము విహారముండి వచ్చినది. ఆచటి రాష్ట్రీయ ఖద్దరుబోర్డుకు 70 మంది బాకీపడియున్నారని బాంకరుగారు వ్రాసిరి. వీరందఱును కాంగ్రెసువారే. ఇవి యిన్నియును పాతబాకీలే. వీరందఱును ఖద్దరును కొని యియ్యవలసిన సొమ్ము నియ్యనివారే. మొత్తము 20,000 రూపాయలు రావలసియున్నది. ఇంతముత్తము బాకీపడియుండుట చాల అనమానకరమును విచారకరమునుకూడయ్యెను. ఖద్దరు సంఘమువారు చాల ఉపేక్ష చేసిరియే నా అభిప్రాయము. ఇంతమొత్తమును చూపుట పాడిగాదు. ప్రజాసంస్థల పాలక వర్గము ధర్మకర్తలవంటివారగున వారు బాలిదలపడుట బాకీలను కఠినముగా వసూలుచేయుటయే ముఖ్యకర్తవ్యము. ఆవిషయమున బాలిదలదుట దుర్మఱమే యగునుగాని సుగుణము కాజాలదు. అది తరుచుగా గొప్పద్రోహమే యగును. మోసము చేసినవారిపైని దావాలను చేయుటకు అసహాయోద్యమభ్రమ చాలమందికి అడ్డపడుచున్నదని గూడ నేనెరుగుదును. నిబంధనలు ఆత్మరక్షణమునకుగాని ఆత్మవిశాసమునకుగాని నేనిదివరకే చాలసార్లు వ్రాసితిని. అట్టివో అభివృద్ధిని నిరోధించువారందఱును కొరగానివారే. వారిని తొలగింపవలసినదే. ప్రతిఅల్పవిషయమునందును ప్రజలు కొద్దలకు పరుగెత్తకుండ చేయటము, మధ్యన రి పరిష్కారమును వ్యాపింపజేయుటకును, ప్రజలకు ఆర్థికవిశ్వాసమును కలిగించుటకును మాత్రమే వ్యాయస్థానబహిష్కరణము ప్రారంభింపబడెను గాని మోసగాండ్రుకు మారణదండలు గాదు. కాంగ్రెసువారైనను వ్యాయముగా ప్రవర్తింతురను నమ్మకముతో నటుల చేయబడెను. కావున వీహారు బోర్డువారు కొద్దలకు వెళ్ల నవసరము లేకుండ బాకీదారు లందఱును వెంటనే బాకీలను చెల్లించెదరని నమ్మెదను. (మో. క. గాంధీ- ఎంగుయిండియా - 8-10-25)

నూలు పరిక్షకులకు సూచనలు

ఏకులు చేయుట, నూలు వదులుట, రాట్టములు మున్నగు వానిని చేయుట అను మాడుభాగములుగా యీపనిని విడదీయవలెను.

ఏకుల పరిక్ష

1. గింజడిన ప్రతి విచ్చి కాలనిర్ణయముచేసి ఆకాలములో తయారైన ఏకుల సంఖ్యను పనితనమును పరీక్షించుట.
2. మొత్తగా లేక వదులుగా నొక్కిన ఏకులకును గట్టిగా బిగించి నొక్కిన ఏకులకును కలభేదము.
3. దూడేకుల కొల్లంబుబద్దలోని వివిధభాగములు మున్నగు ఉపకరణముల ప్రయోజనము.

నూలు వదులుట

1. స్వయముగా చేసిన ఏకులతోగాని మరి ఏయేకులతోగాని నిర్దితకాలములో ఏకాంతిగా వడికిన నూలు మొత్తమును పనితనమును.
2. ఇచ్చిన సమోనా నూలు సంబంధపడి నూలును వదులుట.
3. రాట్టములోని వివిధభాగములను విడదీసి మరల అమర్చుట.

ఉపకరణములు

1. చెడిపోనట్టి రాట్టమును కొంతకాలము వాడుకలో లేనిదానిని యిచ్చి పరిచేయవలెను.
 2. రాట్టము భాగములను విడదీసి మరల అమర్చునుట అనేకరకముల రాట్టములను సరిచేయునుట. (తైపురైటింగు పరీక్షలలోగూడ నిటులనే చేసెదరు)
- ఈవిధముగా శీర్షవలెను. సమర్థత నిటులే పరీక్షింపవలెను. కాంగ్రెసువారమున జరుగు పోటీపరీక్షలో గూడ శీర్షతినే అవలంబించవలెను. కొన్ని ఏండ్లు పోయినపిమ్మట పోటీపరీక్షలలో గూడ యీచర్యతినే అవలంబించవలెను.
- తంతకారక సంఘములకు వ్యవస్థాపకులను నియమించుటలో నమ్మదగినవారిని సద్వర్తనముగల వారిని వీరి నియమించవలెను. ఇదివరకు నమ్మకముగా స్వార్థత్యాగముతో పనిచేయువారు లేనికారణముననే యిట్టి ప్రయత్నములన్నియును విఫలమగుచుండెను గాన యీసారియైన చాలజాగ్రత్త పుచ్చుకొనవలెను. ఇదివరకు బాతీయసంఘములలో చాలమంది అనర్హులుచేరిరి. ఈసారి తంతకారక సంఘమున చేరుటకు గూడ అట్టివారు చాలమంది గూడుపుతాణీలు చేయుచున్నారు. అని ఒక విలేఖరి వ్రాసెను.

ఇతడు పరీక్షకులకు చేసినమాచనలు బాగుగ నేయన్నవి అనర్హులుచేరుట విషయమున ప్రజాప్రతినిధి సంఘముల కన్నిటికిని ప్రపంచమునందంతటను యీఅనర్హము తప్పనిసరిగానే యున్నది. సభ్యయుగము వచ్చువరకునుగూడ వీలనర్హకము తప్పదు గాన దాని కనుగుణముగా నడుచుకొనుచు నేయుండవలెను. తంతకారక సంఘము ప్రజాసత్తాక సంఘము కాదు గాన దాని పద్ధతి-తరుచుగా మార నవసరముండదు. ఇది కేవలము ధార్మిక వాణిజ్యసంఘము. వినను యీసంఘమునగూడ దుర్మార్గులుచేరని నిర్ధారణగా చెప్ప వీలులేదు. తంతకారక సంఘమునంద డిటివారికి ఆకర్షణలు చాల తక్కువగా నుండునని మాత్రమే యీసంఘముపలసి యున్నది. (మో. క. గాంధీ - ఎంగుయిండియా - 8-10-25)

నైతికబలము లేకపోవుట

ఒక విలేఖరి

“దేవాలయములలో లేక మత విషయములలో నైతికబలము లేకపోవుట వలననే చాల హానికలుగుచున్నది. చాలమంది పై అధికారుల నేమియు ననజాలక దేవునే యెదిరించుచుందురు. పైఅధికారుల అంతరాత్మలనే తాముగూడ తెచ్చిపెట్టుకొని తమ కెట్టి బాధ్యతయును లేదని తలచెదరు. సత్కార్యములకు ప్రతిహేతులుగా పనిచేయుట వలనను దుష్కార్యముల నడచుటకు భయపడుటవలనను వారు ప్రపంచమున కైక్రిష్టము తమునకు ఆపభ్యాంతిని తెచ్చిపెట్టినవారగుచున్నారు గాని ఆవిషయమును వారు గ్రహింపరు. పై అధికారుల అజగ్రహమును సంపాదించుటకు అంతరాత్మ నెన్నడును అమ్ముకొనగూడదు. తక్కిన విషయములలో నిట్టి పై అధికారుల అడుగులకు మడుగులా తనమ్ముగాని ధర్మాచరణ అధర్మ నిరసనముల విషయమునమాత్రము పై అధికారులకు వెరచి దేవాపచారము చేయగూడదు. ఒక్క అంతరాత్మయే ముఖ్యమైనది గాన దానిని పడలకుండినవారే ఉత్తమ బీజములు. అట్టి బీజములు చాల ఏకీభవించినచో వానిపై నాధారపడిన సంస్థయేది యాను విఫలముగాదు తక్కినవన్నియును కిథిలమును” అను నొక వ్యాసభాగము నీ విలేఖరివ్రాసెను.

ప్రపంచమున మనపై అధికారము గలవారికి వెరచి మనలో చాలమంది యీగితిని అంతరాత్మలను చంపివేయుచున్నారు. ఇది చాల మందికి అనుభవసిద్ధమే. పై అధికారులకు యేవిషయమున లొంగవలెనో ప్రాణము పోనున్ననుగూడ యేవిషయమున లొంగగూడదో మనము గ్రహింప గలిగినచో తక్షణమే మనము బంధముక్తుల మగుదుము. (మో. క. గాంధీ-ఎంగుయిండియా 8-10-25)

ఆంధ్రదేశ సంచారము

సి. ఎఫ్. ఆంధ్రూసుగారు

రవీంద్రనాథ టాగోరుగారు కాకినాడకు వెళ్లుచు తనతో గూడ రావలెనని కాంతినికేతనమున నున్న నాకు తంతివార్త నంది. ఆయన తీవ్రమైన హృద్రోగమువలన బాధపడుచున్నారు. విదేశములకు పోయి సమర్థులగు వైద్యులచే చికిత్స చేయించుకొనవలెనని రవీంద్రనాథు గారు రెండు సార్లు ప్రయత్నించిరి గాని రెండు సార్లును కలకత్తావైద్యులు అనుమతి నియ్యలేదు. కలకత్తాలో మండి చికిత్స చేయించుకొనినను ఆయనకు ఆరోగ్యము కలుగలేదు. అందువలన కాకినాడలో సమద్రతీరమునకు చేరువగా కొంతకాలము నివసించుట నుంచినది వైద్యులు చెప్పిరి.

దేవనవరాత్రముల రద్దీవలన ప్రయాణికుల సంఖ్య చాల హెచ్చుగా నున్నందున వారా న్నెడునలో రైలులో యేపు దొరకుటయే చాల దుర్లభమైనది. హమాసులు చాల దిగబడి పోయెను. ఖరగుపూరు వరకును (రైలునులో వెనుక భాగమున కూర్చుండవలసి వచ్చెను. అందువలన చాల యిబ్బంది కలిగినది. ఈఅలపటకలన ఖరగుపూరు చేరువరికి హృదయబాధ మరింత హెచ్చయినది. అందువలన ఆయనను మరల కలకత్తాకు పంపించవలసి వచ్చినది. మీరు కాకినాడకును పితాపురమునకును వెళ్లి నన్నాచ్యార్యునిచిన పితాపురం మహారాజాగారికి ఈ విషయమును తెలుపుదు అని మరునాడు రవీంద్రబాబు నా కరింగించెను. ఆకారణముననే నేనాంధ్రదేశమున కేగితిని.

ఆంధ్రుల తత్వధికమగు ప్రేమతో నాకు స్వాగతము నొసంగిరి. వారియోధాధార్యును వర్ణనాతీతము. ప్రేమలవల నితరులను పూర్తిగా వశపరుచుకొనుటలో ఆంధ్రులు అగ్రగణ్యులు.

అసహాయోద్యమవారంభకాలమునందలి ఉద్రేక మంతయు నిశ్చయపరచిమించినది. కాని నెరవేర్చబడిన సత్కార్యములు మాత్రము సీరముగా నిలిచియున్నవని అందఱును గూడ అంగీకరింపక తప్పదు. అసహాయోద్యమమువలననే గ్రామవాసులలో అపూర్వముగు లోకజ్ఞానమును ఉత్సాహమును కలిగె నని అయుద్యమమునకు కేవలము ప్రతిహేతులు రగులారు గూడ అంగీకరించిరి. ఆ సహాయోద్యమము గోదావరికి వరదవచ్చినటుల ఆకస్మికముగ పొంగిపారలినది మేముందరమును ఆప్రవాహవేగమునబడి కొట్టుకొనిపోతిమి ఇపుడావరద తీసినదిగాని భూమిమాత్రము వెనుకటికంటె చాల సారవంతము నిలిచినది. అని ఒకవృద్ధుడు నవ్వుచు నాతోచెప్పెను ఈగోదావరి పెండ్లను వ్యవసాయమునకు బాగుగా నుపయోగించుకొనగోరినచో వెంటనే సాగుబడిచేసినచే పుష్కలముగా పంటపండును. ఆంధ్రదేశమునందు మాత్రమేగాక ఆసాము మున్నగు ఇతరరాష్ట్రములలో గూడ నిపుడు సంస్కరణమున కతిక్రేవముగు అవకాశ మేర్పడినది. అవకాశ విడివరకెన్నడును గూడ లభించియుండలేదు. అస్పృశ్యతానివారణమునుగూర్చి మాత్రమే నీచట వివరించెదను.

పితాపురములో విజ్ఞానోదయభావములు గల మహారాజాప్రాత్యహమువలన అస్పృశ్యతానివారణముకొరకు చేయదగిన పనులన్నియును కాంతిముగను నిరాడంబరముగను నివర్తకే జరుపబడెను. క్రైస్తవమతనీలు గూడ క్రైస్తవమత లేకుండ పనిజేరిగాని వంచనలేకుండ పనిజేరిగాని ప్రజలుమాత్రము వెనుక తీసిరి. అందువల చాలకొద్దిమంది పంచుభావలను బాలికలను పంచములవాడలలో నుండి తీసికొనిపోయి వారికి విద్యనేర్పుట మాత్రమే జరిగినది. పంచములలో విద్యనేర్పినవారిలో కొందఱు గూడ స్వబాధ్యుధ్ధరణమునకు పూనుకొనిరి. ఇట్టిబాధ్యులు అల్పమని తలపగూడదు. వినను ప్రజలకు మాత్ర మింకను అస్పృశ్యులపై సరియైన అభిమానము కలుగలేదు. బ్రహ్మసమాజమువారును క్రైస్తవులును తప్ప ఇతరవర్గములవారు (హిందువులు) ఇంకను పంచములవాడలకు వెళ్లుటలేదు. పని యింతమందముగా నుండగా అభివృద్ధి యెటుల కనబడును?

ఇప్పుడు క్రొత్తమార్పు కలుగనున్నది. ఈసారి నే నచట అన్ని తరగతుల వారితోన అస్పృశ్యతానివారణమునుగూర్చియే అతిధారాళముగా మాటలాడితిని. ప్రజలలో కొంత ఉత్సాహము కనబడెను.

1922 లో నేనుకాకినాడకు వెళ్లినపుడు దేవునిరధోత్సవములో మహాత్ముని పటమునుగూడ రథమునందుంచి ఊరేగించు విషయమున అత్యధికమగు సుద్రేకము గోచరించెను అప్పుడు కాంతిని నెలకొల్పుటకు నన్ను పిలిచిరి. మహాత్మునిపటమును ఊరేగించి తీరవలెనని జనసామాన్యము గట్టిపట్టుదలతో నుండెను. దౌర్జన్యము కలుగునేమో అను సంశయము నాకుకూడ కలిగినది. అట్లు తనపటము నూరేగించగూడదని మహాత్ముడతికనతిముగా మందలించిన పిమ్మట జనసామాన్యము ఆ విషయమున పట్టుదలను వదలెను. అట్టి ఉద్రేకములో కాంతిని నెలకొల్పుటయే దుస్తరముగా నుండగా నిర్మాణవిధాన మెటుల కొనసాగ గలదు. అప్పుడు పరస్పరద్వేషములను కార్పణ్యములునుగూడ చాల తీవ్రముగా నుండెను. అప్పుడు నేను అస్పృశ్యతానివారణమునుగూర్చి చాల పరీక్షముగా నుపన్యసించితిని గాని నావాద మెవ్వరికిని మనసున కెక్కినటులేలేదు.

నేడు ప్రజలభావములో చాలమార్పు కనబడినది రాజకీయోద్రేకము శమించినది. సాంఘికాభివృద్ధి వరదవలె పొంగుచున్నది. సహాయవాదులు అసహాయవాదులు మున్నగువారి నందరినిగూడ నది ముంచివేయక మానదు. కాకినాడలో జరిగిన కాంగ్రెసు మహాసభకు స్వాగతముగా వారు తయారుచేయించిన మహాత్ముని పటమును బహిరగత మొనరించుటకు నే నచటికి నేడు మధ్యాహ్నము వెళ్లి ఆచట అస్పృశ్యతనుగూర్చి మాటలాడెదను. 1922 లో మలబారులో మాపలాల తిరుగుబాటు జరిగినపు డచటి కేగి అటుండి కాకినాడకు వచ్చి నే నుపన్యసించినపుడు ప్రజలు నిరుత్సాహమునే చూపిరి గాని నే డటుల జరుగదని నాకు ధైర్యము కలుగుచున్నది.

పురుషుల యింద్రియ లోలత్వమువలన సతీత్వమును గోల్పోయిన స్త్రీలు (వేళ్ళు) కాకినాడలోనే, మొదట మహాత్ముని సందర్శించిరి. అసహాయోద్యమమునందలి విచారకర దృశ్యములలో జనసామాన్యముయొక్క మనస్సులను ఎక్కువగా చలించజేసినది యీపక్షాంగనల విషయమే. అందువలన వారిలో నేమైన మార్పు గలిగినదా అని నేడుదయమున నే నడిగితిని. ఆవారకాలంలో మరల సన్మార్గము నవలంబించినవారొక్కడను లేరనియే మిథులు తెలిసిరి. అందువలన నా కధికమగు విచారము కలిగినది. రెండురోజులలో తమ్ము కలసికొనవలెనని యీఅభాగినులు నన్ను కోరిరి. వారికి సహాయము చేయుటకు తగిన క్రక్తిని యీశ్వరుడు నా కొసంగుగాక” అని ఆంధ్రూసుగారు వ్రాసిరి. (ఎంగుయిండియా 8-10-25)

తొమ్మిదవ ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ ప్రతినిధి మహాసభ

బందరు, పట్టణమున ఆక్టోబరు చివరవారములో నమావేశము

ఈసభ ఆక్టోబరు ఆరవవారములో మచిలీపట్టణమునందు సమావేశమగునని పాతకవచాశయము చదివియేయుందురు. ఈసభయొక్క ప్రాముఖ్యతను భాషాభిమానులు దేశభిమానులు నగు ఆంధ్రులెల్లరును గుర్తుగదుగునియు పెక్కువంది సభకు విచ్చేసి సభను జయప్రథముగా చేయుదురనియు విజ్ఞాన చేయుచున్నాము.

ఆంధ్రోద్యమము ప్రారంభమైన పిదపనే ఆంధ్రులకు అభిలభ్యతదేశమందలి ఇతరప్రాంతములవారి మనములందు ప్రతిష్ఠ పొచ్చినది. ఆంధ్రోద్యమమునకు ఆంధ్రగ్రంథాలయములు బాహ్యశక్తిరము. ఆంధ్రోద్యమము గ్రంథాలయముల మూలముననే దేశ మంతటను వ్యాప్తమైనది. ఆంధ్రసారస్వతము కూడ వీని మూలముననే అభివృద్ధిగాంచినది. ఆంధ్రదేశమున జాతీయసాధ నిర్మామనకు గ్రంథాలయములే పునాది. ఆంధ్రదేశమున జాతీయవికాసమునకు ఈ ప్రతిష్ఠాపనలే బాహ్యవిహ్వములై వస్తే గాంచినవి. ఇదియది యనలేల, ఆంధ్రుల యాచారములు, ఆంధ్రులవిజ్ఞానము, ఆంధ్రుల ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వమును ఈ గ్రంథాలయముల మూలముననే అభివృద్ధి కములైన పనులలో అతితయోక్తి ఏమియులేదు.

ఇంతేకాదు. గ్రంథాలయోద్యమ స్థాపనయందు ఆంధ్రులు ప్రత్యేకమగు ప్రతిభను చూపియున్నారు. రాష్ట్రీయ గ్రంథాలయసభను ప్రప్రథమున నెలకొల్పి ఇప్పటికిని జరుపుచున్నది. అభిలభ్యత దేశమంతటలోను ఆంధ్రులే. ప్రథమ అభిలభ్యత గ్రంథాలయసభ ఆంధ్ర గ్రంథాలయభిమానుల మూలముననే మద్రాసు పట్టణమున జరిగినది. అభిలభ్యత గ్రంథాలయపత్రిక ఆంధ్రదేశమునుండియే వెలువడుచున్నది. అభిలభ్యత గ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహక సంఘముయొక్క కార్యాలయము ఆంధ్రదేశముననేయున్నది. మరియు ఆంధ్రులు గ్రంథాలయనిర్మాణమున క్రొత్త త్రోవలు త్రొక్కి అభిలభ్యతదేశమునకు మార్గదర్శకులగుచున్నారు.

ఇంతవరకు జరిగినపని అత్యల్పము. ముందు జరుగవలసినది మహాత్తరము. ప్రజాసామాన్యముయొక్క విద్యాభివృద్ధియే గ్రంథాలయోద్యమముయొక్క ముఖ్యవిధియైయున్నది. ఈ సమస్యయొక్క అవసరావశ్యకతలు మనదేశముం దిప్పుడు అములలో నున్న రాజకీయకక్షలవారందరును ఏకగ్రీవముగా నంగీకరించి నదే. దేశనాయకులందరును ఏకత్వమును చేరినవారైనను ఇందును గూర్చి ఉపన్యాసవేదికలనుండియు వార్తాపత్రికలములనును ప్రబోధము చేయుచునేయున్నారు. అల్లయ్యను, ఈ విషయమై నిర్దిష్టమున లక్ష్యముతో కృషిచేయుచున్న ప్రతిష్ఠాపనలు మనదేశమున ప్రస్తుతకాలమున బహు అల్పసంఖ్యాకములుగా నున్నవి. కావున గ్రంథాలయోద్యమ వ్యాప్తియొక్క అవసరావశ్యకతలను గూర్చి వేరుగచెప్ప నవసరములేదు.

ఈ యుద్యమపక్షమున గ్రంథాలయములు, సంచార గ్రంథాలయ పేటికలు, మ్యూజియాలంతరు ప్రదర్శనములు, సంచారోపన్యాసములు, తాత్కాలిక పాఠశాలలు మొదలగు సాధనములములను విద్యాభివృద్ధిజరుగును. ఇదివరకు అసాధికారలే ఈ యుద్యమము చేపట్టినందువులు. ఇదివరలో ఈ యుద్యమమునకు చేకూరిన సహాయము అత్యల్పము. ప్రభుత్వము వారును స్థానికసంఘములును కొంతవరకు ధనసహాయము చేయుచున్నారని ఇందువలన ఎక్కువప్రయోజనము కలుగులేదు. మననాయకులు పైన చెప్పిన సాధనముల యొక్క అవసరావశ్యకతలను బాగుగా గుర్తెగినట్లు కనపడదు. ఇందుకొరకై తీవ్రమున ఆందోళన చేయవలసియున్నది. ఈ యుద్యమముకు ప్రభుత్వమువారినుండి యు, స్థానికసంఘములనుండియు, దేవాదాయ ధర్మాదాయ ప్రతిష్ఠాపననుండియు, సహకారసంఘముల నుండియు, ద్రవ్య సహాయము ఎక్కువగా పొందవలసియున్నది. కొలదికాలము లో ఆంధ్రవిద్యవిద్యాలయము స్థాపించబడును. ఈ విశ్వవిద్యాలయముయొక్క ఉద్దేశ్యములలో దేశభాషామూలమున విద్యను గలపుట, దేశభాషయందు గ్రంథములను ప్రచురించుటయుకూడ చేరియున్నది. అల్లయ్యను ప్రజలు తీవ్రముగా ఆందోళన చేసినగాని ఈపనులు వెంటనే కార్యచరణలోనికి రావు. మన దేశమున విశ్వవిద్యాలయములు తమ పాఠశాలలో చేరుబాధల కిచ్చి బోధించుచున్నవి గాని ప్రజాసామాన్యమునకు విద్య

గలపుట తమ విధిగా గుర్తించుటలేదు. ఇతరదేశములలో వలె మనదేశమునకూడ ప్రజాసామాన్యపు విద్యాభివృద్ధి తమ విద్య క్షధర్మకలలో ముఖ్యమైనదని విశ్వవిద్యాలయములు గమనించునట్లు చేయవలసియున్నది. దేశభాషలయందు ప్రజాసామాన్యమునకు కావలసిన అనేకవిషయములందు బహుస్వల్ప సంఖ్యగల పుస్తకములు మాత్రమే వెలువడియున్నవి. ఈలోపము వెంటనే నివారణచేయుటకు తగు ప్రయత్నము చేయవలసియున్నది.

తంజావూరు రాజమందిరమున స్థాపించబడియున్న సరస్వతీమఠాలు గ్రంథభాండారమున అమూల్యములగు ఆంధ్ర గ్రంథ రాజముండియున్నది. ఈవరకు ఈ గ్రంథముల పట్టిక రైతునను, తయారు చేయుచుకొనకపోవుట ఆంధ్రుల అసమర్థతను దృఢపర్చుచున్నది. అనేక గ్రంథములు శిథిలములై పోవుచున్నవి. వీటిని తిరిగి వ్రాయించవలసియున్నది. ఈలోపము నివారణ చేయుటకై వెంటనే తీవ్రమున ప్రయత్నములు చేయవలసియున్నవి. ఈ పైన చెప్పిన విషయములను ఇంక ముఖ్యముగా ఇతరవిషయములను రాబోవు సభలో చర్చకు వచ్చును.

కావున దేశభిమానులును భాషాభిమానులు నగు ఆంధ్రులెల్లరు విచ్చేసి సభను జయప్రథముగా నిర్వహించి కార్యచరణకు పూనుకొనుటకు సమయముగా తిరిగి విచ్చేయుచున్నాము.

సూరి వెంకటనరసింహశాస్త్రి,

ప్రెసిడెంటు.

అయ్యంగి వెంకటరమణయ్య,

సెక్రటరీ, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘము.

* * *

1925 సం|| రం ఆక్టోబరు 22 మొదలు 25 వేదవరకు బందరుపురమున ఆంధ్రసభలు జరుగు ననియు అందు గ్రంథాలయసభకూడ జరుపబడుననియు ఆంధ్రపత్రికవలన తెలిసికొంటిని. ఈ సభకు క్రిమిత పురాణం మారిశాస్త్రిగారు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగను శ్రీ గద్దె రంగయ్య నాయకుగారు సభాధ్యక్షులుగాను నెన్నుకొనబడియు తెలియుచున్నది. ఈసభ ఆంధ్రదేశపక్షమున జరుపబడు గ్రంథాలయసభలో తొమ్మిదవది. ఎనిమిదవ సభ పు. పి. పా. గ్రామమున 1923 సం|| మొదలు 1, 2, 3 వేదలలో జరిగినది. సమాగు రెండేడ్ల వరకు తిరిగి సమావేశము కాబోవు యాసభ చాల ప్రాముఖ్యమైనదనుటకు సందియములేదు. ఆర్థిక సంతోషము అస్థిత్వ లభిస్తే యములలన ఈసభ మరింత ప్రాముఖ్యతను పొందినది.

మనదేశమున నొకవింతయలనాటు సాగుచున్నది. ఒక ప్రదేశమున సభ లభియు మాడునాళ్లు చచ్చటగా జరుపుచుండుట కలను. కార్యనిర్వాహకు లిట్టి సభలను ఒకేమారు జరుపుటకు కారణము లేదని గోచరింపకున్నది. ఒక్కొక్క యుద్యమ నాయకుడు తన కభిమానవాద్యమును వెంట గొని పోయి రాజకీయ సభలకై వచ్చిన ప్రతినిధి ప్రేక్షకుల నడుమ వసించి తిరిగి వెంటగొనిపోయి భద్రముగా దాచుచుండును. తిరిగి సభ వైసవ్వడే దానిని బయటపెట్టును. ప్రతి సభయందు సమావేశ మునకు కారణము అట్టి సభ యొకటి కలదని చాటుచుండుటకు కాదు. అట్టిసభ జరుగుచున్నట్లు దానియంతట యదియే తెలియగలదు. ఆసభయొక్క ఉద్దేశ్యముల నములలో నుండుటకు తగు కార్యవిధానమును సాధనసంపత్తిని నిర్ణయించి నడిపించుట కొక స్థిరసంఘమును ఏర్పరచుటకునే యున్నది. నాల్గు దినములలో ఎనిమిది సభలు జరుగవలసి యున్నది. దానిలో చాల కాలము అస్థిత్వముల యుపన్యాసములతోను అనవసరతీర్మానములపై చర్చలతోడను గడచిపోవును. ఈనాల్గు దినములలో గ్రంథాలయసభకు నెంత గడువు యివ్వ దలచుకొన్నారో తెలియదు. ఒకపూట కన్న నెక్కువ యిప్పుటకు వీలులేదు. పూట యనగా రిగంటలు మాత్రమే యగును. ఈసభల యదాహుడీలో స్వస్థచిత్తముతో ఎట్టి యుపయుక్త మగు కార్యవిధానమును ప్రతినిధులు నిర్ణయింపగలరో నాకు గోచరింపదు లేదు. పేరయ్యపెండ్లిలో విస్వయ్య గర్వాధాన మనినట్లు భాషనము కలిపివచ్చునను కారణము తప్ప వేరొండు కారణము గాన్పించదు.

ఇక పమిడిపాడులో ఆమోదింపబడిన తీర్మానముల తత్వమునుగూర్చియు వాని ఫలితమునుగూర్చియు కొంత ముచ్చటించవలసియున్నది.

ఆసభయందు మొత్తము 18 తీర్మానములు ఆమోదింపబడినవి. వానిలో రెండు తీర్మానములు యిరువది తీర్మానముల పైట్టుననున్నవి. అతీర్మానములలో గ్రంథాలయముల వారివారి అభిలాషల ననుసరించి నిర్ణయము చేయవలసిన పనుల అవగ్గా

యని విలంబమును. ఈతీర్మానములే గ్రంథాలయసర్వస్వమున గ్రంథాలయోద్యమముయొక్క వ్యాప్తిని ప్రాప్యమును నిర్ణయించు తీర్మానములని సంబోధింపబడినవి మరిరెండు తీర్మానములు గ్రంథాలయ ముద్రాక్షరశాలకు పని కల్పించుటకై ఒక గ్రంథమాలను, ఒకపత్రికను స్థాపించుట యోయున్నది. గ్రంథాలయ సర్వస్వ మును మాసపత్రికను పోషించుకొనలేని యాసంఘము కైకార్యములేల్లు నిర్వహింపగలదో యోచింపుడు. మరియొక తీర్మానము వినాయక చవితి దినమున గ్రంథాలయ మలవారు భిక్షాటనము చేయుదినముగా యేర్పాటు చేయవలసినది. నిత్యము భిక్షాటనము చేయనిది గ్రంథాలయములు నడచుట యేలేదు. అభిలభ్యతసభ కాకినాడలో జరుపుట అమలు జరుగుటలో వింతలేదు. ఎనిమిది తీర్మానములు సానుభూతులు, అనుభవములు, ఆదేశములు, కృతజ్ఞతలు, హెచ్చరింపులు, నిబంధనలు నైయున్నవి. హిందీకర్తరును గూర్చి రెండు తీర్మానములు కలవు. జరుగుచున్న పనిని గూర్చి తీర్మానములలో చేర్చిన నష్టములేదు. ఆంధ్రగ్రంథ విభజన పట్టికను శాస్త్రవేత్తల తయారుకేయుటకు అతిపట్టుదలపై నెగ్గించిన తీర్మానముల గలిపి మైనదియు ఆంధ్రదేశమునకే యెరుక. తుది తీర్మానము స్థాయి సంఘము యేర్పాటుచేయున్నది. మాడుమండలములకే ఎన్నికలు జరిగినవి ఇప్పటివరకును. మరియొకవిధియు ఉపసంఘసభ్యులకు తామాసంఘమున నెన్నుకొనబడినట్లే తెలియదు. తీర్మానముల తత్వము అగమ్యుటకు యిట్లు విమర్శించితిని. వానియెడల నాకు అనూయతగాని అగౌరవముకాని కలవని తలంపజనదు.

నే చెప్పబోయెడి దేవునగా విశేష ఆర్థాభిమతిగా ఈ పనిచేయుదును, ఆపని చేయుదుమని తీర్మానించిన ప్రయోజనములేదు, గొప్పతనము, తీర్మానముల అధికసంఖ్యలో లేదు. క్రిందటిసారి గావించిన తీర్మానములలో బహుస్వల్పముగా మాత్రమే అమలుజరిగినది. మనకే కిని మనము గ్రహించి రాబోవు సంవత్సరమున నెంతవరకు పనిచేయగలమో అట్లే రి తీర్మానములు చాలును. ఎవరికి తోచిన తీర్మానములు వారు వాదన పలిమిచే నెగ్గించుకొనుట కాదు. ఒకసమిష్టి ప్రజాశక్తిను యేర్పాటుగావించవలెను. దాని నములలో నుండుటకు దృఢమైన మండలసంఘమును నిర్మించవలెను. వివరములు సభయందు చర్చించి తీర్మానింపవచ్చును కావున ప్రతినిధులు విరివిగా దయచేయవలెనని కోరుచున్నాను.

యాతగిరి లక్ష్మీవెంకటరమణ

బెజవాడమునిసిపాలిటీ-రైల్వే తగవు (నబుజ్జికోర్టు)

1907 సం|| బెజవాడ బందరు రైల్వేలైన పడిపప్పును, బెజవాడపేటను పెద్దదిజేయుటగాను రైల్వే కంపెనీవారు కొంతస్థలమును కొని ఆక్రమించుకొనిరి. ఆస్థలమునందు పైషనుకు పశ్చిమముగానున్న విందిపేటను తూర్పుననున్న గవర్నరు పేటలోగలపురోడు చేరియున్నది. దీనిపై మొదట రైలుమార్గము కలియుచోట రైలు గేటు ఉండెను. కానికంపెనీవారు ఆక్రమించుకొనిన పిమ్మట కంపెనీవారు కొన్ని రైల్వేలైనులను వేసి కొంత భాగమునకు యిరు రైలుల కంచగట్టిరి. కంపెనీవారు రైల్వే ఉద్యోగుల యింట్లకట్టుటకై ఆరోడ్డునంతనుమాని పునాదులగ్రద్దరి. బెజవాడ మునిసిపాలిటీవారు, ఆరోడ్డును మానినేయుటకు వీలు లేదనియు, ప్రజల కిబ్బందిగా నుండును గావున కంపెనీవారు వెంటనే బాగుచేయించవలెననియు, ఆక్రమించుకొనుటకు వారి కెంతమాత్రము అధికారము లేదనియు వోటిమనేజిరి. కంపెనీవారు వీలుపడదనిరి. అంత మునిసిపాలిటీ వారే సామగ్రి తెచ్చి రోడ్డుబాగుజేయించ ప్రారంభించిరి. రైల్వేకంపెనీవారు కోర్టులో కేసువేసిరి. బెజవాడపేటను ఆవలనున్న ప్రాతపట్టణమును నూతనభాగమునకు ప్రస్తుతము (యదిగాక) ఒక్కజేమాగ్రముండుటచేతను, అదియైనను నిరంతరము రైల్వేభాషచే తరచు మానియుండుటచేతను యాకేసు ఫలితముగూర్చి ప్రజలలో తతో చూచుచున్నారు. మునిసిపాలిటీవారు చాల అశ్రద్ధతరములు దెలిపిరి. కంపెనీవారు స్వాధీనపరచుకొనిన పిమ్మటగూడ ప్రజలలోడ్డును ఉపయోగించుకొనుచున్నారని చెప్పిరి.

నబుజ్జి గారు వారివాదము నంగీకరింపలేదు. సర్జుకోర్టు కంపెనీవారిదే అనియు, వారిప్రయచ్చిన ట్లుప్రయోగించుకొనవచ్చునని తీర్పుజెప్పిరి.

సంస్కృత సాహిత్యమహాసభ

ఈనెల 24 వ వేదిన బందరు పురమున జగదగోవు సంస్కృత సాహిత్య మహాసభకు, తత్వభాష్య సంఘాధ్యక్షుల ప్రత్యేకాహ్వానము పొందినవారికి మాత్రమే సభాభవనయందు ప్రవేశ టిక్కెట్లు యిప్పుటకు యేర్పాటు చేయబడినది.

(సం) చె|| వెం|| నరసింహారావు,

29-10-25 ఆంధ్రసభ ఆహ్వానసంఘ జనరల్ కార్యదర్శి.

మకలపాత్రలు

ఒక ఉపన్యాసము:— రాయపురం మహారాజు సమీపి నెం 51 రు యింటిలో 21-10-25 బుధవారము రాత్రి 8-30 గంటలకు నవశక్తి ప్రతికాసేతుల కార్యాలయంవర మొదలైన గారు ఆరవమున “సహాచరవాంఛ”ను గురించి ఉపన్యసించుచు.

మరణముల నివేదిక:— అక్టోబరు 17 వ తేదీలో ఆంధ్రమయ్యే వారమునకు మరణసంఖ్య సామాన్య వెయ్యిమందికి 43. 6 చొ॥ మందెను. అంతకు ముందువారము 47.8 చొ॥ మందెను. స్త్రీలకు మువ్వ 7 రు, యితరజ్వరములవలన 50 మంది చనిపోయిరి.

భూతదయ:— జంతుహింస నివారణ సంఘమువారి యజమాన్యమున ఎ.కె. సి. రంగస్వామి అయ్యంగారు భూతదయను గూర్చి పరమవాక్ రత్నములపై బాలికాపాఠశాల యందు శేపు 21 వ తేదీ సాయం 5-30 గ. ఉపన్యసించెదరు. సి.ఎస్. గోవిందరాజుమద్యురగారు అధ్యక్షురవహించెదరు.

హార్వరులో మనిషి చనిపోవుట.— మదరాసు హార్వరులో పశ్చిమోత్తరపు మూలగా 45 ఏండ్ల వయస్సు గల ఒక హిందువు శరీరము చచ్చి తేలుమండగా మెరైనుపోలీసు వాడొకడు సోమవారమునాడు మధ్యాహ్నము చూచెను. శవము వెంటనే దాయపురము ఆస్పత్రికి గొంపోబడెను. ఇవన్నీయు పెట్టిబుగారు విచారించురు. ఆ మనిషి యెవ్వరైనది యింకను తెలియలేదు. (అ. ప్రె.)

రాకపోకలు:— పి. ఎల్ మూరుగూరు, డి. బి. టి విజయరాఘవాచారిగారు, డా॥ ముత్తుగారు, రామ్మూరురాజుగారు, కె. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు, వి. రామదాసు, హాకి మహమ్మదు ఇబ్రహీముసేటుగారు నేడువయము వచ్చిరి.

సర్ రాబర్టు స్టేన్ గారు, టి.ఆర్. వెంకటరామకృష్ణగారు నిన్నరాత్రి బోయిరి.

గౌ॥ న్యాయ సర్ ఛార్లసు గోర్డను స్పెన్సరుగారు నవంబరు 6 వ తేదీని డిల్లీ బోయెదరు.

రాజమండ్రికి డిస్ట్రిబ్యు అండు పెవన్నజిజ్జిగా నియమింపబడిన కె. సుందరంబెట్టిగారు నిన్నరాత్రి చెన్నపురినుండి రాజమండ్రికి బయలుదేరిరి. (అ. ప్రె.)

హిందూబాలిం కాలి చనిపోవుట:— ట్రీవెలైన జేన్ నివాసియగు గోదావరి అమ్మకో అను 14 సంవత్సరముల హిందూ కన్యయొక్క మరణమునుగూర్చి ఛవర్ బహారు పోలీసు స్టేషనులో ఇవన్నెక్టరు గోవిందస్వామినాయుడుగారు విచారించుమండగా తెలుపబడెను. ఈ బాలిక నిన్నరాత్రి జెనరలు ఆస్పత్రిలో చనిపోయెను గోదావరి అమ్మకో కృత్రిక దినము వంటచేయుచు గోడను మేకున తగిలించియున్న యొక బట్టు తీయబోవుమండగా క్రిందినుండి ఆమెబట్టులకు నిప్పంటు కొనెను. అప్పుడామె కేళువేయగా ఆమెబంధువులువచ్చి బట్టులు చింపివేయుటకు ప్రయత్నించుచిగాని యీలోగానే ఆమె శరీరమంతయు కాలిపోయెను. చివరకు బొక్కెనలతో నీళ్లుపోసి మంటలనార్పివేరి. ఆమె నవ్వుకు జెనరలు ఆస్పత్రికి తీసికొని వచ్చిరిగాని సోమవారమునాడురాత్రి ఆమె చనిపోయెను. ఒడలుకాలి చనిపోయినట్లుగా తీర్పుచెప్పబడెను. (అ. ప్రె.)

ఆంధ్రజిల్లాల జమీందారి విలేజి ఆఫీసర్ల ప్రత్యేక అవసర మహాజనసభ
ఆంధ్రజిల్లాల జమీందారి విలేజి ఆఫీసర్ల ప్రత్యేక మహాజనసభ పెద్దాపురం తాలూకా ఆంధ్రప్రదేశ్ అన్నవరం గ్రామమునందు ఈనెల 26 వ తేదీని పర్యత సత్కర్మసారాంశము గూర్చిగా యాధిపత్యమున జరుగును.

ఎరుగున్నంతవరకు ఆహ్వానములు పంపియున్నాము. ఆ హ్వానములు చేరినవారకూడ ఈ ప్రతికాముఖమున జరిగిన సభకు దయచేయ ప్రార్థితులు.

యడ్ల అప్పారావు.
ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు.

కార్పొరేషను అధ్యక్షువదని

రాబోవు ఎన్నికలు

చెన్నపురి కార్పొరేషను అధ్యక్షువదనికి ఎన్నికలు దగ్గరకు వచ్చుచున్నవి. రా. బి. జి. తణికాచలంకెట్టిగారి అధ్యక్షువదనియు, సభ్యులయు ఈనెలాఖరునకు ముగియును. అధ్యక్షువదనికి ఎవరెవరు పోటీచేయుదురో యిది ప్రతివారము ఆతురతతో ప్రశ్నించుచున్నాడు. స్వరాజ్యపక్షమువారిలోను జట్టిసుపక్షమువారిలోనుగూడ అధ్యక్షువదనిని గెలింపి అంతఃకలహములు బయలుదేరి నాయకులకు చాల ఆందోళనకుకారణమయ్యెను. కాని తుద కీవివాదములు ఏదో విధమున చల్లారినవి.

జట్టిసు పక్షమునందు గాల్వార నల్లశే మొదలియారు గారు అధ్యక్షుగా నిలిచి తన మిత్రుల కందరకును ఒక సర్క్యులరును పంపియున్నాడు. అందులో తమ అర్హతలను సామర్థ్యములను ప్రకటించుకొనుటయేగాక గత శాసనసభా ఎన్నికలందు అందరికంపెను తన కెక్కువ వోట్లు వచ్చెననియు సామి వెంకటాచలంకెట్టిగారికి అందరి కంపెను తక్కువ వోట్లువచ్చెననియు అందుచే అధ్యక్షువదనికి తననే ఎన్నుకొనవలెననియు గోరుచున్నాడు. జట్టిసు పక్షమున సభ్యులందరును వీరిని తమపక్షపు అభ్యర్థిగనిసి బలపరుచుచున్నాడు. కడవిన సారి అధ్యక్షువదనికి పోటీచేసిన డి. బి. గో. నారాయణసామి కెట్టిగారు ఈసభ్యాయము నల్లశేనుగారి అభ్యర్థిత్వమును బలపరుచుచున్నట్లు తెలియుచున్నది.

స్వరాజ్యపక్షము తరపున, సామి వెంకటాచలం కెట్టిగారిని నిలపెదరా, చక్కరయ్య కెట్టిగారిని నిలపెదరాయన విషయమున తుదకు సమాధానము కుదిరినట్లు తెలియుచున్నది. మొన్నజరిగిన స్వరాజ్యపక్ష సమావేశమున చక్కరయ్య కెట్టిగారిని అధ్యక్షువదనికి నియోజింపబడు నిర్ణయించుకొనినట్లు రూఢిగా తెలియుచున్నది. వీరు ఆగస్టులో ఇంగ్లండుకు ప్రయాణమై వెళ్లెదరని గూడ తెలియుచున్నది.

కార్పొరేషను సభయందు రెండుపక్షములును సరిసమానముగ నున్నవి. 30 డివిజనుల ప్రతినిధులలో రెండుపక్షములు సగానికిసగము గలరు. అందుచే ఇరుపక్షముల అభ్యర్థుల జనాభజయములు సామిసేటు సభ్యుల వోట్లపైనను ప్రత్యేకనియోజకవర్గ ప్రతినిధుల వోట్లపైనను ఆధారపడియుండును.

రాజమండ్రి

గౌతమిగ్రంథాలయము గవర్నరునకు

స్వాగతపత్రము

గౌతమిగ్రంథాలయము వారు చెన్నపురి గవర్నరుగారికి స్వాగతపత్ర మర్పించుటకు యదివరలో తీర్మానించియుండిరి. వారి తీర్మానమును తూర్పు గోదావరిజిల్లా కలెక్టరుగారికి పంపగా గవర్నరుగారు మునిసిపాలిటీల సెండియు, లోకలబోర్డుల సెండియు మాత్రమే స్వాగతపత్రముల నందుకొనుటకు అంగీకరించిరియు, అందుచే గ్రంథాలయము వారి స్వాగతపత్రమును గవర్నరుగారి పక్కటలలో జేర్చుటకు వీలులేదనియు తూర్పు గోదావరిజిల్లా కలెక్టరుగారు వ్రాసియున్నారు.

(స్వకీయ విలేఖరి)

శాసనోల్లంఘనము అక్రమమా?

శాసనోల్లంఘనము క్రమమైనదను ప్రమాణ మెచ్చట లేదని ఇండియన్ డెయిలీ మెయిలుపత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఏదీ ప్రమాణమని ఈ పత్రిక అంగీకరించునో ఊహించబాలము గాని విన్నటును చర్చిలుగారి అభిప్రాయములను గౌరవించునని నమ్ముచున్నాము. వీరు హోం సెక్రెటరీగ నున్నపుడు స్త్రీలకు వోట్లు ఉండవలయునను ఆందోళనము తీవ్రముగ జరుగుచుండెను. ఉద్యమము నడుపుచున్నవారు సాత్వికనిరోధమునకు మాడగడంగిరి. లిబరలుపక్షమునా రెవ్వరు సాత్వికనిరోధము అక్రమమైనదని చెప్పజాలరని చర్చిలుగారు అప్పుడు అభిప్రాయము తెలిపిరి. ఆ సాత్వికనిరోధము మనము ఉద్దేశించుచున్న శాసనోల్లంఘనముకన్న తీవ్రముగ నందెననువిషయమును గమనింపవలసియున్నది. (టిబ్యూను)

శ్రీ ధన్వంతరి జయంతి

కాకినాడ ఆయుర్వేద వైద్యసంఘము

యాసలీ ర ఆశ్వయుజ బ ౧౩ గురువారంశాసన సమరంఘమువారిచే పురయము పూజున్న సాయంత్రము గొప్ప పుల్కములును జరుపబడె

మున్సిసిపాలిటీల పరిపాలనము

1924-25 సం॥ ముల నివేదికలు

ఈక్రింది మున్సిసిపాలిటీల 1924-25 నివేదికలపై ప్రభుత్వమువారిటుల నుత్తరవుల జేసిరి.

పర్లాకిమిడి

పర్లాకిమిడి మున్సిసిపాలిటీ పరిపాలనము మొత్తము విూద తృప్తికరముగ నున్నట్లు ప్రభుత్వమువారు తెల్పుచున్నారు. మున్సిసిపలు పనివారల సహకారసంఘ విూనవత్సర హాజ్జీ వృద్ధి గాంచినందులకు ప్రభుత్వమువారు సంతోషమును తెల్పుచున్నారు. పన్నులవసూళ్లు కొంచెము బాగానే యుండెను. ఇంకను బాకీలు 2531 రూ॥లు గలవు. పర్లాకిమిడి మున్సిసిపలు ఆసుపత్రి భవనమును, విచారణయ్య అశుండుముగ నుండు నని కలెక్టరుగారు వ్రాసిన మాటలకు ప్రభుత్వమువారు సంతోషము తెల్పుచున్నారు. ఈ ఆసుపత్రికి వైటింగ్ గులు వచ్చి చికిత్సను బడయుదురు. ఈ వత్సరము ఆ రోగ్య ప్రచార కార్యము కొంత జరుపబడెను. అంటువ్యాధు లెక్కువగ నే మియు లేవు. నీటి సప్లై స్కీము విచారణలో నున్నది. ఈ క్లాసిలు క్రింద 12 పాఠశాలలు బాలర కుండెను. బాలికలవిద్య చాలవెను కబడి యున్నదనియు మున్సిసిపాలిటీవారు బాలికల కొక పాఠశాలను స్థాపింపవలె ననియు ప్రభుత్వమువారు తెల్పుచున్నారు. మున్సిసిపలు స్కూళ్లలో విద్య ఉచితముగనే యుండగలకును. రోడ్డు పంచ్చితిలో నున్నట్లు కలెక్టరుగారు తెల్పుచున్నారు.

అనకాపల్లి

అనకాపల్లి మున్సిసిపాలిటీ పరిపాలనముగూడ మొత్తము విూద తృప్తికరముగ నున్నట్లు తెల్పుచు పన్నుల వసూళ్లవిషయమున నింకను అభివృద్ధికావలసియున్న దని ప్రభుత్వమువారు నూచించుచున్నారు. పన్ను లింకను 8561 రూ॥లు వసూలు గావలసియున్నది. స్టాండింగ్ డెబ్టులు బాగా పని జేసినట్లు తెలుపబడినది. నిదానందొడ్డి బౌను ప్లానింగ్ స్కీము ప్రభుత్వము వారి విచారణలో నున్నది. ఆక్రమణ కేసులను త్వరలో పరిష్కారము జేయవలెనని ప్రభుత్వమువారు గోరుచున్నారు అంటువ్యాధు లేమియు లేకుండ ఆరోగ్యము బాగుగనే యుండెను. ఇండ్రో పాకీడొడ్ల విషయమున సభివృద్ధి జరగలసియున్నది. ఈ మున్సిసిపాలిటీక్రింద తొమ్మిది పాఠశాలలు గలవు. ఇందు ఒకటి బాలికలకును, రెండు ఆదిఆంధ్రులకును, ఒకటి మహమ్మదీయులకును గలవు. వడంగము, కట్టుపనిరెండు పగటిపాఠశాలలందు నేర్పబడెను. మున్సిసిపలు మైన్సుల్లో స్కూలుపైనుండు 27 మంది పక్షకు పోగా ఐదుగురు మాత్రము కృత్తాగ్న తైరి. కలెక్టరుగారు రోడ్ల సీతి నేమియు తెలుప లేదని ప్రభుత్వము వారు చూచుచున్నారు. పట్టామునందు విమ్మడిపముల బెట్టుటనుగూర్చి ఆలోచనలో నున్నది.

చిత్తూరు

చిత్తూరు మున్సిసిపాలిటీ అన్నిటికన్న పెనుకబడియున్నట్లు గాన్పించుచున్నది. విద్యావిషయములందును, ఆరోగ్యవిషయములందును అభివృద్ధి గావలసియున్నదని ప్రభుత్వమువారు తెల్పుచున్నారు. పన్నులు బాగా వసూలుగావలెను ఇండ్రోలో పాకీడొడ్ల నెక్కువ జేయవలెను. సంవత్సరాంతమునకు 5074 రూ॥లు వసూలుగావలసి యుండెను. వన్సియారు పట్టణాభివృద్ధికార్యము ప్రభుత్వమువారిచుట్టు కంగీరించిన 9 వల ఋముతో సాగుచున్నది. పట్టామునందు వంచినీటిసప్లై లేదు మున్సిసిపాలిటీలో 207 యిండ్లు ఎక్కువయ్యెను నూటికి 24 యిండ్లలో మాత్రము మరుగుదొడ్లు గలవు. దొడ్లూడ్డిందు కాళువలన 244 రూ॥లు నష్టము వచ్చెను. మున్సిసిపాలిటీక్రింద ఆసుపత్రిగాని, బొవధశాలగాని యేమియును లేదు. ఆరోగ్యసీతి చాల అసంతృప్తిగ నుండెను. కలరావల్ల 52 మంది దాకా చనిపోయిరి. కొంతవరకు టీకాలపని జరిగెను. మున్సిసిపాలిటీక్రింద 19 పాఠశాలలు గలవు. ఇందు 14 బాలరకును 5 బాలికలకు నున్నవి. ప్రాథమిక విద్యను నిర్బంధముజేయువిషయము యింకను జెనుకబడియే యున్నది. రోడ్డు ఒక మాదిరిగానే యున్నవని కలెక్టరుగారు తెల్పుచున్నారు.

ప్రాద్దుటూరు

ప్రాద్దుటూరు మున్సిసిపలు రోడ్లవిషయము బాగుండలేదని కలెక్టరుగారు తెల్పుచున్నారు. మున్సిసిపాలిటీకి డబ్బు లేకపోవుటచేత యెక్కువ డబ్బు ఖర్చు జేయలేకపోయినట్లు తెల్పుచున్నారు. కాని ప్రభుత్వమువారు రివియయమున ప్రత్యేకముగ పని జేయవలెననుచున్నారు. ఈ సం॥ము ప్రాథమికవిద్య నిర్బంధము జేయబడెను. మున్సిసిపలు పాఠశాలలు 21 లోను 14 బాలరకును 7 బాలికలకును గలవు అందు 5 మహమ్మదీయులకును, మూడు ఆదిఆంధ్రులకును నున్నవి. ఒక సెకెండరీస్కూలు గలదు. 22 వ ఐది స్కూలు పైకలు పరిక్షకు

సం॥ రా॥ రాజ కీయ మహాసభ

మాలానా సోకతలీ అధ్యక్షత వహించుట

మహాత్ముని ఖద్దరు ఉద్బోధ

నీతాపూరుపట్నం, ఆక్టోబరు 20:— సం॥ రా॥ రాజ కీయ మహాసభ అధ్యక్షులగు మాలానా సోకతలీగారు 17-వ తేదీన యిరుట దిగగానే అత్యధ్యక్ష స్వాగత మొసంగబడెను. గాంధీ, మాలానా మహమ్మదాల్, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ) పండిత జవహర్లాల్ నెహ్రూ గారలను యిరుటలును ఆవివారమురాత్రి యిరుటికి వచ్చిరి. డాక్టరు సయ్యదు మహమ్మదు గాంధీగారితో వచ్చిరి.

ఉదయమున హిందూ సాహిత్యసమ్మేళనము జరిగెను. ఆసభకు గాంధీగారును అలీసోదరులును వచ్చి యుపన్యసించిరి. విషయనిర్ణయసభ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు గూడెను. మహాసభ పెన్షన్లదిరమున గూడెను కార్యక్రమమునందు పాల్గొనుటకు జిల్లాలన్నిటినుండియును చాలమంది వచ్చిరి. వేదికపై గాంధీగారును, పండితమోతీలాల్ నెహ్రూ, మాలానా మహమ్మదాల్, శంభునాథ్ గారు, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు, పండిత జవహర్లాల్, జాల్మోజ్యయపాహేబు, ముకుందలాల్, గోవిందవల్లభపంత్, హబీబ్ అవ్రహ్, డాక్టరు మురారీలాల్, బీగం మహమ్మదాల్ గారలండిరి. సభాకార్యక్రమము జాతీయ గీత ములతో ప్రారంభమయ్యెను. అందు మహాత్ముని గొప్పదనమును ఆయన తేసిన ఘనకార్యములును కీర్తించబడెను.

ఆ హ్వన సంఘాధ్యక్షుడు తన యుపన్యాసమును జరిగెను. వారి తరువాత అధ్యక్షుడు మాలానా సోకతలీగారు, మండేవారెం, మహాత్ము గాంధీకి జెయి, అల్లాహ్ అ కృప జయజయ ధ్యానములు చెలరేగ నుపన్యసించిరి. అధ్యక్షుడంతట గాంధీగారి నుపన్యసించు మనికోరిరి.

మహాత్మునియుద్బోధ

గాంధీ గారంతట నుపన్యసించును ఆయనకు జేసిన ప్రతి నను విడువకమాటాదించుచుండినందున హిందూమహమ్మదీయ విభేదములుండనిదేయని చెప్పిరి. అందుచేత ఆయన హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రి ని గూర్చి చెప్పాట లేదనెను. ఆయన రాటము ఖద్దరును గూర్చి మాత్రము జెప్పెననెను. ఆరెండే ఆయనకు ముఖ్యము. అవియే ఆయన సిద్ధాంతము. వానిని గూర్చి ఆయన చెప్పక యుండజాలదు. ఆయన నాలుకతోను జేతులతో గూడ వచ్చును. అధ్యక్షుడునుపన్యసించుచుండ ఆయన వేదికపైను విడువకునే యుండెను. అందును రాటమును ద్రిష్టనెడల భారతదేశములో నెవ్వరును అన్నము లేక జీవనని ఆయనకు నచ్చుకము గలదు. కృషీలందు నాలుగు నెలలు పని లేకయుండును. ఆకాలములో వారు నాలు వడికి లాభమును బడయగలరు. దేశమునందు ఆహ్వానసాయదారులు జేయు పనిని యేయం ప్రయోగాని యుపయోగించుకొనజాలదు. రాటము నెవరెక్కడ ద్రవ్యమున్నను వారి ఆదాయము యెక్కువగుచుండునని ఆయన నూదించెను. బెంగాలులో కార్మికుని కుటుంబమునందు నెలకు 2 చొ॥ ఆదాయమెక్కునని ఆయన కనుకొనెను. కృషి ప్రభువు ఒక్కొక్కరకు 30 ఆదాయమని చెప్పెను. రాటము వలన ఒక్కొక్కర కింకను 24 అధికాదాయము రాగలదు. ప్రతి 7 అకరాల భూమియెడల 2 అకరాలు కృషీలనునకును నాలుగువకునానిని, నేతవానిని నాలుగైదకరాలు జేరును. అయితే యింగులను నీవే రాటము ద్రిష్టనలయును. రాటము ల్లకే గ్రామనిర్మాణ మేర్పడగలనని ఆయన జెప్పెను.

ప్రజలయందు నిర్మాణకర్తని విజృంభింపజేయుటకే ఆయన తంతుకారకసంఘమును స్థాపించెను. దీనికిని రాజకీయములకును సంబంధములేదు. రీసింగు ప్రభువును, భారత సిపాయిలుగూడ యీ నూలు వడుకుటలో పాల్గొనవచ్చును.

గాంధీగారింకను నుపన్యసించును యీసభ పాట్నాలో అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘ సభ్యులందు గావించబడిన తీర్మానమును బలపరచవలసి యుండునని చెప్పిరి. ఈ తీర్మానము భృత్వా తయందు ముఖ్యము మార్పును గలగజేసెను. దాని నలన కాంగ్రెసునందు సభ్యులకు కమ్యూనికాకర్షము జేయబడెను. దానివలన కాంగ్రెసు రాజకీయసంఘ మార్పబడెను. వకపనియంతయును స్వరాజ్యపక్షముద్వారానే జరుగును. ఆ పక్షవిధానముకాంగ్రెసుచెప్పినట్లు లాండనలయును. రాష్ట్రీయ

కాసనసభలందును, కేంద్రకాసనసభలందును స్వరాజ్యపక్షము తమ తమ కార్యచిహ్నమును నిబంధనలను కిద్దము జేసికొనవచ్చును. స్వరాజ్యపక్షమునకు ఆయా నిబంధనలను కార్యచిహ్నమును గలవు. వీనిని కాంగ్రెసు అంగీకరించెను. అందువలన కాంగ్రెసు పూర్తిగా రాజకీయసంస్థ యయ్యెను. కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపక్షమునకు రాజకీయకార్యములందు కాలసిన బలము నిచ్చును. స్వరాజ్యపక్షము కాంగ్రెసు పక్షమున రాజకీయకార్యమును నడుపుటకు పూర్తిగా నవకాశమునిచ్చి బలము నిచ్చునట్లు కాంగ్రెసు, బెల్గాములోను, డిల్లీలోను, పాట్నాలోను ఒప్పుకొనెను. స్వరాజ్యపక్షము వారు కాసనసభలలోనికి ఖద్దరుధరించి పోయిరి. అనెల్లీ అధ్యక్షుడుగూడ ఖద్దరుధరించియే సిహాసనమెక్కెను. స్వరాజ్యపక్షమువారు మద్యనిషేధ విషయమునను ప్రజల దారిద్ర్యనివారణకును కాసనసభలద్వారా చాల పనిజేయగలరు.

గాంధీగారు బొంబాయి కచ్చిబోవుటకు యీఉదయం బయలుదేరి పోయిరి. మాలానా సోకతలీగారు కేడుమధ్యాహ్నము మెజిస్ట్రేటుపూరుకు మోటారులో బయలుదేరి పోయిరి. మాలానా మహమ్మదాల్ గారు లక్నోకు పోయిరి. (ఆ. ప్రె.)

దక్షిణ ఆఫ్రికా సేలబాగ్గుపై బొంబాయి ప్రభుత్వపు ఆంక్ష

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 20:—నువ్వాగ్గు ఆనకట్టకొరకు దక్షిణ ఆఫ్రికా సేలబాగ్గు బొంబాయి గవర్నమెంటు నిరుద్ధునిన, ప్రజల కతికవిమర్శనలను దొరతనము గురి అయ్యెను. 1925-26 సంవత్సరమునకు ఉపయోగము నిమిత్తము కావలసిన బొగ్గును భారతదేశముదే కొనుటకు దొ. తొము తెండరు సంగీకరించెను. (ఫీ. ప్రె.)

వర్ష పాతము

శివ్రా, ఆక్టోబరు 20:—ఈశాన్య యిండియాం దప్పట గుట్టల స్వల్పముగ వర్షముగురి సెను. తక్కిన ప్రాంతములందు వాతావరణమందు లేమ లేదు. బారిసాలునందు 1, బర్హవాన నందు 3, అంశములవాన గురిసెను.

నూచన:—ఈశాన్యయిండియాం దు వర్షము గరియు తిరుగును. మదరాసునకు దక్షిణము దధికముగ వానగురియవచ్చును. (ఆ. ప్రె.)

నైజాము రాకొమార్తె మరణము

శివ్రా, ఆక్టోబరు 20:—నైజరాబాదు నవాబు కుమార్తెయగు వంజరిసాహెబ్ జాదాగారి మరణముచే నైజరాబాదు దుశ్శాసనుక్రమందు మునిగెను. ఏకమాసములనుండి తయవ్యాధిచే రాకొమార్తె బాధపడుచుండెను. పావులు, పాతకాలు, కచేరీలు మూసివేయబడెను. మోతీ రాజభవనము దుండి మెక్కానుసీనునకు శత్రువు గొంపోబడెను. తరతరముల నుండి అసఫ్ జాహీ రాజులు భూస్వామియు చెయబడుచోట రాకొమరిత సమాధియందుంచబడెను. ముఖ్యముగ బంధువర్గము రాజులు శత్రువుతో బోయిరి. ప్రార్థన జరుగుచుండ నైజాము వచ్చెను. తనసంతరిము భూస్వామిత్వము చెయబడెను. (ఆ. ప్రె.)

గవర్నరుదాపతులకు తిరువాన్కూరులో విందులు తిరువనంతపురం, ఆక్టో 20:—గవర్నరు దంపతులకు నిన్న రాత్రి వింకోసంగ బడెను. దివాన్ వాట్సుగారును మేజరు ధాక్టర్లును మరీకొండరును వచ్చియుండిరి. వాట్సుగారిభార్య అస్వస్థుడై రాతెను. స్టేటు బ్యాంకు చక్కగా వాయింపబడెను.

ఈ యువయువకు గర్భకు ప్రభుత్వమువారి పశువుల కాలను చూడెను. వారిభార్య కోలలోనున్న జెనానా మిషన్ బాలికాపాఠశాలను ప్రైవేట్ ప్రైవేటుసంఘమును చూడెను. సాయం కాలము గవర్నరుదంపతులు పెన్షరాజీశేరిటును అనంతలిసాన మండరమున దర్శనముజేసికొనెదరు. చిన్నరాణిని కాడియార్ మండరమున లేడి గోస్పెను చూచును. ఈరాత్రి కనకమున్ను మండరమున గవర్నరు దంపతుల గౌరవార్థమే పెద్ద విందు జరుగును. (ఆ. ప్రె.)

పోగా 18 మంది కృతాంగులైరి. పట్టామునందు అంటువ్యాధులు లేకుండ ఆరోగ్యముగ నుండెను. ఇండ్లలో దొడ్లు లేకుండనని యే చెప్పవచ్చును. మున్సిసిపాలిటీ వారు యిందుకున్న పెన్షను కేల ప్రయోగింపలేదని ప్రభుత్వమువారు తుడుచుచున్నారు. పన్నుల వసూళ్లు చాల నెను క బడి యుండెను. ఆదాయముకన్న న్యాయ మెక్కువగనుండెను. నీటిసప్లైస్కీముక్రిందనే కృతాంగుల పట్టికవర్గము శాఖకు 4122 రూపాయ లింకను యీ యేవలసియుండెను.

పరిపాలనమునం దభివృద్ధి యేమియు లేకుండననియు, రైతులు బాగుగావలెననియు, శిశురక్షణకార్యముల జరుపవలెననియు, ఇండ్లలో దొడ్ల నెక్కువ జేయవలెననియు పన్నులను బాకీలను వెంటనే వసూలుజేయవలెననియు ప్రభుత్వమువారు సూచించుచున్నారు.

వర్ధంతి మహాత్మ్యములు

పితాపురము

ది 4-10-25 సం॥ తేదీన మహాత్మాపుర యువరాజు వారి వర్ధంతిమహోత్సవమును 29 10/25 తేదీన క్రి యువరాజువారి సోదరులగు చ్చినాయనగారి వర్ధంతిమహోత్సవములును సంగీతసభలతో మిగుల జయప్రదముగా జరిగినవని తెలియజేయుచుట కెంతయు సంతసిండుచున్నాము.

హిందూదేశమునం దంతటను బ్రఖ్యాతిజడసినట్టియు, దక్షిణదేశమున తిరుమనావల్లి వాస్తవ్యులగు శ్రీ టి. గోవిందస్వామి పిళ్లగారున్నా కే. సుబ్రహ్మణ్యం పిళ్లగారున్నా ఘటవాద్యమునం దసమాన శేషుపివిశారదు లగు సుందరము అయ్యగారు భాలసరస్వతి యనందగు కోలంక శేంట్లాజుగారు మొదలగు విద్వాంసు లనేకులకు దేవహారాజవారి కత్యానందముగూర్చి వారీయాదరణకు బాత్రులైనట్లు కేమియు సందియములేదు.

ప్రథమదినమున టి. గోవిందస్వామిపిళ్లగారు రత్నత్నాచార్యులతో సభ్యులు తన్నుతన్నుచునట్లు తమపాండిత్య ప్రకర్షన బాగుగా జూపించిరి. కాని రాత్రి కోలంక నాటకముండుటచే నాటి కాసభ నాపుజేయించి మరునాడుగూడ శ్రీ టి. గోవిందస్వామి పిళ్లగారి ఫీడేలు న్నుకోలంక వెంకటరాజుగారి మృదంగమును దేర్పాటుగా విం చి ప్రేక్షకుల మనోరథ మీజేర్చి రాజావారెంతయు బ్రశంస నియులైరి.

మరునాటి సభకు ఆంధ్ర సంగీత విద్వాంసపిత ప్రభువులగు దివాకబహద్రుల కొమ్మిరెడ్డి సూర్యనారాయణ మూర్తి ఎం. ఎల్. సి. నాయుడుగారు శ్రీవారి సోదరులునుదర్శన వేంకట శివరామరాజుగారున్నా, శ్రీ పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారాయ కవి ప్రముఖులును, శ్రీ సహస్రాన వైదిక విద్వాంసులు తుమరాడ సంగమేశ్వర శాస్త్రిగారున్నా మొదలగు పెద్దలనేకు లాసభకు విచ్చేసిరి. నామ పిళ్లగారుచూపిన వాయిద్య మత్సర్యభీతి. సభ్యులు తన్నుయై పోయిరి. ఆనందార్థంబున దేలియాడిరి. పిళ్లగారి పిడేలునాదము ననుసరించి యే నాదమున కానాదమే మృదంగనాదముతో గుంపును నీచిటుత జూపిన నిరుపమాన మృదంగపాండిత్యమత్సర్యభీతి. వర్ధనాతీతము. ఈ సభ నాటిరాత్రి 9 1/2 గంటలవఱకుకొక్కవరుసగా జరిగినది. సభ్యుల యానందమునకు మేరలేదు.

మృదంగవాద్యమునం దసమాన చాకచక్యము జూప, విద్వాంసుల చేతను శ్రీమహారాజావారిచేతను, ప్రేక్షకులజేతను గూడ బొగడగాంచినయాబాలనివిద్వాంసుమీమమత్సర్యభీతి. వైదిక విద్వాంశ తుమరాడ సంగమేశ్వర శాస్త్రిగారి బాలకుని గూర్చి గోవింద స్వామిపిళ్లగారితో చాలా మాటల బ్రశంసించిరి. అప్పుడు పిళ్లగారు ఈ బాలుడు పెద్దపెద్దవిద్వాంసులలో లెక్కింపదగినవాడు గాని సామాన్యకుగాను. ఈచిన్నవాడింకను మా దేశమున గొంతకాలమున్నచో వీని కెనయగు వా రుండనియు చెప్పిరి.

శ్రీమహారాజువారు నూడ తొలుతనుండియు తమ సహస్రానములో జరుగుచుండెడి సంగీతవిద్యములలో ఈయాంధ్ర బాలసరస్వతియనందగు కోలంక వేంకట్రాజుగారిచే యెక్కువ యనవకమిచ్చి పోషించుచున్నారు.

పురవాసి.

బెంగాలు శాసనసభ

డిశంబరు 31 వ తేదీన సమావేశమగును

కలకత్తా, ఆక్టోబరు 19:—బెంగాలు శాసనసభ నవంబరు 17 వ తేదీన సమావేశమగునని 31 వ తేదీన డాక్టర్ యింగుండి నెలవడిన ప్రకటనము రద్దు చేయబడెను. డిశంబరు 31 వ తేదీన బెంగాలు శాసనసభ సమావేశమగుటకు గవర్నరు నియమించెను.

కేరళపురం సంస్థానమందలి

గాంబట్టుపట్టణ హారతాళము

పంచాయతీదారు మీరుగారిని సందర్శించుటకు వడిన పాట్లు

ఆంగ్ల నాయకులు అరెస్టు చేయబడిరి.

హైదరాబాదు (సింధు) అక్టోబరు 19:— కేరళపురం స్థానమందలి గాంబట్టుపట్టణమందు జరుగుచున్న హారతాళము సంఘటనను, ఘనతనహించిన మీరు అతీనవాజుగారు పునహా నుండి రాగానే గాంబట్టు, చుట్టుపట్టుపంచాయతీలయొక్క ప్రతినిధులు 250 మంది మీరు గారిని సందర్శించుటకు వెళ్లిన స్థానిక దైనికప్రతినిధుల 'హిందూ' వ్రాయుచున్నది. పంచాయతీల ప్రతినిధులు మీరు గారి రాజభవనమును సమీపింపగానే పోలీసుల ధవళము మీరు గారిని సందర్శించవలసినదని ఉద్ఘోషించి ధెలుపబడిరి. ప్రతినిధు లచ్చటకు వెళ్లిన పిదప రెండు మైళ్ల దూరమందున్న మీరుగారి వారియొక్క భవనమునకు బోయి మీరుగారిని సందర్శింపవలయునని ఆజ్ఞాపింపబడిరి. ఆ రాజభవనమునకు దేవుడాయనను ప్రతినిధులు వెళ్లెరి. కాని గాంబట్టుయొక్క ప్రతినిధులలో 15 మంది మాత్రమే మీరు గారిని సందర్శింపవలయునని పోలీసువారు పంచాయతీల ప్రతి నిధులకు చెప్పెరి. పోలీసువారి ధిక్కారమును గాంబట్టుచే పంచాయతీదారులు ప్రాతేష్ట చేసిరి. అందరును ఏకముగా గలసి మీరుగారిని సందర్శింపవలయుననియు, పంచాయతీదార్ల యి బ్బందల మీరుగారికి విన్నవించవలయుననియు కోరిరి. అందు పై ఆంగ్ల నాయకులను పోలీసువారు అరెస్టు చేసిపట్టు దెలి యుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

నర్మ మెంటు హిందూ వర్తనము

సింధు. అక్టోబరు 19:—అక్టోబరు 29 వ తేదీ న నర్మ మెంటు హిందూ గారు సింధుయందు బయలుదేరి పిషావరు వచ్చె చురు. నవంబరు 2-వ తేదీన ఖైబరు రైల్వే ప్రారంభోత్సవమును జూచిన పిదప ఛాంబానియందలి రైల్వే ట్రాక్ స్టాన్డేవును పాత కాలను 5-వ నంబరున రోడ్డుగావించెదరు. నవంబరు 6-వ తేదీకిదిల్లీ తిరిగి వచ్చెదరు (ఆ. ప్రె.)

చిటకాంసు, అక్టోబరు 19—అక్టోబరు 14-వ తేదీ న అమెరికను బెంగాలు రైల్వే కంపెనీ కార్యనిర్వాహకత్వమును యిసటుగారు వహించిరి. (ఆ. ప్రె.)

వెల్లింగ్టన్ సినిమా 953

20-10-25 మంగళవారము నుండి 28-10-25 శుక్రవారమువరకు వేదేవి టెట్స్ పోలీసు ఆట

ఇన్ టూ ది నెట్ 2 వభాగము

న్యూయార్కు కమిషనరు పోలీసుగారైన రిచర్డు ఇ. ఎస్. క్లైట్ గారిచే వ్రాయబడినది.

ప్రెయిట్ త్రా

5 భాగములు ప్రామాణ్యుడ ప్రదర్శించబడును.

శ్రీ మైలవరం బాలభారతీ

సమాజము వారు

బందరు మినర్వ సినిమాహాలులో

25-10-25 ఆదివారంరాత్రి

సావిత్రి నాటకమును

ప్రదర్శించెదరు

ముఖ్య పాత్రలు

సత్యనంతుడు:—యడవల్లి నూర్యవారాయణగారు.

సావిత్రి:—పుష్పారాని సంతనరావుగారు.

యముడు:—గంగాపాణి నరసింహారావుగారు.

వైద్యకూలమారు ప్రదర్శించు నాటకములలో సావిత్రి ప్రసంగి ప్రస్తుతావస్థల పుస్తకములు విడివిడిగా ఒక్కొక్క పుస్తకం 15 రు 0-12-0. విశిష్టా ప్రత్యేకము. వలయువారు కే. పున్నయ్యగారు మైలవరంహాల్ రెజిస్ట్రార్ అని వ్రాయుడు.

డాక్టర్ కె. పట్టాభిరామయ్య,

కార్యదర్శి.

పోయినది ఆంధ్రుల ప్రతిభ!

ఆంధ్ర సోదరసోదరీమణులారా! బందరుపురమున ఆంధ్ర సభలు జరుగనున్నవి. సభాధిపతులెవరై నశేమి! కార్యక్రమము సరిగ జరుగుచుండుటలేదని చెప్ప సాహసించుచున్నాను. అస హాయకార్యక్రమ మిందు చర్చింపబడుటలేదు. శ్రీయుత కట్ట మంది రామలింగారెడ్డిగారి యాధిపత్యముక్రింద చెన్నపురిలో కూడిన ఆంధ్రమహాజనసభాతీర్మానములు ఏకగ్రీవముగ నామో దింపబడినవి. గొప్పవారందరు కార్యనిర్వాహకసభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి. విధానమును తయారుచేయవలెనని తీర్మానిం చిరి. మహాసభ ముగిసినది. ఇప్పటివరకు నొక సమావేశమైన కార్యనిర్వాహక సభ్యులు చేసియుండలేదు. బందరు సభలోని తీర్మానములు కూడ నిట్లే యుండనేవు. అట్టి ఢిల్లీ రాకుండ యీ క్రిందివిన్నపము చదువగోరెదను. ఆంధ్ర మహాజనసభకు మూడు ఉపసంఘము లుండవలెను.

- (1) బర్మా ఆంధ్రుల సంఘము (2) దక్షిణాంధ్రుల సంఘము (3) పశ్చిమాంధ్రులు-నైజామాంధ్రులు ఒకటేసంఘము.

బర్మా ఆంధ్రులు:—బ్రహ్మదేశము లేక బర్మాదేశము ఆంధ్రులు దేశీయ నాకిలమిద పదునైదవ శతాబ్దములో వ్యా పారమునిమిల్తమై పోయి, కొంతమంది యచట నివాస మేర్ప ఆచుకొని, మిగతవారు వ్యాపారమునకు వచ్చుచు పోవుచు నుండి, కాలబాత్తు యీ ఆంధ్రులే 16, 17 శతాబ్దములలో బ్రహ్మదేశములో కొంతభాగమును రాజ్యపరిపాలనచేయుట తట స్థించినది. ఆంధ్రకృష్ణ ముప్పాసు వాడుకలో లేకపోవుటచేతను, తెలుగు శబ్దము తెలేంకుశబ్దముగా మారి తెలేంకులు రాజ్యపరి పాలనచేసెట్లు బర్మాదేశపు చరిత్రలో 'ఫేర్ దొరగారు' (వాసి యున్నారు. (Phayre's History of Burma) అట్టి తెలేంకు రాజ్యము నశించినను, ఇప్పటికిని కచ్చిక్, కారెన్, అక్యాబీ, ఆరకాన్ జాతివారివలె తెలేంకుజాతివారుకూడ బర్మా దేశీయు లలోనున్నారు. ఈ తెలేంకుజాతి లేక కాఖువారు, కట్టుబొట్టు దేవభావలందు, పూర్తిగ బర్మను లైపోయిరి. వారిముఖము మాత్రము ఆంధ్రులముఖమువలె కాన్పించును. దానినిబట్టి యితర బర్మనులకు పీరికిని వ్యత్యాసము కనుగొనవచ్చును. ప్రస్తుతకాల మున ఆంధ్రులకు బర్మాలో కొరంగివాలా లేక కలావాలాయని పిలుతురు. గతశతాబ్దములో దేశపుటోడలు కొరంగి లేవునుండి పోవుచుండుటచే కో రంగి గ్రామము నుండి వచ్చిన వారు కో రంగి ల ని పిలువబ డుచున్నారు. బంగాళీ, గుజరాతీ, మార్వాడీ, ఫాల్గిజాతివారి కన్న, ఆంధ్రమాలీలు కొంచెము నల్లగనుండుటచే, పీరిని మిగ తవారు కలావాలా (కలా-నలుపు)యని పిలుచుచున్నారు. పీరు బర్మాలో నెట్టి నీచస్థితిలో నుండికో 1922వ సం॥ర జాన్యువ రిలో నొకమారు రంగూన్-ఆంధ్రులు అను ఢిల్లీ క్రింద వ్రాసి యుంటిని. ఓడకూలీలు పీరు-బజారుకూలీలు పీరు-కిరసాయలు గనులలో కూలీలు పీరు-ధాన్యపురులలో కూలీలు పీరు-వరిచే ను కోయువారు పీరు-రైలుస్టేషనులో పోర్టరులు పీరు-తుదకు రిక్తాబండ్లు లాగుచు కాలితాపులు తినువారు పీరు. బర్మాదేశము లో ఆంధ్రులు సుమారు లక్షయేబదివేలకు మించియున్నను, వా రి కష్టనిపురము లరయువారు లేరు. పదునైవశతాబ్దములో పోయిన తెలేంకులగతి యోచించువారు లేరు. వారిని మనజాతి లోనికి రమ్మన్నను వేషము, భాష, ఆచారము, కట్టు, సాంప్ర దాయము పినిపివదిలి ఆంధ్రతత్వము వహించుచున్న వారికి కష్ట ముగ నుండును. బర్మాజాతిలో, వారు ఆరవతెగయ్యెయుండి రమారమి పదిలక్షల జనాభాకలిగియున్న తెలేంకులను మీరు ఆం ధ్రులు కండు. ఆంధ్రసాంప్రదాయము ననుసరింపుడు అని యే టు చెప్పగలము? వారు పూర్తిగా తెలుగుభాష మరచి, తెలుగు వారమన్నమాట మరచి యున్నప్పుడు వారితో తెలుగెట్లు మాట్లాడుము? మనము బర్మాభాష నేర్చుకొనవలెను. లేదా వారు ఆంధ్రము నేర్చుకొనవలెను. ఇట్టిస్థితిలో బర్మాలో ఆంధ్రు లున్నారు.

దక్షిణాంధ్రులు:—చెన్నపురిసభలో సాగు వరదరాజం పంతులుగారు చెప్పిన సంగతులను బట్టి, ఇప్పుడు వారిసోదరు లు, మిగత దక్షిణాంధ్రులు, ఆంధ్రవిద్యకొరకై యెట్టికృషి స లుపుచున్నదియు తెలుయుచున్నే యున్నది. తంజావూరు మహా రాష్ట్రం లేలుకాలమున, తంజావూరులో తోడి రామయ్యగారు వారి తోడిరాగమునకు ప్రఖ్యాతిపడెదనియు, వారి తోడిరా గముకొరకై మహారాజావారు భృత్య మిచ్చుచుండెదనియు, ఒక తరి మహారాజావారు గ్రామీణున లేనప్పుడు ధనముకొరకై రా మయ్యగారు తోడిరాగమున తాకట్టుపెట్టెదనియు (అప్పు తీ ర్పువరకు తోడిరాగము పాడకుండుట) మహారాజావారు తిరిగి

గ్రామములోనికి వచ్చిన తరువాతి సంగతి నపుకరులద్వారా తె లిసికొని, అప్పుతీర్చిరినియు, చెప్పకొనుచున్నారు. ఇప్పు డట్టి ఆంధ్రు లేరి? వారిని పోషించుసంస్థ యేది?

పశ్చిమాంధ్రులు - నైజామాంధ్రులు:—నైజాము రాష్ట్ర ములో సగముకంటె సెక్కువ ఆంధ్రులచే నివసించబడు చున్నది. ఓరుగల్లులో ప్రతాపరుద్రమహారాజుకోటను చూచిన కన్నీరు మున్నీరగును. చుట్టుప్రాకారము శిథిలమున ఢిల్లీలో నున్నది. యుద్ధమునకు పోవునప్పుడు పూజించు భేతాళ నాయ కుని విగ్రహము రెండవ సింహద్వారమువద్ద కాననగును. ఆ విగ్రహ హము దాటి వెళ్లిన తొమ్మిది,పదియడుగుల వెడల్పుగల యెత్త యిన గోడ యొకటి కాన్పించును. దానిమీద రాతికాలమందు గన్పెరుగుటకు గుట్టుపు రాతులకొరకు నిర్మింపబడినది. నగరు లోని స్త్రీలు పూజచేసికొనుటకు ప్రత్యేక ఆలయములు నాలు గు నిర్మింపబడియున్నవి. స్నాన మాచరించుకొనుటకు చిన్న చెరువు త్రవ్వబడియున్నది. ప్రతాపరుద్రుడు కొలుపు తీర్పు కొనుటకు నిర్మింపబడి, శిథిలమైయున్న కుషీమహాల యిప్పటికి రమ్యవృత్త్యముగనున్నది. క్రింద గడ్డిచే కప్పబడి, పై అంతస్తులు రెండు శిథిలమై, రెండుతెగ్గరి యున్నను, పైకెక్కి క్రిందికి చూచినను, చుట్టుప్రక్కల చూచినను, రెండు మూడు మైళ్ల దూరములోనున్న శత్రువులనుగాని మిత్రులనుగాని చూచుటకు పీలగుచున్నది. సవతులయియ్య మావతగినది. నూతికి మధ్యగా క్రిందనుండి పైవరకు గోడకట్టబడియున్నది. ఒకభాగమందు నీరుండును. రెండవభాగమందు నీ రుండదు. ఇట్టికోట ఇప్పుడు మహమ్మదీయులకు నివాసయోగ్యమై, కూరలు పండించుకొను టకు సేవ్యప్రదేశమై, జంతువులు పొర్లాడుటకు నెలనైయున్న, రెండు మైళ్ల నిడివిగల ఓరుగల్లు కోటను ఆంధ్రులు మరవవలసి వచ్చెను. మహమ్మదీయరాష్ట్రములో ఆంధ్రులు ఉద్యోగీయు లు-ఉద్దా మాట్లాడుచు, మహమ్మదీయ వేషముతో కుచ్చు టోషితో కాలము గడుపవలసివచ్చినది. ఆంధ్రము-మాట్లాడు నప్పుడు ఉర్దూభాష మిశ్రమును లేకుండ మాట్లాడలేరు. బొం బాయిలోనున్న ఒల్లారాం స్టేటువారు, హైదరాబాదులోని బొల్లారాంనుండిపోయినవారైనను; ఆంధ్రులేయైనను, ఆంధ్రమును మరచి, గుజరాతీభాష మాట్లాడుట వాడుట దురదృష్టము. మధ్యరాష్ట్రములవరకు వ్యాపించియున్న ఆంధ్రుల స్థితిహాడ నిట్లేయున్నది. ఆంధ్ర కర్నాటకదేశముల సరిహద్దులలోనున్న హంపి విజయనగరము కృష్ణదేవరాయలు ఏలినను ఆప్రదేశము కర్నాటకదేశీయు లాక్రమించుకొనుట శోచనీయును.

మూడుభాగములందును ఆంధ్రు లెట్లుండిరి. ఆంధ్రు లన్ని ప్రాంతములవారికన్న వెనుకబడి యున్నారని వ్రాయు చున్నందులకు మన్నింతురుగాక! గుజరాతీయులు, మార్వాడీల కన్న ధనాధ్యులుకారు. పంజాబీలవలె పౌరుషవంతులు కారు. మధ్యరాష్ట్రములవారివలె బలాధ్యులు కారు. వంగదేశీయుల వలె మేధావంతులుకారు. వంగదేశీయ ప్రపుల్ల చంద్రుని జగదీశ చంద్రుని శాస్త్రమందు ప్రపంచ విఖ్యాతపురుషులలో నొక రినిగా జేసినది. హిందూమతోద్ధరణకై ఒక వివేకానందుని కన్నది. అన్యభాషలో నైనను కవనము చెప్పట భారతీయు లకు సులభసాధ్య మని చెప్పటకు రవీంద్రుని కన్నది. తండ్రి, ఋణము తీర్చ లేక దివాలాతీసినప్పుడు, తండ్రిని ఋణావిముక్తు నిగ చేయుటకు చి త్రరంజనుని కన్నది. కర్మచేగాని ఏకార్యము చక్కబడదని చాటుటకు కర్మిష్టియైన అరవిందుని కన్నది. ఇందులో ఏయొక్క విశేషమైన నాంధ్రుల కున్నదా? ఆంధ్రు లన్ని విషయములందు వెనుకబడియున్నారు. ఇట్లు వ్రాసినందుకు మన్నింతురుగాక! ఆంధ్రజాతి బాగుపడవలెనని యున్న ఆంధ్రుల పూర్వపుతన్నత్యము చూడవలె నన్న ఆంధ్రులక్రి తిరిగి సంపాదించవలె నన్న మూడు ఉపసంఘములు స్థాపించి ఆయారాష్ట్రములలో వారు సంచార మొనరించి ఆంధ్ర మహాజనసభకు ఉపసంఘములను స్థాపించి చందాల మాలమున ధనము స్వీకరించి కార్యమునకు గడంగుదురుగాక! ఆంధ్రులు మేధావంతులు పౌరుషవంతు లభిమించుకొనుడు.

దురభ వేంకటాద్రి.

తపాల ఓడలు

బొంబాయి, అక్టోబరు 19:—నిమిషవ తేదీ సీ మట్టి పాలను డిసికొనివచ్చుచున్న రాంచి మేలు స్టీమరు 19 వ తే. మధ్యాహ్నము 3-30 గంటలకు ఏడైవరేవు విడిచెను. మామూలు ప్రకారముగ 23 వ తేదీ శుక్రవారం ఉదయం 5 గంటలకు స్టీ మరు బొంబాయి చేరును.

15 వ తేదీ సీమ టపాలను డిసికొనివచ్చుచున్న మేలు స్టీ మరు మొరియా 17 వ తేదీ ఉదయం 3-30 గంటలకు మార్చె లీసు రేవునుండి బయలుదేరెను. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్రరాష్ట్రసభ-చిత్తుతీర్థానములు

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా జాతీయోపసంఘమువారు యీ నెల 12 వ తేదీన తాడేపల్లిగూడెములో సమావేశమై రాబోవు ఆంధ్రరాష్ట్ర మహాసభలో ప్రవేశ పెట్టుటకు బంపిన చిత్తుతీర్థానములు ఈ క్రింద వ్రాసి బంపుచున్నాను

1 ఆంధ్రరాష్ట్రసంఘము అస్పృశ్యతానిధిని అస్పృశ్య ప్రచారమునకే వినియోగపర్చవలెననియు దానినుండి యితర పనులు నిమిత్తం బడుళ్లు తీసుకొనగూడదనియు యిదివరలో బదులుగా తీసుకొనిన మొత్తమును వెంటనే తిరిగి ఇచ్చివేయవలెననియు యీసభవారు రాష్ట్రసంఘమువారిని ఏకగ్రీవముగ కోరుచున్నారు.

2 అస్పృశ్యతా ప్రచారములను ఒక జిల్లానుండి ఒక జిల్లాకు వెంటవెంటనే త్రిప్పుచుండుటవలన ఆనవసరమైన వ్యయ ప్రయాసలను, పని జరుగకుండుటయు తటస్థించును గాన వారిని అధమము ఒక జిల్లానుండి మూడుమాసములైనను వుంచి అస్పృశ్యులలో ప్రబోధమును కల్గించి వారి యోగ్యతను తోడ్పడునట్లు చేయవలెననియు, వెచ్చించు ధనమును ఏర్పాటు చేయు ప్రచారములను పంచముల అభివృద్ధికి మాత్రమే వినియోగించవలెననియు, వారిని యితరపనుల కుపయోగించ కుండుననియు రాష్ట్రసంఘమువారిని ఈసభవారు ఏకగ్రీవముగ కోరుచున్నారు. (అసలుకు నకలు.)

చె. వెం. నరసింహారావు,
కార్యదర్శి.

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా జాతీయోపసంఘము

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా జాతీయోపసంఘము యీ నెల 12 వ తేదీన తాడేపల్లిగూడెములో శ్రీయుత పేరిచెర్ల సుబ్బరాజుగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై రాబోవు ఆంధ్ర రాష్ట్ర మహాసభకు యాక్రింది రెండు చిత్తు తీర్థానము లను పంపుటకు తీర్మానించిరి.

(1) ఆంధ్రరాష్ట్రసంఘము అస్పృశ్యతానిధిని అస్పృశ్యతా ప్రచారమునకే వినియోగపర్చవలెననియు దానినుండి యితరపనుల నిమిత్తము బడుళ్లు తీసుకొనగూడ దనియు యిదివరలో బదులుగా తీసుకొనిన మొత్తమును వెంటనే తిరిగి ఇచ్చివేయవలెననియు యీ సభవారు రాష్ట్రసంఘమువారిని ఏకగ్రీవముగ కోరుచున్నారు.

(2) అస్పృశ్యతా ప్రచారములను ఒక జిల్లానుండి ఒక జిల్లాకు వెంటవెంటనే త్రిప్పుచుండుటవలన ఆనవసరమైన వ్యయప్రయాసలను పని జరుగకుండుటయు తటస్థించును గాన వారిని అధమము ఒక జిల్లానుండి మూడుమాసములైనను వుంచి అస్పృశ్యులలో ప్రబోధమును కల్గించి వారి యోగ్యతను తోడ్పడునట్లు చేయవలెననియు, వెచ్చించు ధనమును ఏర్పాటు చేయు ప్రచారములను పంచముల అభివృద్ధికి మాత్రమే వినియోగించవలెననియు, వారిని యితరపనుల కుపయోగించ రాదనియు రాష్ట్రసంఘమువారిని యీ సభవారు ఏకగ్రీవముగ కోరుచున్నారు.

కార్యదర్శి.

ప్రకటన

రససింధూరారులు వండుటకుపురాతన పద్ధతిగ తయారు చేయబడిన పలుచని గాజుకుప్పలు కావలెను. సప్తయిచ్చేయ గలవారు పైజా సహా 100 15 వెలలు ఈ దిగువ ఆడ్రెస్సుకు తెలియజేయవలెను.

మేనేజరు, ఆంధ్రాయుర్వేద ఫార్మసీ, లిమిటెడ్,
19, హాగిన్సరోడ్డు, మాంటూరోడ్డు, మదరాసు.

పాలసుగంధిలేహ్యము

రక్తశుద్ధికి శ్రేష్ఠమయినది. సవామేహము, మేహ సాదలు, మచ్చలు యితరచర్మరోగములు మలబద్ధము, కీళ్లనొప్పులు, మొదలగునాటిని హరించును. 4 డబ్బీలు చాలును. 20 తులి డబ్బీరు. 1-4-0. వి. పి. అ. 6
పి. డి. ఏ. అండు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, తెరిదేపి, నెల్లూరు.

ఆంధ్ర కాన్ఫరెన్సులు, బందరు

ప్రతినిధులు, ప్రేక్షకుల సౌకర్యార్థము స్పెషల్ మోటారుబండ్లు ఏర్పాటు
21-10-25 నుండి 25-10-25 తేదివరకు

బెజవాడనుండి బయలుదేరుట	బందరుచేరుట	బందరునుండి బయలుదేరుట	బెజవాడచేరుట
మొదటిబండి ఉదయం 5-0	8-30	మధ్యాహ్నము 3-0	సాయంత్రము 6-30
రెండవబండి ,, 6-0	9-30	సాయంత్రము 4-0	రాత్రి 7-30
మూడవబండి ,, 7-0	10-30	సాయంత్రము 5-0	రాత్రి 8-30
నాల్గవబండి ,, 8-0	11-30	సాయంత్రము 6-0	రాత్రి 9-30

ఆంధ్రపత్రికా నిర్వాహకసభ (బందరు)

ఈ సభ యెందుకు? ఈ సభలో నేమిచేయుదురని పలు పురు ప్రశ్నించుచున్నారు. ఇదియొక మహాసభ గాదనియే నా యభిప్రాయము. ఇదియొక సమావేశము. ఈ సభలో నలుగురు గలసి యాంధ్రదేశమున పత్రికానిర్వాహకసభను స్థాపించి పత్రికానిర్వహణయందును, ముద్రణాశాసనము క్రిందను జరుగు ఇక్కట్లలగుటచే యభిప్రాయము లొసగుట, ఆందోళన సలుపుట, మొదలగు ఇతర కార్యములను చేయుటయు, లేక యూరకుండుటయు యని యొక ముఖ్యప్రశ్న. మనదేశములో పత్రికానిర్వహణ శిక్ష నొసంగ విద్యాలయమును స్థాపించుట నగురించి యాలోచించవలసి యున్నది. కొద్ది తిరస్కారపు చట్టమును గట్టించి యభిప్రాయ మొసంగవలెను. పత్రికాభివృద్ధికి మార్గముల నరయవలసియున్నది. ఆ నే క స మ స్వ ల ను గుఱించి యాలోచించవలసి యున్నది. కనుక యీ సమావేశ మను జయప్రథమగా జరుగునట్లు పత్రికాధిపతు లెల్లరు పాటు పడ్డ ప్రార్థనలు

కట్టి సీతారామయ్య
స్వకీ సహాధకుడు.

బందరు అస్పృశ్యతానివారణసభ

అస్పృశ్యతా నివారణసభ బందరుపురమున జరుగునని ముగిలారా వేమూరి రాంజీరావు పంతులుగారు ఒకమారును, ముగిలారా చెరువువాడ వెంకటనరసింహారావు పంతులుగారు మరొకమారును పత్రికలో ప్రకటించియుండిరి. ఈసభ రాష్ట్రీయసభగా జరుపుచున్నారో జిల్లాసభలో లేక తాలూకాసభలో ఏవరికిని తెలియదు. ముప్పదినలువది సంవత్సరముల నుంచి సంఘసంస్కరణసభలు ఇదివరకు విసుగై తునటులచేసిరి. కాస్త్రుచర్మలు, తిర్రనభర్తలు, వాదప్రతివాదములు వేసేటలు జరిగినవి. నేడు ఆంధ్రదేశములో సంఘసంస్కరణమునందు ముందంజ వేయగల నాయకులు ఎందుగలరు? సంఘసంస్కరణ అందరకు ఆరుచి అయిపోయినది. వట్టి తీర్మానములు, వాక్యారథ మన వారిలో పెరిగిపోయినది.

ఏయున్నను యివన ఆచరణమునందు అభివృద్ధి జెందునుగాని ఆచరణములేని పండితసభలు వ్యర్థము. కాస్త్రవాదమే అస్పృశ్యతను పరిష్కారము చేయునా? మేము ఎచ్చట అస్పృశ్యతా పాపనివారకసభలు చేసినను వందలకొలది ఆదిమంధ్ర సోదరులలో భజనలు చేయుచు, కీర్తనలు పాడుచు యుత్సవముగా బయలుదేరుచున్నాము. ఏలూరు, గుడివాడ, తణుకు, గాడిచర్ల, ధర్మవరము, భీమవరము, కాకినాడ మొదలగునట్లు ఇట్లు చేసితిమి. లక్షలకొలది నాయకులు కాకినాడ కాంగ్రెసు మహాసభకు వచ్చినను, మాయుత్సవముతో మ. రా. శ్రీ దేశోద్ధారక కాకినాడని నాగేశ్వరరావు పంతులు, అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావు పంతులు, గద్దె రంగయ్యనాయుడు, గజన్న రామచంద్రరావు పంతులుగార్లనంటి బహు కొద్దిమంది ముమ్మల వెంటబడించిరి. తక్కినవోట్ల అదికూడ లేదు. ఒకరిద్దరు ముమ్మల ఉండురు.

బందరులో జరుగు అస్పృశ్యతా పాపనివారక సమాసభకు అస్పృశ్యులనబడు వారితో ఆంధ్రనాయకులు ఎంతవరకు సమాదరణ భావముతో నుండునో చూడవలసి యున్నది. ఆదిమంధ్రులు, ఆగ్రజాతినాయకులు గల ఒకగొప్ప భజనయుత్సవముతో అస్పృశ్యతాపాపనివారక కీర్తనలుపాడుచు నగరపీఠుల వెంట యూరకునట్లు ఏర్పాటుచేసినారా? ఆచరణలేని సభలు, తీర్మానములు వ్యర్థము. నరాల నెట్టి దేవేంద్రుడు, రాయుడు గంగయ్య-బడుగు నాథముని.

ఆంధ్ర మహిళా మహాసభ

ఆంధ్రమహిళా మహాసభకు శ్రీమతి కాకినాడుని రామా బాయిమ్మగారు రథ్యతూలగ నుండ గోరబడిరి. కాని, కారణంతరముచే వారందు కంగీకరింప వీలుపడలేదు.

ఆంధ్ర మహా సభలు

బందరు
కార్యక్రమము

ఖద్దరు, దేశీయకళాప్రదర్శనము

నూలువడుకు పోటీపరీక్ష
ఈనెల 22-వ తేదీ సాయంత్రము 4 గంటలకు ఆంధ్రకళాశాలా భవనముందు దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్యపంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద,

9 వ ఆంధ్ర గ్రంథాలయసభ

ఈనెల 23-వ తేదీ ఉదయము 7-30 గంటలకు పురభవనమున శ్రీయుత గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారి అధ్యక్షతక్రిందను,

ఏడవ ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ మహాసభ

ఈనెల 23-వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు పురభవనమున శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారి అధ్యక్షతక్రిందను,

అస్పృశ్యతా నివారణసభ

ఈనెల 24-వ తేదీ ఉదయం 7-30 గంటలకు పురభవనమున శ్రీయుత కావ్యకంఠ గణపతిశాస్త్రిగారి అధ్యక్షతక్రిందను,

సంస్కృతసాహిత్యసభ

ఈనెల 24-వ తేదీ ఉదయము 7½ గంటలకు బుట్టయ్యపేట హాలులో మధ్యశ్రీ కాశీ కృష్ణమాచార్యులవారి అధ్యక్షతక్రిందను,

12 వ ఆంధ్ర మహాసభ

ఈనెల 24-వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు పురభవనమున శ్రీయుత సామి వెంకటాచలంశ్రీశ్రీయం. యల్. సి. గారి అధ్యక్షతక్రిందను,

ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల:

పూర్వవిద్యార్థులసభ

ఈనెల 25-వ తేదీ ఉదయం 7½ గంటలకు దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వర రావుగారి అధ్యక్షతక్రిందను జరుగును.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభ

ఈనెల 25-వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు పురభవనమున శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారి అధ్యక్షతక్రిందను, మరల సమావేశమగును.

పత్రికా మహాసభ

ఈసభకు దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వర రావు పంతులుగారు రథ్యతూత పహించెదరు.

ఆంధ్ర సభలు

ఆంధ్ర సభలు రేపటినుండి ప్రారంభమగునని చెప్పవచ్చును. కద్దరుసంఘసభ రేపు జరుగును. 25 తేదిన సభలు ముగియును. చారిత్ర ప్రసిద్ధమగు బందరునగరమున జరిగెడి యీ మహాసభలకు ఆంధ్రులెల్లరు వెడలి, దివ్యమగు మాతృ సందర్శనము గాంచి ధన్యతగాంచ గోరెదము. ఆంధ్రమహాసభ బాహుళ్యగరమున ప్రారంభమయినదియెడలు, పవిత్రమగు జాతీయభావము ఆంధ్రులందు వికసించి, నూతన తేజమును నలుదిక్కుల ప్రసరింపజేసెను. ఇందు ద్వేష మేములను గనుపించదు. జాతిమతభేదము లీభావమునందు లీన మయ్యెను. ఆంధ్రోద్యమాదర్శములు ఆంధ్రులవికాసస్ఫూర్తికే గాక, భారతావని శ్రేయోభివృద్ధికి సయితము మార్గము జూపెను. అట్టియ్యుద్యమము తనపవిత్రతాశయములను వ్యాపింపజేయుటయ గాక, ప్రస్తుతావసరములనుగూడ సఫలముగావించుకొనుచున్నది. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయనిర్మాణాంతరము, ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణముగూడ జరుగుట కవకాశ మొత్తేని గలదు. ఏ యుద్యమజీవితమునందును పండ్రెండు సంవత్సరము లొకలెక్క గావు. ఈ కొలదికాలములో ఆంధ్రోద్యమము చేసినమేలు గాంచిన, తదభివృద్ధి నిమిత్తమై పాటుబడినవారెల్లరు సంతృప్తిగాంచక మానరు.

ఆంధ్రోద్యమము భారత జాతీయోద్యమమున కెటుల తోడ్పడెనో యిందుక పరికింపవచ్చును. భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రవిభాగమును దేశమున కొనగి, భావిపరిపాలన మెట్టి యాధారములపై నిలుచుటకు సాధ్యపడునో నిరూపించి, ఆంధ్రోద్యమము దేశమున కఖండనేన జేసెను. దేశభావ, టలో, విద్య, పరిపాలనము, మున్నగునవి జరుగుటకు మూలాధారము భాషాప్రయుక్తవిభాగ మని చెలుపుటకు ఆంధ్రోద్యమము తోడ్పడినంతగ మరియొక ఆందోళన మేదియు తోడ్పడలేదని చెప్పవచ్చును. ఈయొక్క సత్యమును బోధించినను, ఆంధ్రోద్యమము సార్థక మయిన దనియే చెప్పవచ్చును. ఆంధ్రోద్యమము, కాంగ్రెసు ఆదర్శములను దనుకూలమగు మార్పు గలిగించెను. గాంధీ మహాత్ముని సంకల్పమున కధికముగ తోడ్పడెను. ఇతర సాంఘికోద్యమముల వలె, ఆంధ్రోద్యమము వలన జనించిన చెడుగులను పేర్కొనుట కెట్టియవకాశము గనుపించదు. ఆంధ్రోద్యమము మూలమున, తమిళులకును ఆంధ్రులకును గల స్నేహబాధము దృఢమగుటయ గాక, తమిళులు గూడ ఆంధ్రులు సూచించిన పరిణామము నభిలషించుచున్నారు.

ఇట్టి మహోద్యమము గంభీరాశయముల గలదై, ఆంధ్రుల ప్రత్యేకప్రతిభను చాటును, హైందవజాతీయతకు మిగుల సహకారి యగుచున్నను, ఆంధ్రులొనర్చవలసిన కార్యభారము చాల మిగిలియున్నది. వారి ప్రయత్నము లింకను ప్రారంభదశయందున్నవి. సర్వతోముఖ మగు ఆంధ్రోద్యమము, ఆంధ్రులసమగ్రాభివృద్ధికి వలసినంతగ నింకను తోడ్పడ లేదు. స్వయం కృషి యొక్క ప్రాముఖ్యమును గుర్తించిన ఆంధ్రులు తదేకదీక్షతో పాటుబడి ముందుకు నడువవలసి యున్నారు. పలుకొలదియందు ఆంధ్రు లింకను వెనకంజ వైచు చున్నారు. మహాకవులు, గాయకులు, శిల్పులు, పరిశోధకులు, ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞులు, ఉత్తమనాయకులు మున్నగు వారెందరో యుద్భవించి ఆంధ్రదేశము నున్నతస్థానమునకు గొంపోవలసి యున్నారు. ఆంధ్రదేశమునందు భావ్యభివృద్ధి కవకాశము లనేకము లున్నను, దేశదృష్టి నాకర్షింపగల విఖ్యాత పురుషుల సంఖ్య యింకను లోపముగ నున్నది. ఆంధ్రుల ప్రత్యేకతను నిరూపింపగల సమర్థు లింకను బయలుదేరవలసియున్నారు. కేవల సభల వలనను, తీర్మానముల మూలమునను మాత్రమే, దేశచరిత్ర తేజోమయమగు నని భావింపజనదు. ఏదేశమయినను తనప్రతిభాశాలురమూలముననే విఖ్యాతిపడయును. ఆంధ్రదేశము సయితము అట్టి యశోధనుల గాంచుటకు, విశేషకృషి సలుపుట ముఖ్యము.

ఆంధ్రమహాసభ, ఆంధ్రులవికాసమున కెంతేని తోడ్పడగలదు. కాని, సభయొక్క నిజప్రాముఖ్యమిటీవల వెనకబడి, కొంతమాంద్యముప్రవేశించినది. దానిని పారవ్రోలి మరల నీసభ తొంటియాన్న త్యము బడయునట్లు గావించుట, చాల యవసరము. దక్షిణాంధ్రులు, బాంబాయి ఆంధ్రులు, నిజామాంధ్రులు, వంగదేశాంధ్రులు, మున్నగువారెందరో ఆంధ్రమహాసభవారి ఆదరణము బడయవలెనని కోరుచున్నారు. రాజకీయ, మత సాంఘికాదివిభేదము లెన్నియున్నను, ఆంధ్రులందరును భాషాభిమానప్రేతులై యొక్కవేదికపై గూడి పరస్పరప్రేమను వెదజల్లుకొనవలయునను కోర్కె గాఢముగ ప్రబలియున్నది. అట్టి యవకాశము నొనగుట కాంధ్రమహాసభ తోడ్పడవలయును. అప్పుడే ఆంధ్రమాతృస్వరూపము ప్రత్యక్షమగును. అప్పుడే ఆంధ్రత్వసిద్ధి గలుగును. ఆంధ్రులు భారతావనియందు ప్రాముఖ్యస్థానము వహించియున్నారని, ప్రపంచమెరుగగలదు. కొంతకాలముక్రిందట ఆంధ్రులనుపేరువినిన విస్తయముతో తిలకించువారు గలరు. అట్టిసితియంతయు నేడు మారిపోయినది. ఆంధ్రుల నెరుగనివారు లేరు. ఆంధ్రశబ్దము సర్వత్ర ప్రతిధ్వనించుచున్నది.

ఒరులపై ద్వేషము జూపకుండ, సద్భావప్రేతులై పాటుబడుటకు ఆంధ్రులు కంకణముగట్టుకొనుచో, ఆంధ్రదేశము కొలదికాలములో భారతపరమునకు వినూత్నశోభ నొనగ గలదు. బందరులో జరుగుచున్న సభలలో కెల్ల ఆంధ్రమహాసభయు, ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభయు ముఖ్యములనుటలో, తదితరసభల ప్రాముఖ్యమును చులకన జేసినటుల భావింపగూడదు. పెక్కు సభలనొక ప్రదేశమున జరుపుటవలన, ప్రజలు వానిలాభమును పూర్తిగా పొందుటకు వీలుండదు.

అన్నిటికిని హాజరగుటకు సహితము వీలుండదని, సభాకార్యక్రమము జూచిన విదితమగును అందుచే నితరశాఖాసభలను తదభిమానుల నెల్లర రావించి, ఇతర సమయములందు జరుపుట మేల్పని తోచును. 22 వ తేదిన, కద్దరు ప్రదర్శనము దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులు గారిచే ప్రారంభింపబడుట శుభసూచకము.

ఆంధ్రులు కద్దరు నిర్మాణమునందు శ్రద్ధ వహించి, మహాత్మునిమెప్పు పడసిరి. ఇక ముందెక్కుడు ప్రయత్నములు జరిగి, సర్వత్ర కద్దరు వ్యాపింపవలసినయవసరము గలదు. విదేశవస్తుబహిష్కారము, కద్దరు నిర్మాణమువలనను, కద్దరు ధారణమువలనను గాని జరుగనేరదు. కద్దరు స్వరాజ్యమిచ్చునా యని సందేహము జూపెడివారు గూడ, విదేశవస్తుబహిష్కారము స్వరాజ్యసాధనమని చాటుచున్నారు. కాని, బహిష్కారమునకు నిర్మాణ మవసరము. తీవ్రప్రసంగముల వలన మాత్రమే యిక్కార్యము నెరవేరజాలదు. కద్దరు నందు సంపూర్ణవిశ్వాసము గలిగి, మహాత్ముని కార్యక్రమమునందు అచంచలమగు భక్తి గలిగి, తోణకక పనిజేయుచున్న దేశభక్త వెంకటప్పయ్య పంతులుగారికన్నను కద్దరుప్రదర్శనమును ప్రారంభించుట కర్హు లింకొకరు లేరని చెప్పవచ్చును. ఆనందరభమున వీరొనగడి సందేశము, రాటము కద్దరుల వంకకు ఆంధ్రుల దృష్టిని మరల్చుటకు తోడ్పడు నని నమ్మెదము. నూలువడుకు పోటీ పరీక్ష కేవల వినోదముగ పరిణమింపక, నూలును దీసి దేశదారిద్ర్యమును మాన్పుటకు ప్రజలను పురికొల్పుగాక యని కోరెదము.

కద్దరుధారణ నియమముగూర్చి ముచ్చటించుచు, దేశమున కేమాత్రము నరికడని విదేశపు దుస్తులను విధిగధరించుకొని ప్రభుత్వసభలకు వెడలువారుకద్దరును ధరించుటకు ప్రత్యేకాక్షేపణ గలదని చెలుపుట హాస్యాస్పదమని సరోజినీదేవి యిటీవల బలికెను. సున్నితమగు కద్దరు తయారగుచున్న యీ సమయమున, లేనిపోని యభ్యంతరముల జూపుట కసలే యవకాశ ముండదు. ఎక్కడ సంకల్పబలముండునో, తత్సాఫల్యముగూడ వెంటనే చేకూరును. ఆంధ్రగ్రంథాలయ సభావత్సకతనుగూర్చి ప్రత్యేకముగ చెలుపనక్కరలేదు. ఆంధ్రదేశ మీ విషయమున ఎక్కుడుశ్రద్ధవహించి గ్రంథాలయోద్యమము నున్నతదశకు దెచ్చెను. ఇటీవల రాజకీయసంచలన మధికముగ నుండుటచే, గ్రంథాలయోద్యమము మాంద్యముజూపినను మరల చాకచక్యము గనుపఱచునని నమ్మెదము. అస్పృశ్యతా నివారణసభావసరము నిదివరకు సూచించియుంటిమి. అస్పృశ్యతను తొలగించుట కెట్టిమార్గముల నాంధ్రదేశమున నరయవలయునో విచారించి, వానిని నిరూపించుట ముఖ్యము. అంతియగాక వాని నాచరణలోనికి దెచ్చుట యవసరము. ఉన్నత జాతులవారు హిందూసంఘ కళింకము నింతటితో నయినను తొలగింపబారితము.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభ ప్రధానమైన ఎల్లరకు దెలిసిన విషయమగుటచే, దానిని గూర్చి మరల విస్తరించి వ్రాయ బనిలేదు. బులుసు సాంబమూర్తిగారి యధ్యక్షతక్రింద, రాష్ట్రీయమహాసభ పాట్నా తీర్మాన సాఫల్యమునకు తోడ్పడు గాక యని మనస్ఫూర్తిగ కోరెదము.

సంస్కృత సాహిత్యసభ నూతనముగ సమావేశ మగుచున్నది. మధ్యశ్రీ శాశీ కృష్ణచార్యులగారి యధ్యక్షతక్రింద జరిగెడి సీసభయందు, సంస్కృత భాషను పునరుద్ధరించుటకు ప్రోత్సాహము గలుగు నని నమ్మెదము. సంస్కృతభాష, దేశభాషలన్ని టికిని తల్లివంటిది. హిందువుల మతగ్రంథము లన్ని యు, సంస్కృతభాషయందు గలవు. శాస్త్రగ్రంథ ము లందు గలవు. ఇహపరసాధన మగు నీ భాష పట్ల రానురాను శ్రద్ధ దగ్గుచున్నది. దేశభాషలే విద్యాధికులకు పరభాష లగుచుండ, సంస్కృత భాషసంగతి జెప్పవలయునా? విదేశీయులు పలువురు సంస్కృతము నభ్యసించి అందలి అమూల్యములగు రహస్యములను గ్రహించి చరితార్థులగుచుండ, భార తీయు లీ విషయమున అజ్ఞానము జూపుట కన్నను అవమానము వేరు గలదా? సంస్కృతభాషా భ్యసనమునకు, వర్ణవిచక్షణ లేక ఎల్లరకును సమా నావకాశముల నొసగినగాని ప్రయోజన ముండదు. ఆంధ్రమహిళాసభ, పత్రికల సభ మున్నగునవి గలవు. ఇవి యన్నియు జయప్రదముగ ముగియుటకు ఆంధ్రమహాజనుల తోడ్పాటు ముఖ్యము. ఆంధ్ర సభలు నిర్విఘ్నముగ జరుగునట్లు, పరమేశ్వరుడు అనుగ్రహించు గాక!

బడంబడిక

లోకంలోలో జరిగిన ఒడంబడిక గూర్చి అట్ల హాసమెంత జరిగినను, శాంతిని స్థాపించునను నమ్మ కము గలుగకున్నది. ఈయొడంబడికకు, జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, బెల్జియం, ఇంగ్లండు, ఇటలీలు సమ్మతించెను. జర్మనీ, బెల్జియం, ఫ్రాన్సు లొకరిపై నొకరు స్వరక్షణార్థము దప్ప యుద్ధము సలుప గూడ దని సూచించబడినది. స్వరక్షణార్థమున పద మునం దెంతటియవకాశ మయినను కలదు. ఒకరికి స్వరక్షణముగ దోచినది, మరియొకరికి విజృంభణము గ దోపవచ్చును. ప్రతినంగ్రామమునందును, నిరు పక్షములవారును తాము స్వరక్షణార్థమై పోరాడు చున్నట్లులే ప్రకటించుచుందురు. సభ్యులలో మూ డింట రెండువంతులు మంచి ఒడంబడిక పనికిరా దను చో, అది నిరర్థక మగునట. ప్రతిదేశమును స్వ శక్త్యనుసారముగ మాత్రమే, తప్ప జేసిన వారిని శిక్షించుటకు బూనునట్టి తప్పొనర్చినజాతి, విశేషబలము సంపాదించుచో, ఇతరులు చేయగలిగిన దేమియు లేదు. ఇట్టిచర్య లకు తోడ్పడుటకు జర్మనీ యంగీకరింపదని, సూచింప బడినది. ఇంగ్లండు ఒడంబడిక సంగీకరించినను, బ్రిటీషు అధినివేశరాజ్యముల నీయొడంబడిక బంధింపదట. మొత్తముమీద నొక్క మార్పు మాత్రము గలిగినదట. జర్మనీని తిట్టుటలో అహమ హమికను జూపిన విరోధిజాతులు, నేడు జర్మను ప్రముఖుల సుగుణాతిశయమును కీర్తించుట తటస్థించుచున్నది. కాల మెట్టిమార్పుల దెచ్చునో యిం దునుబట్టి గ్రహింపవచ్చును. హిండెబర్గ సేనాని మారదృష్టిని సద్భావమును బ్రిటీషు, ఫ్రెంచి ప్రముఖులు పొగడుట ఎంతచిత్రమో యూహింపవచ్చును. జర్మనీ కిదివరకు చక్రవర్తిగ నున్న కెయిజరుగారు యూరపుఖండపు సంయోగమును గోరుచు, రుష్యా జపానులయుపద్రవమునుండి యూరపును కాపాడ వలెనని హెచ్చరించుట మరింతవిచిత్రము. ఇందు

ఆంధ్రసభలు

ఈనెల 22, 23, 24, 25 తేదీలందు బందరుపురమున జరుగును.
ఆంధ్రులెల్లరు విచ్చేయవ్రార్ధితులు

నిమిత్తము, జర్మనీ ఆయుధబలమును హెచ్చుజేయ వలయునని కెయిజరుగారు కోరుచున్నారు. బాల్టి విక్కుల యుద్ధద్రవము నరికట్టునిమిత్తము జర్మనీ బలము మరల వృద్ధియగుట కవకాశ మిచ్చినను వింతయుండదు. లోకంలో ఒడంబడిక గాంచి, రుష్యాభీత చిత్తమై ఇతర చర్యల నవలంబింప బూనుచున్నదట. మొత్తముమీద లోకంలో ఒడంబడిక కొన్ని సమస్యలను పరిష్కరించినను, మరి కొన్ని సమస్యలను పైకి దెచ్చుచున్నది. భావిపరిణామ మెటు లుండునో జెప్ప వీలులేకున్నది.

దక్షిణాఫ్రికా దుస్థితి

కలకత్తాలోనిటీవల జరిగిన అసమ్మతినభలో, దక్షిణాఫ్రికాలో తమకు గలిగిన యవమానములను, జగదీశ చంద్రముఖర్జీ గారు స్వయముగ దెలిపిరి. వీరు వ్యాపారము నిమిత్తము వెడలిరి. మొదట ప్యాసుపోర్టు దొరకుటయే కష్టమయ్యెను. పోర్చుగీసు కాన్సలు నుండి ప్యాసుపోర్టు దీసికొని, దక్షిణాఫ్రికాలో పోర్చుగీసు భాగములో దిగుటకు వీరు ప్రయత్నించిరి. స్టీమరులో వీరు పడిన ఇబ్బందులకు లెక్కలేదు. వీరు పోర్చుగీసుకాలనీకి బోవునప్పటికి, అధికారులు వీరిని దిగనీయకబోయిరి. తుదకు ముప్పదినవరను లను డిపాజిట్టు జేసి, వీ రొకభారతీయవర్తకునితో వారముదినము లుండిరి. పిమ్మట వీరు మరల ఇండియాకుగాని, బ్రిటీషుదక్షిణాఫ్రికాకు గాని పోవలసి యుండెను. వారముదినము లయినపిమ్మట వీరిని స్టీమరుపై పెట్టి పంపి వైచిరి. బ్రిటీషు కాన్సలుగారు వీరి కెట్టినహామము జేయరయిరి. తుదకు నిషేధింపబడిన జాతులక్రింద, వీరు పడునైదు దినములు బ్రిటీషు దక్షిణాఫ్రికాలో నుండుటకు మంత్రి యంగీకరించెను. వీరికి యూరపియనులతో సమానముగ రైల్వేలలో ప్రయాణము జేయుటకు గాని, భోజనశాలలో భోజించుటకు గాని వీలు లేకబోయెను. ట్రాముబండ్లలో గూడ నిట్టివిధేదము చూపబడెను. పోస్టాఫీసులు భారతీయులకు యూరపియనులకు వేరువేరుగ నుండెను. రిక్నాలలో గాని, మోటారుబండ్లలో గాని భారతీయు లెక్కుటకు వీలు లేదు. ఇట్టిస్థితి గాంచినచో, నూతన నిర్బంధ శాసనముల గావించు టొక వింతయా?

ముసులోసీగారు

ఆంగ్ల దేశమునకుగూడ ముసులోసీబోలువారు గావలెనని కొందరు గోరుచున్నారనియు, బ్రిటీషు ప్రజలట్టి నిరంకుశాధికారిని సహింపరనియు, బ్రిటీషు ప్రధానమంత్రి యగు బాల్బువినుగారు ప్రసంగించినట్లు, రూట రిటీవల దెలిపియుండెను. ఈ వాక్యములు ముసులోసీగారి నాగ్రహణీయుల గావించెను. మరియొక దేశపు ప్రధానమంత్రిని, బ్రిటీషుమంత్రి యీతరున తూలనాడుట అవమాన కరమనియు, ఇంగ్లండు సయితము ఇతర దేశములలో నిరంకుశముగ పరిపాలించుచున్నదనియు, ఇంగ్లండు

ను సయితము నిరంకుశాధికారులు వెనుక పరిపాలించిరనియు, తమ శక్తివలన ఇటలీ నేడు సురక్షితముగ నున్నదనియు, ఇటలీ చేసిన మేలును ఇంత త్వరలో ఇంగ్లండు మరచుట ఆశ్చర్య మనియు, ముసులోసీగారు దెలిపిరట. ముసులోసీగారు పంపిన తంతివార్త తమకు జేరలేదని బాల్బువినుగారి కార్యదర్శి వెలిబుచ్చెను. ఈవివాదము తుద కెటుల పరిణమించునో చూడవలయును.

స్వపరిపాలనసాధనము

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారికి, శాసనోల్లంఘనాది ప్రతిక్రియలే గాక, అందునిమిత్తము దేశము తయారగుట గూడ బనికరాదు. ఆసంగతిని వారు సర్వెంటుస్ ఆఫ్ ఇండియా పత్రికలో స్పష్టముగ దెలిపిరి. కాని, పాలకులు ప్రజల కోర్కెలను నెరవేర్చనిచో, నేమి చేయవలయునో, శాస్త్రిగారు చెప్పరు. సక్రమాం దోళనవలన మాత్రమే స్వరాజ్యము లభింపజాలదని వారును నమ్ముచున్నారు. అట్టితరి తా మొక మార్గమును నిర్ణయింపక, ఇతరు లవలంబింప నెంచెడి మార్గముల కడ్డు దగులుట శాస్త్రిగారి కేమాత్రము పాడి గాదు. బ్రిటీషువారియనుగ్రహమును నమ్ముకొని మారుమాటాడక యుండవలెనని, వీరు ప్రజలను గోరెద రని తోచును.

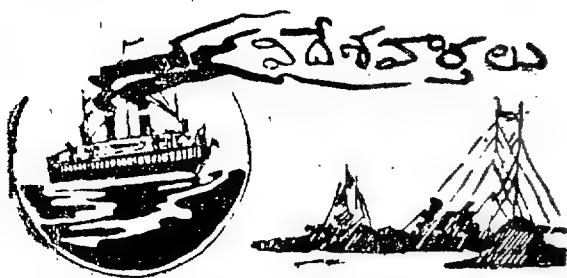
ప్రేమ

మూడునెలల కొకసారి వెలువడునట్టి ఆంగ్లపత్రిక

సంపాదకుడు:—తుంగభద్రాశ్రమ మనబడు ప్రేమా యితనాశ్రమాధిపతియగు శ్రీయత లోరానాథుగారు.

ప్రేమ అను పత్రిక కన్నడమున గూడ ప్రకటింపబడుచున్నది. దానిలో మొదట కొన్ని ఆంగ్లవ్యాసములను గూడ చేర్చగా పాఠకులును పోషకులును ఆకేషించినందున యిప్పుడు ప్రత్యేకముగా ఆంగ్లసంచిక ప్రకటింపబడెను. ప్రపంచమునం దన్ని దేశములవారును గూడ యీపత్రికకు వ్యాసములను వ్రాయవచ్చును. ఈ సంవత్సరము నాలుగు సంచికలును రెండు సంపుటములుగ మాత్రమే ప్రకటింపబడును. నాలుగు సంచికలు గల రెండు సంపుటములను చందా ఒక రూపాయి మాత్రమే. మొదటి సంపుటమున 1, 2 సంచికలున్నవి. రెండవ సంపుటమున 3, 4 సంచికలుండును. 1926 నుండి దీనిని మాసపత్రికగా ప్రకటించుట సంపాదకుల సంకల్పము. మొదటి సంపుటము సెప్టెంబరు నెలలో వెలువడినది. దీనిని కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. ముఖ చిత్రమున శ్రీ వివేకానందస్వామి మూర్తి ముద్రింపబడెను. శ్రీ వివేకానం దుని ఉపదేశవాక్యములు గ్రంథాదిని శేర్కొనబడెను. ఈ సంపుటమున 20 వ్యాసము లున్నవి. దేశబంధుదాసు, వి. వి. ఎస్. అయ్యరు, కార్తెగెసు విచ్చికభట్టదళము, మాణిక్యప్రభు లను సూర్షిన వ్యాసము లిందుకలవు. పత్రిక ఆకారమును అచ్చుకూర్పును ముద్దులు గులుకుచున్నవి. కైలాసముగారు వ్రాసిన చిక్కిరితము (పర్వము) అనునాటక మిందు గలదు. ఇది కురు పాండవ కుమారులు ద్రోణాచార్యునికడ భగవద్విద్యాభ్యాసమును చేయుటకు సంబంధించిన నాటకము. ఆశ్రమవాసు లకు కులపతి యొసంగిన ప్రథమదేశ మిందు ప్రకటింపబడెను. దేశబంధు దాసుగారిని సూర్షిన ఛాయాపటము లిందు కొన్ని కలవు. స్త్రీలనుగూర్చి రవీంద్రనాథ టాగూరుగారు వ్రాసిన వ్యాసమును మరి పెక్కువ్యాసములు నిందుకలవు. పలువురూ రీతుల వ్రాయవలెను.

“ప్రేమాయతన ఆశ్రమము, తుంగభద్ర”

లోక రో బడంబడిక

అందరును ఒప్పుకొనుట - దానియరము

లండన్, అక్టోబరు 17:—జర్మనీ పడమటి దేశపు సరిహద్దులను గాఢముగా ఒడంబడిక విషయమై పైవ్యములు వదలన ప్రయత్నమును పూర్వమును బట్టి యుద్ధములకు ఒప్పుకొనిరి. ఒక రిజిస్ట్రేషన్ పై ఒకరు తాము దండెత్తకుండుటకు ప్రాంసు, జర్మనీ, బెల్జియం దేశములు ఒడంబడిక జేసికొన్నవి. ఆ కారణముగ కయ్యమునకు కాలుదువైన దేశముపై ఆత్మరక్షణార్థము తప్ప యుద్ధమునకు గడంగరాదనుకొనిరి. ఇదియుగూడ జాతిసమితి వారి తీర్పు ననుసరించియుండవలెను. పరస్పరసంరక్షక ఒడంబడికను ప్రాంసు పోలండు, బెల్జియం దేశములు చేసికొన్నవి. రాష్ట్రపాలనాధికారమునుగూర్చి వచ్చుతగాదాలన్నిటిని వ్యాయమూర్తులకు చెల్లవలెను. తక్కిన విషయములను జాతి సమితికి ఆపివేసి జేసికొను నధికార ముండునటుల రాజీనామ మునకు చెల్లుతు కేర్పాటు జేసికొనిరి. ఒడంబడికకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించినను, మధ్యస్థి పరిష్కారమునకు అంగీకరించక నిరాకరించినను దానివలన నష్టము ననుభవించువారు జాతిసమితి కి చెల్లవలెను. జాతిసమితి ఆజ్ఞ ప్రకారము ఇతరప్రభుత్వము వారు ఒడంబడికను సంతకముజేసినవారు ఆసాయము దున్న వారికి తక్షణము లోడ్వడవలెను.

బ్రిటిషు దౌమినియనులకు ఈ ఒడంబడికతో సంబంధములేదు. జర్మనీ జాతిసమితిలో చేరినగాని ఇది అమలు జరుగదు. జర్మనీ, బెల్జియం, ప్రాంసుచేసికొన్న మధ్యస్థి పరిష్కారపు ఒడంబడికలను బ్రిటను ఇటలీ మన్నించును. అనవసరము లేదని జాతిసమితిసభ్యులు 2/3 వంతులు నిశ్చయించుటతోడనే ఒడంబడికను రద్దుజేసెదరు.

ఒకవేళ ఆకారణముగ కత్తిరిన దేశముపై పోరుకు తమకే క్రిమింపకుండు సహాయము చేయవలెనని ప్రాంసు బ్రిటను ప్రకటించినవి. ఒడంబడికను, సంతక మైనపిదప, లండనులో డిశంబరు 1 తేదీని ప్రవేశపెట్టి అందులో జేప్పినమాడు చర్యలను తమ వ్యవస్థలనుబట్టి అచరించుటకు అధికార ముండవలెనని యిర్పించుముగ జర్మనీ అమలు జరిపితిరవలె ననరాదనియు జర్మను లనుచున్నారు.

రాబర్టు సిసిలు ప్రభుని యభిప్రాయము

లిస్బెన్, అక్టోబరు 19:—రాబర్టు సిసిలు ప్రభువు లోక రోని సభనుగూర్చి ఇట్లు చెల్లుచున్నాడు:—మొన్న యుద్ధము లో గర్భభ్రతులుగ పోరినవారిని మరల ఒకటిగ జేసి పోర్టు వీర్యముల కిడియే నిజమును ప్రభుయత్నము. సంగతులన్నిటిని జాడ సభ అంతయు సవ్యముగనే జరిగెను. శత్రువులై యుండి యు సమానప్రతిపత్తితో కలిసి ఒడంబడిక జేసికొనుట చాల ముఖ్యమైనది. ఈ ఒడంబడిక కాంక్షిస్తావనార్థము మరలను జేయలేదు. అసలేర్పడిన కాంతి నీల బిట్టలుకు ప్రయత్నించుచున్నది. ఈ ఒడంబడికను, ధైర్యము లేకుండు అమలు జరుపుటకు మనము పూచీని విపొందుట పోగొనవలసిన విషయము. జర్మనీ జాతిసమితిలో చేరుట చాలలాభకరమైనది. చాల ముఖ్యమైనది. చాల విలువగల సహకారిగనుండును. యుద్ధకారకు డని ప్రతిష్ఠగాంచిన హిందెంబర్గగారే దీనికి ఒడంబడుట చాల అతిశయముతో గూడుకొన్నది.

లోక రోని ఒడంబడిక చాల సంతృప్తికరముగనున్నదని యు. చాంబర్లెనుగా రెంతయు శ్రమతో ప్రయత్నించినదియు ప్రాంసు జర్మను ఇటలీవారుగూడ లోడ్వడనిదే ఇతర పూర్తిగ నెరవేరదనియు అన్నికష్టముల నెదుర్కొని లూథరు స్ట్రేస్సును గాడ్ల తమ కార్యభారమును నిర్వహించుటెంతయు గొప్ప సంతతి అనియు హిందెంబర్గగారు సుహృద్భావముతో సంతకము జేసి లోడ్వడవన్న ఇది నెగ్గెడిదిగాదని అబ్బురు ప్రతి చెల్లుచున్నది. 7 సంవత్సరములకు నేడు లోక రోని యూరపు కాంతిశంకు స్థాపన చేర్పడినదనుచున్నది. యుద్ధమెయిన ఆ వేళము లోక రోని సభలో అందరిని వదలివేసెడి. ఇకమిదల యూరపు కాంతి నేర్పరుచుకొనగలదని సజ్జడే తైమ్ముప్రతి నుడుచుచున్నది.

జర్మను రాచకీయవేత్తల కీర్తికి దైర్యమే లోక రోని సభ విజయమునకు గారము లనుచున్నది.

లోక రో

ఒడంబడికను అంగీకరించుటయో నిరాకరించుటయో ఆలోచించుటకు రిజిస్ట్రేషన్ రిజిస్ట్రేషన్ సభలు సమావేశమగును. ఈ సంవత్సరములో పెడరలుమంతు లందరిని రిజిస్ట్రేషన్ చేయవలెను. వీరందరును గలిసి ఒప్పుకొనుటయో నిరాకరించుటయో నిశ్చయించెదరు.

సార్వభౌముని సందేశము

చాంబర్లెనుగారి సభిసందించుట

పార్లమెంట్, అక్టోబరు 19:—చాంబర్లెను బ్రియిండుగార్లు లోక రోని నుండి నేడు పార్లమెంటుకి. క్రూరభువు, పోలండు మంత్రి మరతర ప్రెంచిమంతులు స్టేషనుదగ్గర స్వాగతము నొసరి.

సార్వభౌమును అభినందన తెలిసి చాంబర్లెనుగారికంపిరి.

నెక్యూరిటీ ప్యాక్టు

సోవియటుల ప్రతికారము

మాస్కో, అక్టోబరు 19:—నెక్యూరిటీ ప్యాక్టును ప్రతిఘటించుటకో యనునటుల సోవియటులు యునైటెడ్ స్టేట్స్ లో ఒడంబడిక జేసికొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. దీనివలన రషియాకు యూరపులో సంబంధము లేకుండు ఏకాకిగనుండు నటుల ఏర్పడునట. ఈ ఒడంబడికవలన అమెరికాను సోవియటు ప్రభుత్వమునకు ఎంతయో లాభకరముగ నుండుననుచున్నారు.

రషియా మెత్తబడునేమో

జర్మనీ జాతిసమితిలో చేరుటచే రషియా మెత్తబడు నేమోయను సంగతులను, చర్చించుచు సోవియటు ప్రభుత్వము వారు ఒరుల చెప్పు చేతులలో నుండువారుగారన చివరనుగా రనిరి. అందుచే వారికిని వీరికిని సరిపడదని వారి రాజ్యాంగ నిర్మాణమునకును తమ నిర్మాణమునకు సంబంధము లేకపోవుటచే సరిపడదనుటచే పూర్వముకంటె కొంత కాంతివ్యమును జాతి సమితి ఎడల రషియా వదలుకొనెననుచున్నారు.

వి. సి. యస్. ఉద్యోగములు

70 మంది యూరపియనులను ఎన్నుకొనుట

లండన్, అక్టోబరు 16:—సివిల్ సర్వీసు పరిశీతులను గూర్చి గల్గిన అపొహ్తులను పోగొట్టుటచే ఇంతమంది యూర పియనులు ముందునవచ్చి రనుచున్నారు. ఇందులో సర్ చార్లసు ఇన్నిమూరి కొడుకు. ఇన్నిమూరును, క్రోమర్ ప్రభుని కొడుకు ఎవిలను చేరింగు గా న్నన్నారు.

భారతీయుల పట్టి నిందు ప్రకటించుచున్నారము:—జగ్జీవహార్ దాస్ నారాయణదాస్ మెహతా (బొంబయి) త్యాగరాజ సదాశివ రామచంద్రన్, (మద్రాస్, లండన్) భాగవత అప్పారాజు దంబావలీ (అలహాబాదు, క్యాంబ్రిడ్జి) మణి లాల్ మనిలాల్ దేవాయి (బొంబాయి కేంబ్రిడ్జి) ఆమ్బేం బాల్ విట్టలుపాయి (మద్రాస్) కాంతిచంద్ర బసకు (కలకత్తా, క్యాంబ్రిడ్జి) రాజసుమార్ మిత్తరు (ఆస్ట్రేలీ) తరకాడు నారాయణయ్య (మద్రాస్ ఆస్ట్రేలీ) మోతీరాం కుశ్రిం కీర్పలని (బొంబయి ఆస్ట్రేలీ) బసంత బిహారీసర్కార్ కోసల (ఎడింబరో క్యాంబ్రిడ్జి) రాం జగ్జీవహార్ (పంజాబు క్యాంబ్రిడ్జి) హాపజటు హుసేను పాత్నా (అలహాబాదు క్యాంబ్రిడ్జి) క్రిష్ణనాథ అంబికార (బొంబయి లండన్) వడక్కమినను మహదాస్ క్యాంబ్రిడ్జి)

ఆసియా కారిక పరిస్థితులు

జినీవా, అక్టోబరు 19:—ఆసియాలో ఆయాదేశములందు కారిక పరిస్థితులనుగూర్చి విభిన్నభావముగ విచారణ సన్ని సాత్వ్యమును గైకొనుటకు అంతర్జాతీయ కారిక కార్యాలయ పాలకవ్యవస్థను నిశ్చయించిరి.

దూరప్రాచ్య దేశము - పసిఫికు

అమెరికా ఆశయములు

లండన్, అక్టోబరు 15:—పై రెండుప్రదేశములలో అమెరికనుల ఆశయములు చాల ముఖ్యమైనవి. చీనాలో జపానువిధానమునుగూర్చి అమెరికాకు జపానుకు తగవు బడవచ్చును. అందుతనే నాషింగ్కు సమావేశమునకు కారణమైనది ఎన్ని త్యాగములైననీ జపాను మైత్రిని, విశ్వాసమును బలయుట అవసర మనుచున్నారు.

ఇండియా రాజ ప్రతినిధి

పీలు ప్రభువు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, అక్టోబరు 19:—ఈ వినింగు స్ట్రాండగు ప్రతిక ఇట్లు చెల్లుచున్నది:—

రీడింగు ప్రభుని స్థానే పీలు ప్రభుని ఇండియా రాజప్రతినిధిగ నియమించుటకు ప్రభుత్వమువారు స్పష్టముగ నిశ్చయించిరి. రీడింగు ప్రభుని స్థానే వచ్చు రాజప్రతినిధినిగూర్చి లండనులో బాధ్యతగల అధికారవర్గమున కెవరికిని ప్రభుత్వనిశ్చయము దెలియనే దెలియదు. పీలు ప్రభువు ఇండియా రాజప్రతినిధిగ నియమించబడిరిని ఇప్పుడే దెలిసినది. కాని ప్రాత ఇండియామంత్రి రాజప్రతినిధిగ నుండుట కెంతయు తగినవాడు, అర్హుడని అందరును అనుకొనుటచే ఎవరికిని ఈ నియామకము ఆశ్చర్యమును గలుగజేయుట లేదు. 1926 లో తనవదని ముగియుటకు లోపుగనే రీడింగు ప్రభువు ఇంగ్లాండుకు బోవునని ప్రస్తుతము ఏమియు గోచరించుటలేదు.

ఆంగ్లో ఇండియను ఉన్నతవిద్య

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, అక్టోబరు 19:—క్యాంబ్రిడ్జి ప్రధాన మత గురువుతో ఆంగ్లో ఇండియను ఉన్నత విద్యను ప్రచారము పల్పుటను గూర్చియు, ఇండియాలో క్రైస్తవ దేశములు, ఇండియాలో మతకాఖుల నేర్పాటు జేయుటను గూర్చియు కర్నలు గిడ్డి గారు మాట్లాడిరి. ఉన్నతవిద్యను ప్రస్తుతము వైద్యాలయముల నిమిత్తము వినియోగించబడు చుండుటచే ఉన్నతవిద్యను సామ్యు నేర్పాటు జేయుటకు పీలు లేదని మతాచార్యులు చెప్పిరి.

మూడవవిషయమును పూర్తిగ ఆమోదించుచున్నాడననిరి.

మరాఠో పరిస్థితులు

లామడ జార్జిగారు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, అక్టోబరు 19:—మరాఠోనుగూర్చి ప్రస్తావించుచు మనకు మరాఠో విషయములో బాధ్యత లేకున్నను క్రైస్తవులు కొండలలో వసించు మహమ్మదీయుల స్వాతంత్ర్యమును అంగద్రొక్కరాదని లామడ జార్జిగారునిరి.

పాటియలా మహారాజుగారు

ఇండియాకు బయలుదేరిరి. ఇండియాకు వచ్చుటాపుగ యూరపుఖండమును జూచెదరు. చాలమంది వీరిని వీడ్చొల్లిరి.

ఇతడు కొన్ని కుక్కలను కొనిరట.

ర్యాడికలుకాం గ్రెసు

మూలధనముపై పెట్టుబడిని ఆమోదించుట

రిపులకు, డ్రూసులకు స్వాతంత్ర్యము

నీ య వ లె న ను ట

సీన్, అక్టోబరు 17:—కెయిలోగారు మూలధనము మీద పన్ను వేయరాదనియు, వేయవలెనని పోరియటు గారును వాదించిరి. తునకు కెయిలోగారు ఓడిపోయిరి. దీనివలన, చీలిక తొలగెను. ర్యాడికలుపక్షము చీలిపోవుట కవకాశము లేకుండు ఏర్పడినది.

పెయిను ప్రెంచి ప్రభుత్వములు రిపులయెడల భూతదయతో ప్రవర్తించి డ్రూసులపట్లగూడ దాక్షిణ్యముతో ప్రవర్తించి ఇద్దరికిని స్వాతంత్ర్యము నీయవలెనని ర్యాడికలు కాంగ్రెస్ వారు తీర్మానించిరి. కార్తేలు కార్యకనుమును అవలంబించు ప్రభుత్వమునకే లోడ్వడమిరి. మరాఠో యువప్రదమంతయు తొలగినటులేయని పెయినులీవుగా రనిరి. దేశమునకు కష్టము లేకుండు పాటుబడెదమని పెయినులీవుగారు తెలియజేసిరి.

చానలుదీవులు

ప్రభుత్వశాఖలను తమవంతు కష్టమును ప్రకృత మందున్న ప్రకారమే జేయుననిరి. జేసి శారవంధీరాజ్యమునకు జెందినదగుటచే సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు కష్టము గట్టవలె నని గోరుట వ్యాయముగాదని జేసి ప్రతినిధులు చెలిపిరి. గౌర స్నీ ద్విపమువారు గూడ ఏమియు ఇయ్యజాలమనిరి.

జి. వి. పి. రైల్వే

ఒక్కొక్కటి చేసడిపించుటకు గావలసిన సామగ్రివంతెను ఇంగ్లండునుండియే పంపింప జేసెదరు. 5000000 పానులు ఖరీద గునట.

జపాను ఉపద్రవము

పదమూడుగు కెయిజరు జోన్యము

ఆయన నూచించు నివారణోపాయము

లండన్, ఆక్టోబరు 18:—80 సంవత్సరముల క్రిందటనే జపాను ఉపద్రవము వచ్చునని నే నంటినని కెయిజరు అబ్బ ర్వరు పత్రికాప్రతినిధితో చెలిపెను. సంతి ఒడంబడికలో ఆమెరికా, ఇంగ్లండు, ప్రాంసు ఒకరికొకరు ప్రతిహతులని రహస్యపు అనుబంధమున్నది. చాలకాలమునుండి ఆనుకొన్న ఒడంబడిక శ్రేయముఖులకు ప్రతిహతులుగ, నిజరూపమును చాల్చినది.

మాస్కోవారు 200000 మందికి డబ్బు ఇచ్చుచున్నారనియు, జపాను వారు ఆ యుద్ధముల నిచ్చి ఖర్చిమీదమున్నారనియు, అవసరమునచో చీనాతరపున పోరుటకు సిద్ధముగనుండుననియు తన నిమిత్తము రషియా నిమిత్తము జపాను యుద్ధకాలను నిర్మించుచున్నదనియు, రషియా జపాను ఆధికారులచే 80,0000 మంది వైద్యమును నెలకొల్పి చున్నారనియు, పడమటిభాగమున జర్మనీ అనుకొన్నచానికి విరుద్ధముగ ప్రవర్తించుచున్నదనియు ఈ ముఖముగ బోల్షివి కులు వారి ఆసియామిత్రులు, తమ దళముతో యూరపువై దండెత్తెననియు అందుచే లండను, ప్యారిస్, వాషింగ్టను ప్రభుత్వము లీ యుపద్రవమును తొలగించుకొనవలసివేసి జర్మనీని మరల సాయుధురాలునిగ జేసి పూర్వపు పరిస్థితులందు ఉంచ వలెను. లేదా, అంతయు వాశనమునియు కెయిజరు చెలుపు చున్నాడు.

ముస్సోలినీ ప్రధానామాత్యుడు

ముస్సోలినీగారు బార్లినుగారి బ్రెటను యువవాని మును ఖండించుచు ఇట్లు చెలుపుచున్నాడు:—నేను లోము స్సోలినీవంటివారు గానలెను. కాని ఆంగ్లేయులు అట్టి నిరం కుతపాలకుని సహించరని మీరంటిరని వింటిని. మీరట్లు అంటితి రేని నానిని నేనెంతయు నిర్మోగములుగగర్హించి అసహ్యతి జూపుచున్నాడను. ఇట్లునుట అంతర్జాతీయ గౌరవమునకు భం గము. కెద్రునువ్యయ అనవగ్గములుగావు. ప్రపంచములో ఒక పుడు నిరంకుతపాలకుడవనరము. గ్రేట్ బ్రిటనులో గ్రేట్ బ్రిటను ప్రభుత్వము నిరంకుతముగ లేకున్నను విదేశములందు నిరంకుతత్వ మును మానలేదు. నేటికరిగూడ క్రాంతిలు, మున్నగు ఇతర ఆంగ్లేయ నిరంకుతపాలకులను ప్రజలు మరచిపోలేదు. నానిరంకు తపాలనుచే ఇటలీలో ఆరాచకము అడుగంటినది. బోల్షివిజ ము యాభూమాననది. సక్రమపరిస్థితులను, ఆర్థిక పరిస్థితులను, శత్రువుల యుపద్రవములను ముందుగా జేయగలెను. అధికారము ను వదలగలగజేసెను. యూరపులో కల్లోలమును బాపెను. విరోధా హహానంగాముములో ఇటలీ జేసిన సహాయము సభుడే మరచిపోయిరి. మీరు ఇటలీ సహాయము చేయుచున్నచో బెర్లిను జెప్పినటుల బ్రిటను పాదాక్రాంతురాలై ప్రవర్తించి యుండె డిది. ఇట్టి నిరాధారమును నిండను ఇటలీ ప్రజలు, రాజును సహించరు. చాల రోషపురితులగుదురు.

ఇదివరకే ఒక పర్యాయము ఇట్లు ముస్సోలినీగారు వాచినది. మరల మీరు నే డేటుల ప్రస్తావించి మరింత వ్యవహారమును పూర్తిగ పాడుజేసిరి.

బ్రెటిలకలో బార్లినుగారిచ్చిన యువవానిమును గూర్చి ఇటలీనుండి ముస్సోలినీగారు తొలినంపిన సంగతే తెలి ముదని బార్లినుగారి కార్యదర్శి చెలియజేలెను.

చీనాలో అంతఃకలహము

హ్యంగుహేలో చాంగుగారిని దూరుట హ్యంగుహేలో ఒకయంకు వైవిక గవర్నరు —ంగ్ లోకాగారిని దూరుచున్నాడు. ఒకయంకుసేనలు హ్యం కింగుకు చాంగుగారి సేనలను వెన్నంటుచున్నవి.

చాంగ్స్ లోగారి సేనలు హ్యంగుహేనుండి మరలుటచే హ్యంగుగారి సేనలనుగూడ మరలవలెనని ఉత్తరువు జేసిరి.

బోల్ నుసోదరులను విచారణకు బంపుట

లండన్, ఆక్టోబరు 19:—టెల్లు జెయులో విచారిం చుటకు బోల్ నుసోదరులు పోలీసు స్వాధీనములో బంపబడిరి. తమ పూర్వీకులమీదనే విడుదలయిరి.

హ్యంగుహే, ఆక్టోబరు 18:—చాంగ్స్ లోగారికి పెంగ్సింగుగారికి పోరు తప్పదు. ఉభయయులకును 200000 ఆరి తేరిన సైనికు లున్నారు. ఈలోపుగ ఊపేపీగారు 180000 మందితో తమ స్థానమును నిలపరుచుకొనుటకు ప్రయత్నించు చున్నారు. ఈలోపుగ చాలమంది పూపూపూగారి పక్షమును జేరెవరనుచున్నాను. అట్లుచో ఇతనికిగూడ ప్రతిపక్షులతో బాటు సమానముల మేర్పడును.

రణనిహతులగు శతఘ్ని దళము

స్మారక చిహ్నము

రీపెల్లు ఆక్టోబరు 19:—1914-19లో రణనిహతు లైన శతఘ్నిదళయోధుల జ్ఞాపకార్థము కన్నాటు ప్రభువు నేటి యుదయమున స్మారకచిహ్నమును బహిర్గతము గావించిరి. పూలహారములను స్మారకచిహ్నముపై నుంచిరి. చాల దివ్యముగ జరిగెను.

ఇటలీ వైమనికుడు హ్యంగుహే 19 తేదీని జేరెను.

పాగయోడ అంటుకొనుట

10 మంది కన్వించుటలేదు

కోమంవో పాగయోడ అంటుకొనెను. సిబ్బంది దానిని వదలివెట్టెను. 10 మంది కన్వించుటలేదు. తక్కినవారిప్రాణము లను రక్షించి తప్పించిరి.

కోట లేని రాణి

చెంచెబాలిక బహుమతిని బడయుట

హ్యారిస్, మేయరు:—కోటలేని రాణి మక్కాజి లేని పడవనుండి. హ్యారిసులో ఒకయూల మేయరు నూజను తిప్పి రు అనునామెను ఆమెయున్నస్థానమునకు రాణిగజేసిరి. 1850 ప్రాంతల బహుమతికి అర్హురాలైనది. కాని ఒక సంవత్సరము లో పెండ్లి కేసికొనవలెన లేదా ఆమె తమను వదలుకొనవలె నని వరకు నేర్పాటు జేసిరి. ఈ గౌరవము ఆమెకు జరిగినపుడు ఆమెకు ప్రధానము జరిగెను. 1850 ప్రాంతలు ఆమె అనుకొన్న స్థానము అంతను లభించునటుల జేసి యుండెడిది.

11 నెలలు వ్యర్థముగ ఈమెయు ఈమేధ ర్థయు గది నిమిత్తము వెచ్చిరి. బహుమతి చేతనుండి ఇక పోవునను సమ యునకు వారు మేయరింటి కేసిరి.

ఆమె కథను అంతను ఆతనికి చెలియజేసెను. ఒక ఆరు సంవత్సరములకు ఒకబసను మిల్లినూజను తిప్పిరు గారికి అద్ద కియబదనని ప్రకటించిరి. కల్పితకథలను నమ్మనినా యందురా దినంజేసి.

బర్లెను హెడ్ ప్రభువు

పత్రికలు

లండన్, ఆక్టోబరు 16:—టీటు స్టీలు యువకలను మంత్రి వర్గము వారు ఏర్పాటుజేసి కొన్నచో తమ కంత భయమునుంచవని బర్లెన్ హెడ్ ప్రభువు పత్రికా ప్రము రణమును గూర్చి నడిపిరి. 'వారికి ఏమిజేయవలెనో' ఎంతవరకు దేనిని ప్రకటించవలెనో చెలియెను. అందుచే యుపద్రవ ముండవనిరి. 5 నిమిషములలో వారు సేను ఇండియాలో ఏమి చేయవలెనో జెప్పగలరనిరి. టెల్లుపన్ను బంగారు స్టాండ్ దునుగూర్చి కస్తూరముగ ప్రకటించి వివరకు అవి లాభముగ నున్నతే వాటిని వదలిరి. ఆప్రకృతియేదేను మము అనవర ముగ తర్కితో యుద్ధము బెట్టకొన నున్నారమని నిఁదించు చున్నదనిరి.

వాతావరణస్థితి

1925 నంబి అక్టోబరు 20-వ తేది మంగళవారము

ముఖ్యతలలు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక స్వల్ప	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప స్వల్ప	గత 24 గంటలలో వర్షము	అక్టోబరు 20-వ తేదినుండి వర్షము	జరిగియున్న వాతావరణమునకు సంబంధించిన సమాచారము
గోపాలపురి	88.3	75.2	...	26.65	44.96
విశాఖపట్టణము	87.5	76.3	...	10.72	87.09
కాకినాడ	87.3	76.3	...	18.71	89.09
మచిలీపట్టణము	87.7	74.7	...	11.52	41.59
కర్నూలు	93.8	71.4	...	6.27	26.01
బళ్లారి	...	71.4	...	8.24	20.51
కడప	92.4	78.2	...	4.79	81.28
నెల్లూరు	90.8	75.5	...	6.28	87.98
మద్రాసు	88.9	74.6	...	8.84	80.74
కడపూరు	88.7	78.5	...	4.06	52.94
నీలము	88.2	69.2	...	0.80	89.80
కోయంబూరు	93.5	67.8	...	1.13	22.29
తిరుచనాపల్లి	94.0	73.3	...	3.96	88.18
నాగపట్టణము	88.8	77.0	...	3.42	54.98
మధుర	93.0	72.8	...	3.98	88.58
పాంబట్	83.2	77.8	...	0.69	87.00
తిరునల్వేలి	0.18	28.84
తిరువేల్కండి	84.1	76.4	...	7.98	84.51
కొచ్చిక్	88.2	78.1	...	7.28	114.51
కాలికట్టు	91.3	76.6	...	6.96	117.16
మంగళూరు	87.7	75.9	...	3.84	125.68
తెంగుటూరు	86.9	62.7	...	1.45	85.87
మెదక్ కార	78.4	59.0	...	6.27	125.46
కొడైకానా	68.2	47.2	...	2.86	62.18

సర్కారులు:—ఆకాశము నిర్మలముగనే యున్నదన విచ్చును. మచిలీపట్టణములో ఆర్ద్రత తక్కువ. శీతోష్ణస్థితి మామూలుగ నున్నది.

దక్కన్:—మేఘములు పలచగ నున్నవి. కర్నూ లులో పగటివేడిమి రి డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—మేఘములు పలచగ నున్నవి. శీతోష్ణస్థితి మామూలుగ నున్నది.

ఇచటచట స్థానికచినుకులు తప్ప ఎడ్యభాగానే గాయ వచ్చును.

యస్. ఆర్. హెచ్ సామ్రాధు

వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

బొంబాయి కొటను మార్కెటు

నేడు (20 వ తేది) మధ్యాహ్నము ధర

ఏప్రిలు-మే, బ్రోచి-418-0-0, 418-4-0, 418-0-0.

డిశంబరు-జనవరి-బ్రూ- 892-4-0, 892-0-0.

“పశ్చిమమున మంచువలన కొద్దిగా నష్టముకలిగినది. మొత్తముమీద అనుభూలముగా నున్నది” అని 19 వ తేదిని న్యాయాధ్యక్షుండి వార్తను కంపెనీవారు తొలివార్త నంపిరి. (ప్రెస్.)

ఇండియా గెజెటు

సిన్లు, అక్టోబరు 16:—ఈ మాసపు యిండియా గెజె టునందు దిగువ వివరింపబడిన విషయములు ప్రకటింపబడెను:— చట్టనిర్మాణ శాఖ:—సి. బి. చార్లెస్, వి. పి. రావు గాన్ల అసంబ్ధితభ్యత్వపు రాజీనామాలను గవర్నరు జనరలుగా రంగీకరించిరి.

విద్యాశాఖ:—రాజీనామా నిచ్చిన డాక్టరు ఎల్. సి. కొలు మెన్ గారి స్థానే మే నూ రు సంతాన మందు వ్యవసాయ శాఖ డై రెక్టరుగ పనిచేయుచున్న జి. హెచ్ క్రుచ్చీను గెజ్ గారు భారత కేంద్ర ప్రత్తిసంఘ సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

ఆర్థికశాఖ:—పన్ను విచారణసంఘ ముద్యుక్తసహాయ కార్యదర్శిగ రావు జమామారు ఎస్. కె. సుందరా చార్యులు గారు నియమింపబడిరి.

ప్రాచీన హైందవ ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వము

గ్రంథకర్తలు అనంతపుర కళాశాలయందలి చరిత్రాధ్యయనముల మం॥రా॥రా॥ డేవభట్ట లక్ష్మీనరసింహముగారు, ఎం. ఏ. ఎల్. టి. రాజసుపేంద్రవరమందలి జాతీయసారస్వత నిలయమువారు వీరిని తమ నవయుగ వాఙ్మయతరంగములందు నార్జనదానిగ ప్రకటించిరి. వెల రూ. 0-12-0.

ఈరు నూచిందురీతి నిది చరిత్రాత్మకమున పరిశోధక గ్రంథము. దీని వ్రాయుటలో గ్రంథకర్త పురాతనాధునిక గ్రంథములను చాలవరకు శ్రమపడి పరిశోధించివానిరి. ఇంతకన్న పడియు గ్రంథమేలనో, సంపదితముజేసిరి. విషయప్రాశస్త్యమును బట్టి గ్రంథము చాల విపులముగనుండుట వాఙ్మయము. దీనిపై ఆంధ్రులయందర మ్మెండునో చూచి మరింతవి పులముగ వ్రాయుటకు వీరుద్దేశించియుండవచ్చును. అయినను గ్రంథకర్త యుద్దేశముప్రకార మీ పుస్తకము, ఆంధ్రవాఙ్మయమున ప్రాచీన రాజ్యాంగవిషయక గ్రంథములు లేనికొంత కొంతవరకు దీర్చుచున్నది. పుస్తకము నిష్పక్షపాతబుద్ధితో వీరు చాల ప్రయత్నించుచుగ వ్రాసిరి.

భారతీయుల ప్రాచీన నాగరికతాధికృతను గూర్చి వ్రాయుట అంగ్లభాషాగ్రంథకర్తలను భారతీయులలో ముఖ్యముగ వంగడెక్కియున్నది. శ్రీ లక్ష్మీనరసింహముగారు చెప్పినట్లు, పాశ్చాత్యుల ప్రస్తుత సంస్థలన్నియు పూర్వముకప్పుడు వివరణ విందుండెనని వాదించుట జాతీయాభిమానలాంఛనముగనున్నది ఈ ధోరణి మారవలయును. పూర్వకాలపు ప్రాచ్యసంస్థలు, ఆధునిక ప్రతీచి సంస్థలకును చాల తారతమ్యముగలదు. అధునిక కాలము స్వార్థత్వము చాల తక్కువయును దానికంటెచివ బాహ్యకేంద్ర ప్రకటన చాల ఎక్కువగను గనబడుచుండును. పూర్వకాలపునో స్వార్థత్వము మధికముగను, దానిగూర్చిన బాహ్యకేంద్ర ప్రకటన తక్కువగను ఉండెడివి. వివిధసంఘములను వలయు సంఘాల నెప్పుకొనుటలో ఈ యంతము బాగుగ వ్యక్తముకాగలదు. పూర్వము తగినవారిచేరలను చీల్చిపై వ్రాసి లావక్పదధరి ఎవరిచేరుగల చీలులే దేవదత్తలను లక్షించినవారి నాయాపవపులను నియమించుట ఆచారమైయుండెడిది. ఇప్పుడు ఎవరికొరకములను వాగ్దర్శించుకొనియు, ఇతరులతే నగ్గించియు వ్యాపారవిషయమునందువలె "క్యాన్వాసింగు" చెసికొని న్యాయముగనో అన్యాయముగనో ఎక్కువపాటులను సంపాదించుకొనుటయు ఆచారముగనున్నది. ఈరెండు పద్ధతులొక్కటియేయని నిరూపించుటకంటె వీటియందే ఎక్కువ లాభకరమైనదియు నిరూపింప ప్రయత్నించుట న్యాయము.

వైదికయుగమున ప్రజలెట్లు కలములుగను, సంఘములు గను ఏర్పడి క్రమక్రమముగ సంఘాస్పత్తులను, పాలకన్యములను, రాజులను ఏర్పాటు చేసికొనుచుండునదియు, అవిక్రమక్రమమున ఏకరాట్రిభువ్యములగు క్లు మారినదియు వీరు విపులముగ వర్ణించిరి. జాత్య, మార్మయుగములందు ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వములు తగ్గుచు వచ్చినను ప్రజలకు వాటియందే యెక్కువ అభిలాషయుండెడిదియు విశదీకరించిరి. ఏకరాట్రిభువ్యములందుగూడ రాజులు ప్రజల పరిపాలనములో జోక్యము గల్గించుకొనక రాజ్యసంబంధము విషయములందే జోక్యము కలిగించుకొనుచుండిరి. కటానులవాడులవలన దేశము కలగుండుపడి సంవత్సరముగూడ సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యయుక్తమగు గ్రామపరిపాలనను అనిచ్చిన్నముగ జరుగుచున్నట్లు శ్రీలక్ష్మీనరసింహముగారు చూపించిన శాసనములను బట్టి వ్యక్తమగుచున్నది.

గ్రామపరిపాలన కేవలము బ్రాహ్మణులే సభ్యులగు నుండెట్లు సభ్యులను వలయు గుణనిర్ణయమునుబట్టి తెలియుచున్నదని గ్రంథకర్తగారి యభిప్రాయము. కారణము, సభ్యత్వమున కొక గుణమున వేదాధ్యయనము యధికార మొక్క రాష్ట్రాధ్యక్షులకేగని ఇతరులకు లేదను నియమము. మూడు అగ్రగణ్యులను ద్వితీయ పేరున్నచియు, ద్వితీయందలికిని వేదాధ్యయన నుండెడివనియు చాలమంది గ్రంథకర్తలు వ్రాయుచున్నారు. అదియునుగాక శ్రీ లక్ష్మీనరసింహముగారి 7వ పుటలో పునఃపూర్వము వ్రాసిన "సంస్కృత చింతకుడు" సాధారణముగ ధనికుడగు వర్తకుడుగ నుండెననియు, ఆసభలో వర్తక, వ్యాపార, పారిశ్రామికవృత్తుల సభ్యులధికముగనుండెడి వారనియు వ్రాసియున్నారు. ఈసభ్యులను, అగ్ర్యత్వమును అప్పగింపకలనుబట్టి బ్రాహ్మణతరగణిని బ్రాహ్మణులగు నుండుట అసంభవము. పట్టాసభ్యులం దీర్ఘముగ నుండునపుడు గ్రామపరిపాలన దుండుటగూడ సహజము. మతీయు నింకొకవిశే

షము. ఏకాలమునందైనను, ఏదేశమునందైనను విద్యాధికుల వారికి పరిపాలననుండుటకు పాలునున్నట్లును, ఏ కొలదిమంది స్వార్థపరులతో తప్ప, సామాన్యముగ విద్యాధికులు ధర్మమునే ముఖ్యముగ నెంచి ప్రజలక్షేమమునకై పాటుపడుచుండుట ప్రపంచచరిత్రము లన్నిటను గాన్పించును. ప్రజాసేవ, ప్రజాస్వామ్య, ప్రజా పరిపాలనాధికారములు, స్వత్వములు, హక్కులు, స్వయంనిర్ణయ సూత్రములు విశేషముగ వాదావిడి చేయుచున్న ఈరోజులలోగూడ విద్యాధికుల నాయకత్వమే కన్పించుచున్నది. కనుక విద్యాధికులను ఎక్కువ ప్రాబల్యముండుట నాగరికతలోక మంతటికిని సహజము. మరియు ఒకానొక పురమునకుగాని గ్రామమునకుగాని దాని విస్తీర్ణమునుబట్టియు, అవసరములను బట్టియు విహాసభ యొక్కటియే గాక, సంవత్సరవారీయును, తోటసంఘము, చెలువుసంఘము, బంగారము సంఘము, పంచవారము, ధర్మాధికారసంఘము, వాడపెద్దల సంఘము, పాలముపెద్దల సంఘము, ఇమ్మారుపెద్దల సంఘము, ఊరిపెద్దలసంఘము, ఉదాసీనసంఘపు పెద్దలు మొదలుగాగల ఉపసంఘము లెన్నియో యుండెడివి. వీటినిన్నిటికిని వేదాధ్యయనము చేయు బ్రాహ్మణులే సభ్యులుగ నుండుట యసంభవము. కనుక అన్ని విధములగు పెద్దలను పలుకుబడి గలవారికిని పరిపాలననుండు పాలుండుట సహజము.

ఇన్ని సంఘోపసంఘములతో భారత సీమ పూర్వకాల మందు విరాజిల్లుచు, సంపూర్ణ స్థానికస్వరీపాలనము ననుభవించుచుండెనని తమ గ్రంథముల వలన ఆంధ్రుల కందరికిని సహేతుకముగను, సులభ గ్రాహ్యములుగను తెలియబరచిన లక్ష్మీనరసింహముగారు వంద్యులు. వారి పుస్తకమును శాంధ్రులందరారించి ఇట్టి గ్రంథములను విరివిగను విపులముగను వారు వ్రాయునట్లు విశేషముగ ప్రోత్సహించెదరని నమ్ముచున్నాను.

తూర్పు బెంగాలు రైల్వే ప్రమాదము

మొత్తముమీద పండ్లెండుగురు చనిపోయిరి
కలకత్తా, అక్టోబరు 19:—తూర్పు బెంగాలు రైల్వే ప్రమాదమువలన కుడికాలు చేయి చేదంపబడిన బ్రజలాల్ హామగారు నేటి ఉదయమున చనిపోయెను. మొత్తముమీద పండ్లెండుగురు చనిపోయిరి. (అ. ప్రె.)

హోం మెంబరు మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబుగారు

బగ్దాద్, అక్టో 18:—హోం మెంబరు గౌరవనీయులగు ఖాన్ బహదూర్ మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబుగారు కనివారం రాత్రి చెన్నపురినుండి బొంబాయి మొయలుతో బయలుదేరి మునాదువముం బగ్దాద్ చేరిరి. ప్రేమమత్త స్థానికోద్యోగమును అధికారతరులను చాలమందివేరి హోం మెంబరుగారిని పుష్పమాలాలయ్యకుల గావించిరి. పిమ్మట హోం మెంబరు గారు కలెక్టరుగ ఖాన్ బహదూర్ మహమ్మద్ బజాలాసాహెబుగారింటికి బండిలో వెళ్లిరి. అచ్చటనే కలెక్టరుగారికి వీరతిరుగుగా నుండురు. సాయంకాలము 8 గంటలకు శాసన సభ్యులగు రంగనాథ ముదలి గూర్, శివగావుగార్ల యాధిపత్యముక్రింద ఫౌస్టు విషయములను గురించి మాట్లాడుటకై రాయబారము వచ్చెను. (అ. ప్రె.)

బగ్దాద్, అక్టో 19:—హోం మెంబరుగారికి నిన్నటి దినమున అబ్దుల్ హైగారు తోటవిందు నొసంగిరి. చాలమంది అధికారులు అధికారతరుల యూగవియనులు భారతీయులు విందునకు వచ్చియుండిరి.

ఉదయమున హోం మెంబరు అలీపురం జెయిలును పెంట్లు జెయిలును చూచెను. (అ. ప్రె.)

బగ్దాద్, అక్టోబరు 19:—గౌర్ ఖాన్ బహదూర్ మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబుగారు నేటి యుదయమున ఇండియన్ ప్రేమన్ ఆస్పత్రి బిల్డింగును చూచి హిందూ దేశములోని ఖైదీలందరికిని క్షయ ఆస్పత్రిని కట్టవలసిన స్థలమును పరిశీలించిరి. మధ్యాహ్నము రెండు గంటలకు ఫౌస్టు పంచాయతీ ఆఫీసుకు వర్తనమొనంగి. పిమ్మట జిల్లాహోం అగ్ర్యత్వమును బగ్దాద్లో ప్రభుత్వన్యాయశాసనమునైన ఉపయోగములు రావు బహదూర్, గోపాలస్వామి మొదలయూర్ గార్లసంగిన తోటవిందునకు వెళ్లిరి. కొల్లా పూరు వహారాజాగారి బ్యాంకు వాయిఫువడెను. సాయంత్ర 6 గంటలకు కలెక్టరు ఆఫీసులో విందులచేయబడిన ఖైదీల సహాయసంఘ సభకు హోం మెంబరు అగ్ర్యత్వ వహించెను. (అ. ప్రె.)

ఎస్. ఆర్. దాసుగారి గౌరవార్థము

కలకత్తా క్లబ్బునందు మిందు చేయబడుచు
కలకత్తా, అక్టోబరు 20:—రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వాహక వర్గముందు లామెంబరుగ నియమింపబడిన ఎస్. ఆర్. దాసుగారి గౌరవార్థము కలకత్తాక్లబ్బునందు నిన్న రాత్రి ఎ. కె. గుజ్జావిగారు విందుచేసిరి. శాంతోషరాజా, గౌర్ సర్ అలెగ్జాండరు మడిమేను, సర్ అలెగ్జాండరు ముర్రె, సర్ విల్లూబిన్, మేయరు జె. ఎమ్. సేనుగుప్తా, గౌర్ డా॥ మిల్లెరు, సర్ హమ్మబుద్దకారు, సర్ ఆర్. ఎమ్. ముఖర్జీ, గౌర్ సర్ వియంపురీగార్ల సహితముగ ఏబదిమంది అతిథులు విందునకు వచ్చిరి. తమ మధ్యనుండి దాసుగారు బోవుచున్నందులకు కొక మూల విచారమును, తెంగాలునకు నష్టము గలిగినను ఆఖిల భారతదేశమునకును లాభము గలుగుచున్నదని సంతకము నొక మూలను అగ్ర్యత్వ వహించిన గుజ్జావిగారు టోప్టు ప్రపోజు చేయుచు బిగ్గిరి. హిందూమహమ్మదీయుల మధ్యనే గాక, సర్వత్ర గతుల మధ్యను, బ్రిటిషువారల మధ్యను సుహృద్భావములను పెంపొందించుటకు ఆధారభూతులగు నున్నారు. భారతాభ్యుదయమునకు హిందువులను మహమ్మదీయులను గలసియుంటుంటావశ్యకమే గాక, వారు ఆంగ్లో హైందవ, యూరపీయను సంఘముల సహకారమును బొందుట మిగుల అవశ్యకము.

దాసుగారి సమాధానము

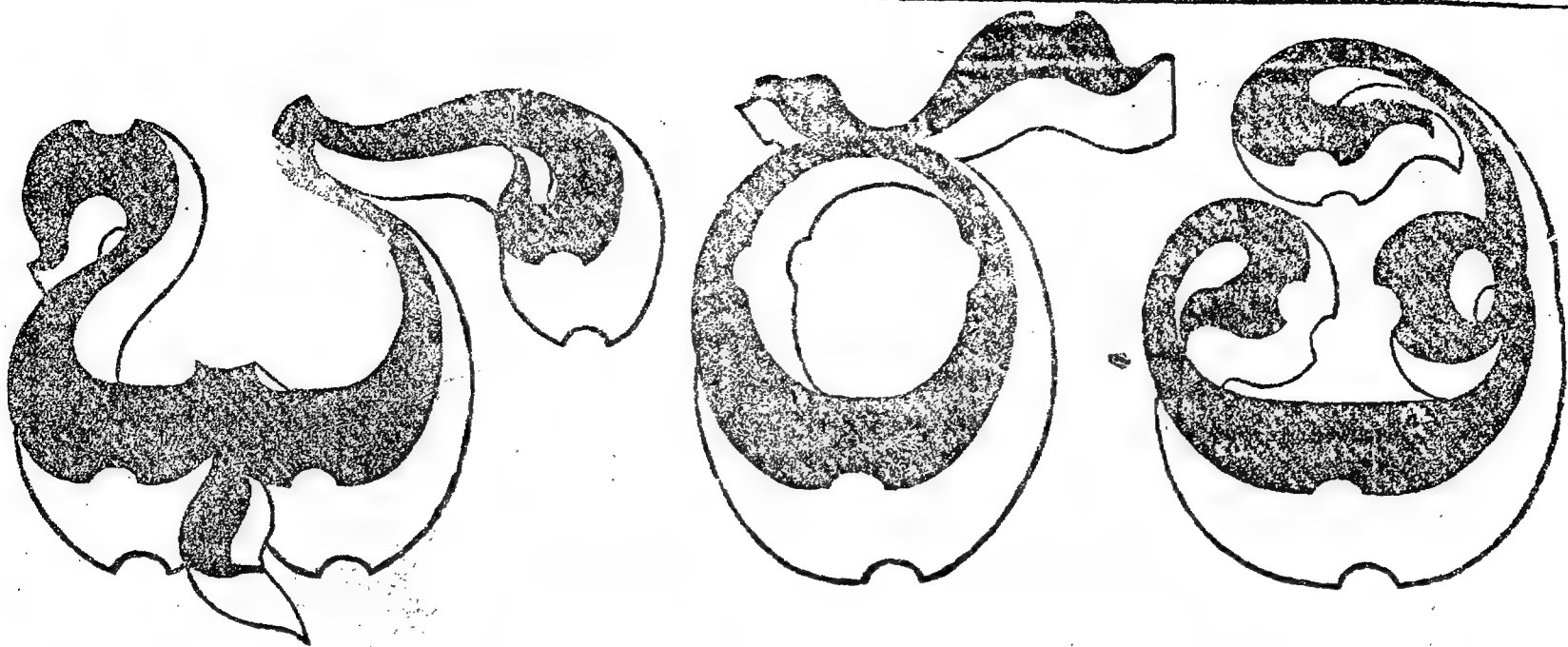
పెక్కుదీమంతులను న్యాయవాదులచే నాక్రమింపబడిన లామెంబరు పదవికి నే నర్హుడని యెంచి రాజప్రతినిధి గౌరవించినందులకు నేను గర్వించుచున్నాను. మీ అభినందనలకు నేనర్హుడనని నేను నంపరించుటకు బ్రయత్నించెదను మీరు నాయుడజూపిన సచిత్రప్రాయమునకు నేను దగినవాడ ననిపించుకొన బ్రయత్నించెదను. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి మిల్లులనమె

పని మొదలుబెట్టి చేయుమిల్లులకు ప్రభుత్వరక్షణ
(శ్రీ ప్రెసు తంతివార్త)

బొంబాయి, అక్టో 20:—కర్ణాటక మంత్రిత్వీగో నున్న మిల్లులు పనివారల కులీలను తగ్గించుటకు గావించిన ప్రకటనలను రద్దుజేసి పూర్తి కులీలనిచ్చు పద్ధతి నే మిల్లులకు నడపవలెనని కార్మిక ప్రతినిధులు నూచిపగా బొంబాయి గవర్నరుగారు బలపరచియుండిరి. ఈవిషయమునుగూర్చి శ్రీ ప్రెసు ప్రతినిధి మిల్లు యజమానులతో మాట్లాడగా భేదాభిప్రాయములు దెలుపబడెను. గుడ్డు వ్యాపారము అభివృద్ధిగాంచునెడల యానూవన సంగీకరింపవచ్చునని కొంచెము పచ్చపన్నగావన్న మిల్లు యజమానులు చెప్పిరి. నష్టమునచ్చుచున్న విల్లులు యిందుకు కనమృతిబెల్లుచు మిల్లు యజమానులలో నిడువలన వైకమత్యమునకు భంగము గల్గునని తెప్పిరి. ఏమిల్లులైనను ప్రారంభించి పనిజేయునెడల ప్రభుత్వమువారు తగినంతరక్షణము నొసంగుటకు సిగ్గుగనున్నట్లు చెప్పుచున్నట్లు.

బొంబాయి యందలి మిల్లుపనివారి సమ్మేళనంట్టి గొప్ప సమ్మేళన భారతదేశమున ఇంతవరకు జరిగియుండలేదు. మిల్లుల యజమానులు పనివారిజీతములను తగ్గించుటకై తీర్మానించి నందున 100,000 మంది పనివారు సమ్మేళితులైనారు పారిశ్రామికపరిశ్రమల ననుసరించి తాము పనివారిజీతములను తగ్గింపవలెనన్న మిల్లులయజమానులు చెప్పెనున్నారు జపాను పోటీ నానాటికి వృద్ధిచుకుంటుండెను, బట్టలపై ఎక్సైజుపన్నును ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రేస్తు చేయుటకుంటుండెను పరిశ్రమ విషయించుచున్న పనివారు చెప్పుచున్నారు. రాజీ కుదుర్చుటకు అనుకూలనిర్మాణము లేనందున అన్ని పక్షములవారు చింతిల్లుచున్నారు. కార్మికసంఘముల నిర్మాణము తృప్తికరముగ లేనిలోప ముఇప్పుడు కనుపడుచున్నది. ఈకారణములచే ఒకవారమువట్టి యంత్రాలయము లన్నియు మూయబడినవి. సమ్మేళితులవారు స్వగ్రామములకు వెళ్లుచున్నారని వార్తలు వచ్చుచున్నవి పనులలో చేరకున్న ఆకలిచే చావలసిన దురదృష్ట ఈకార్మికులకు పట్టలేదు. ఏలయినన ధనివారు గ్రామములకు వెళ్లి ఏదో ఒక విధమున పొట్టపోసుకొనగలరు. పండుగదినములైనచో దీర్ఘకాలము స్వగ్రామములం దుండలయినను ఇచ్చు పనివారికి ఏర్పడగలను. (నేపను కెత్రి)

సచిత్రమాసపత్రిక.

ప్రతిచంద్రమానాదిని ప్రచురింపబడును.

ప్రతిసంచికయందును మూడునాలుగురంగుల చిత్రములు ఇతరచిత్రములు ప్రచురింపబడును.

చందా సం॥ 1-3 రూ. 6-0-0

విడిపత్రిక వెల అణాలు 10 మాత్రమే.

ఆశ్వయుజమాససంచిక - విషయానుక్రమణిక

ప్రాతయిల్లు— ఓలేటి వేంకటరామశాస్త్రిగారు; శాకుంతల నాయకుడు—గొల్లపూడి శ్రీరామశాస్త్రిగారు; చాటుశతకము—వేమూరు విశ్వనాథశర్మగారు; ప్రకాంతనేప-విమర్శనము—పోలవరపు రామబ్రహ్మగారు; ఇంద్రచాపము—సన్నిధానము సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు; కాళిదాస భవభూతులు—వి. వి. సుబ్బారావుగారు; స్వస్థవిభ్రాంతి—వేదల సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు; పాండురంగమాహాత్మ్యము—సూరిగుచ్చి కృష్ణమూర్తిగారు; ప్రాచీనాభరణములు— శ్రీభారతీకుమారి—సీరిపిఆంజనేయులుగారు; ప్రమద్వర—కొమాండూరు కృష్ణమాచార్యులుగారు; రంగంతురంగేశాదు—కవికొండల వేంకటరావుగారు; జైనుమతకథలు, 3—పంచాంగుల ఆదినారాయణశాస్త్రిగారు; క్రోధమూర్తి—పంద్యారం—వేంకటసుబ్బయ్యగారు; శ్రీమతి సు. స. గారికి బహిరంగలేఖ—పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుగారు; అనావృప్తి—కట్టి సాంబమూర్తి శాస్త్రిగారు; కల్యాణి—బులుసు వేంకటరమణయ్యగారు; ఆత్మప్రబోధము—శ్రీ వేంకటపార్వతీశ్వర కవులు; ప్రణయపరిణామము—గుండి

మెడ వేంకటసుబ్బారావుగారు; పాపాయి—నాశము కృష్ణారావుగారు; గానము—కాశీనాథుని ధైరవమూర్తిగారు; వసంతకోకిలము—ఆనంత సంతుల రామలింగస్వామిగారు; ఉత్తర హిందూదేశయాత్ర—ఆచంట జానకిరాంగాడు; పూజాపాత్ర—పెనుమర్తి వేంకటరత్నముగారు; తెల్లంగల భట్ట గ్రామము—చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు; కాకవీ!—వైఖరిసుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు; దీపావళి—యుడుంబ శ్రీనివాసాచార్యులుగారు; పారాణి—ఉమ్మర్ అలిపాకవిగారు; తలకట్టు—జి. రామదాసుగారు; భక్తుడు—కోట చెంచురామయ్యగారు; బెంగాల్ కెమికల్ అండు ఫార్మస్యూటికల్ వర్క్స్—పుల్లమరాజు వెంకటేశ్వర రాయమూడు; సంసారసాగరము—జి. జాషువ; ముద్రితాంధ్రగ్రంథముల పట్టిక; ప్రేమబలి—తెలికి ఛెర్ల కృష్ణమూర్తిగారు; ఆంధ్రము-గణితశాస్త్రము—దర్భా యశ్వేశ్వర సోమయాజులుగారు; జీవితాదర్శము—ఘగనామముల రామచంద్రరావుగారు; నాట్యరంగప్రయోజనము— చిత్తూరుబలి—చిల్లరిగ శ్రీనివాసరావుగారు; సాభిప్రాయవిశేషములు.

చిత్రపటముల వివరము

వర్ణచిత్రములు :—

శ్రీమహావిష్ణువు—శ్రీరామావతారము; విశ్వభారతి.

సాధారణ చిత్రములు :—

శ్రీశారదాదేవి-వివరంగ; శ్రీశారదాంబ-కృంగేరిపీఠము; ప్రాచీనాభరణములు—1, 2, 3, 4, 5; టక్కి దేశము—టోపిలమార్పు; మేఘురాగము, టంకరాగిణి, మలహరిరాగిణి, గుర్జరీరాగిణి, దేశకాకీరాగిణి, భూపాలీరాగిణి; కీ. శే. కందాడై శ్రీనివాసగారు; ఎలిఞంబ గుహల చిత్రములు—1; బెంగాల్ కెమికల్ అండు ఫార్మస్యూటికల్ వర్క్స్, చిత్రములు—2; ఇతరచిత్రములును.

మేనేజరు, “భారతి” తపాలవెట్టె నెంబరు, 212 మద్రాసు.

13 వ ఆర్థవైశ్య మహాసభ

రెండవ ప్రకటన

మహాసభ యాసంవత్సరము చెన్ననగరమున జరుగ నున్నదని వేరుగ వ్రాయనక్కరలేదు. వివిధఖండములందలి ఆర్థ వైశ్యసంఘములకును, ఆరవైశ్యులకును ప్రత్యేకముగ ప్రతివిషయమును తెలియబడుట సాధ్యమైనవని గాదు. అట్టి ఆచారమును లేదు. కావున వైశ్యమహాసభయే లెల్లరును పత్రికాముఖమున అప్రదర్శనము మహాసభసమావేశవిషయమై బహిష్కరము గావించుటకు ప్రకటనలను గమనింతురని కోరుచున్నారము. వైశ్యసంఘములవారును తదితర వైశ్యసంఘసభ్యులవారును యీ ప్రకటనలను తమకార్యక్లాపములందుంచి వైశ్యులెల్లరి అందుబాటునం దుండునట్లు చేయుదురని ప్రార్థించుచున్నారము. ఈపర్యాయము యీమహాసభ రాజధానినగరమున సమావేశమగుటం జేసి అందరి చర్చనీయాంశములు యితరసంఘములవారి విమర్శనమునకు విశేషముగ లోనగుచుండును. వైశ్యసంఘమున ఆవేదనపడుచున్న విషయములు పెక్కులు. ఈపర్యాయము విఫలముగ చర్చింపబడునని నమ్ముచున్నారము. అందుచే వైశ్యులెల్లరును చెన్ననగరమునం దీసభ సమావేశము కానున్నదని యెఱుకపఱచుట విస్తృత కథర్మము గావున వైభవమున శిల్పరతును మావేటి కోలు నంపినారము.

ఈనెల 18వ తారీఖున ఆహ్వానసంఘము శ్రీ సామి వెంకటాచలం శ్రేష్ఠిగారి అధ్యక్షతన జరిగెను. అందరి చర్చనీయాంశములందు ఈక్రిందివి ప్రకటితములు.

- (1) డిసెంబరు మాసము 27, 28, 29వ తారీఖులయందు మహాసభను జరుపుటకు తీర్మానింపబడినది.
- (2) ఆహ్వానసంఘసభ్యులకు అదనపు రుసుము రు 5-0-0 నిర్దిష్టము.
- (3) రావుబహదూరు పాత్తూరు అయ్యనశ్రేష్ఠిగారు సభాకార్యదర్శిపదవికి రాజీనామా నొసగినందున ఏతత్థానే శ్రీ గోనుగుంట్ల వెంకటసుబ్రహ్మణ్యంగారు నియమింపబడిరి.
- (4) కపటే గ్రంథిగారిని స్వచ్ఛందనాయకులుగాను, శ్రీ పోలేపల్లి రామానుజం శ్రేష్ఠిగారును, శ్రీ లక్ష్మారెడ్డి చెంగల్యరాయశ్రేష్ఠిగారును బాలభటనాయకులుగాను నియమింపబడిరి.
- (5) ప్రతినిధులు ఒకరూపాయ రుసుమును చెల్లించవలసి నదిగా తీర్మానింపబడినది.
- (6) మైనూరు రాష్ట్రమునందలి వైశ్యులెల్లరును సభకు విచ్చేసి సమావేశమయి పాల్గొనవలసినదిగా ఆహ్వానముల సంపుటకు తీర్మానింపబడినది.

అధ్యక్షులు

- (7) వైజామరాష్ట్రవాసు లగు ఆర్థవైశ్య సంఘమువారికిని తదితర ప్రాంతమునందలి వారలకును మహాసభలయందు జరుగు చర్చనీయాంశములవలన వైశ్యసంఘముయొక్క దళము ఉచ్చస్థితికి తెచ్చుట కనువగుటకుల హైదరాబాదు రాష్ట్రవాసులకు తగుప్రాత్యాహము నొసంగు నుద్దేశ్యములతోడ, ఈపర్యాయము మహాసభ కగ్రాసనాధిపతిగ వైజామరాష్ట్రీయుని ఎన్నుకొనుటకు తీర్మానింపబడినది.
- (8) నాలుగవదినము అనగా 30 వ తారీఖున వైశ్య శ్రీలసభ జరుపుటకు తీర్మానింపబడినది.

తాటికొండ రామచంద్రరావు
బచ్చు పాపయ్య శ్రేష్ఠి
సుంకు సుబ్రహ్మణ్యం శ్రేష్ఠి
గోనుగుంట్ల వెంకటసుబ్రహ్మణ్యం శ్రేష్ఠి
ఆహ్వానసభాకార్యదర్శులు

దేశీయ మహాసభసభాప్రతినిధి

రుసుము రు 3 ల నుండి రు ౧ తగ్గించుట
రెండు కాంగ్రెసులో దేశీయమహాసభా ప్రతినిధి ప్రవేశమును రు ౧౦ ల నుండి రు ౧ వరకు తగ్గించబడినది. గత సంవత్సరమే ఆంగ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘసభ్యుని రుసుము రు ౩ ల నుండి రు ౧ ల వరకు తగ్గించబడినది. కాని దేశీయమహాసభా దరఖాస్తురుసుము మాత్రము రు 3 లు అట్లే నిలిచి యున్నది. దీనిని రు ౧ ఒకరూపాయవరకు తగ్గించిన బాగుగానుండును. బందరులో జరుగనున్న రాష్ట్రీయసంఘ సభా కార్యక్రమపట్టికలో ఈ విషయముకూడకలదు. ఈ తీర్మానమును రాష్ట్రీయసభ్యులెల్లరు యేకగ్రీవముగా ఆమోదింపుటగాక యని ప్రార్థించుచున్నాను.

కొడలి-నరసింహారావు

అనంతపురము డివిజను

ఆదిమాంధ్ర మహాసభ సన్మానసంఘ స్వాగతోపన్యాసము

ఆంధ్ర సోదర సోహర్షిమణులారా! దేశాభిమానులారా!
అనంతపురము డివిజనుకు జేరిన ఆదిమాంధ్రులము మేము. మిమ్ము సృజించిన దయామయుడగు భగవానునిచే సృజింపబడిన, మిసోదరులము, మివలెనే మానవులము, భారతీయులము. ఈతాబ్రహుల నుండియు మీచే దృఢీకరింపబడి అంగవ్రోక్కుబడినవారము. వి ద్యా వి పీ ను ల ము. కడు పేదలము. అయిన ననేక విధముల దేశమునకును బ్రజలకును ఉపయోగింపబడువారము. మాదేశము లోనివారు మీరు. ఇంత వఱకు మాకు జాలినంతయన్యాయము జరిగినదన్నమాట వాస్తవము. ప్రపంచమున సంతటను వ్యాపించిన వికారలన్యాయముగల మా భగవంతుని కరుణచే నేటికి గన్నులు తెలువగలిగితిమి! మాస్థితిని దెలిసికొంటిమి. మాహక్కులను మేము కాపాడుకొనుటకును మిప్రేమను వెనుకటికన్న పెక్కుడుగ గోరుటకును ఉద్యమించియున్నారము. సోదరభావముగలిగిన కొందరి మహా సభావలసలను దేశాభిమానులవలసలను కొంతవఱకున మాకు మేలుగలిగినది. ఇందులకై అట్టివారియొడఁ గృతజ్ఞతాభావము నూచించుచున్నారము. పరమేశ్వరుడు వారిని రక్షించునుగాక? మాయాహ్వనపత్రికలను మన్నించి ఒకకన్నుమాపై నుంచి యీసభకువచ్చిన సభాసదుల కందఱకు మౌనకృతజ్ఞతను దెల్పుచున్నారము. మీయందఱికిని స్వాగతము! స్వాగతము. సుస్వాగతము!

సభజరుగునపుడును ముగిసినవెనుకనుగూడ మిసోదర భావమును దేశాభిమానమును దీనోద్ధారణాంతమును వఱకుం దురనియు, అనంతపురము డివిజను ఆదిమాంధ్ర ఆహ్వానసంఘ పక్షమున మిమ్ము బతిమాలుకొనుచున్నారము. అన్యోన్యభేదములను మావలని లోపములను హస్తవత్సార్యముగ మఱచి దీన జనపోషణ-స్వదేశోద్ధారణ పీఠోఁగూడిన యిమ్ముహోద్యమమున జయప్రదము గావించుటకు మీకు స్వాగతము నొసంగు చున్నారము.

సన్మానసంఘాధ్యక్షుడు.

* * *

ఆదిమాంధ్ర మహాసభ

అనంతపురము 17:— నిన్నటిమధ్యాహ్నము 11 గంటల బండిలో హైదరాబాదు నుండి మి||రా||రా||శ్రీ|| ఎం. వి. భాగ్యరత్నమ్మగారు, అభయమతార్కిప. నంజండ్లప్ప, కె. మట్టయ్య (జమిందారు) ఎం. రాజంగమ్మ (భూస్వాములు) కట్టి రామ స్వామి మున్నగు వారలతో విచ్చేరిరి. ఆహ్వానసంఘ ప్రముఖులు అనంతపురము ప్రేమనులో ఆదిమాంధ్ర బాలబాలికలతో వారిని గలిసికొని విడిదికి గొనివచ్చిరి.

రాత్రి 11 గంటల బండిలో రాజమహేంద్రవరమునుండి భుసుమధర్మన్నగారు, ఏలూరి నుండి నీలము వెంకయ్య (వెకంట హరిదాసు)గారు వారి మిత్రులును వచ్చిరి.

నేటి యాదయము దత్తమండల కళాశాలా స్వచ్ఛందనే వకదళముతో మంగళవాద్యయుతముగ భజన సభాపును నాది మాంధ్ర యువకులు నీలి వాక్యఫలకములఁ బట్టుకొని రాగ నాయకు లూరేగింపుటత్సవము జరిపి పురవాసుల కాహ్వానపత్రములఁ బంచిపెట్టిరి.

ఆదిమాంధ్ర నాయకు లందఱకును మి||రా||రా||శ్రీ|| తాయి వేంకట శేషగిరిరావు నాయకుడు ఎమ్. ఎ., ఎల్. టి., గారి భవనమున విడిది యేర్పరుపఁ బడినది.

(ఒకవిలేఖరి)

ఆదిప్రతివాది భయంకరాచార్య

ప్రతిష్ఠ

అక్టోబరు 20 వ తేదీ కంచిలో జరుగును
కంచీవరమునుండి 19 వ తేదీని జగద్గురు ఏశెంటు యిట్లు తండ్రి నిచ్చుచున్నారు:—

ఆదిప్రతివాది భయంకరాచార్య దేవాలయము పునః నిర్మింపబడినదనిప్రతిష్ఠ యుత్సవము అక్టోబరు 25 వ తేదీని కంచీవరములో జగద్గురు శ్రీమదనంతరాచార్యస్వామి ఆధిపత్యమునజరుగును. ప్రతివాది భయంకర హాకార్యము 22 వ తేదీని ప్రారంభమగును. అన్ని తెగలవారును భారతదేశమునం దన్ని ప్రాంతముల నుండియును వచ్చెద రనుకొనఁబడుచున్నారు.

చెన్న పురి స్టాల్ కాసు కోర్టులో

దావా నెం 2963/1925

వాది:—మైనరు కన్నయప్ప తరపున అంగయార్ కన్నయమ్మమ్మ.

ప్రతివాది:—శీతాపతిశ్రే.

శీతాపతి పిల్లగారికి, రామాపురంగ్రామం పోలూరు తాలూకు, నెల్లూరుజిల్లా.

అయ్య, పైన తెలుపబడినవాది గలించిన కృష్ణస్వామి మొదలియారుగారి కొడుకు. మైనరు కన్నయప్పచేప్రతివాది గలించిన కృష్ణస్వామిమొదలియారవద్ద చేబడులుగా తీసుకొనిన రు ౧0/- లను వసూలుచేయు నిమిత్తమై దావా లేబడి కడసారి 8 వ జజ్జిగారి కోర్టులో 26-10-25 తేదీన వాయిదావేయబడినది. సదరుకోజాన మీరు హాజరుకానిపక్షమున దావా విశరోక్ష మందు తీర్పు చెప్పబడును.

S. RANGASWAMY,
M. KRISHNA BHARATI,
Vakils for Plaintiff.

బంగారు వెండి వగైరా

ఏలం నోటిసు.

తిరుమల తిరుపతివగయిరా దేవస్థానములలో 1925 వ సం॥ జూలై నెల మొదలు 1925 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల వరకు వచ్చిన బంగారు వగయిరా వస్తువులు యీదిగువ కనుపరచిన వాటిని 1925 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 30 వ తేదీ శనివారం పగలు 12 ఘంటలు మొదలు తిరుపతి దేవస్థానం ఖజానావద్ద ఆదినమున్ను తరువాత యేలం పూర్తి అయ్యే వరకు ప్రతిదినము అదేవేళకు ప్రారంభించి యేలం వేయబడును. యేలంలో సవాలుచేయకోరువారు దేవస్థానంకచ్చేరిలో ముందుగా రు 100-0-0 యలు ధరావత్తుకట్టి యేలంలో సవాలు చేయ వలసినది.

యేలములో సవాలు ఖాయపరచబడిన విషయమును గురించి శ్రీ విచారణకర్తలువారి మంజూరు వుత్తరపు సాదరైన తేదీ లాగాయతు 30 దినములలోపల సవాలు మొత్తమును చెల్లించి లాట్టును పుచ్చుకోవలయును. అట్లు వాయిదాలోపల తీసుకొననియడల వాయిదా మీరిన తేదీ లాగాయతు 30 దినములవరకు స॥ లాట్టును, అమా నత్తులోవుంచడమగును. అట్టి రోజులకు దినం 1-కి లాటు 1-కి రు 2 యలు రెండు రూపాయలు జరి మాన చెల్లించి లాట్టు పుచ్చుకోవలయును. అం దుకు తప్పినయడల స॥ లాట్టును మరుయేలం వేయించి అందుచే దేవస్థానమునకు కలిగే నష్టమును క్రమక్రమం అసల్ సవాలుదారు వద్ద నుంచి వసూలుచేయబడును.

(1) బంగారు ధపా 1-కి 30 తులములవంతున	తు 1298
(2) బంగారు నాణ్యములు లాటుగా రకములు	8
(3) వెండి ధపాకు 1000 తులములువంతున	తు 7088
(4) వెండినాణ్యములు లాటుగా రకములు	2
(5) హళీరూపాయలు	రు 9042
(6) టేగడరూపాయలు ధపాకు 1000 వంతున	రు 2458
(7) టేగడపైసాలు వకలాటుగా	రు 473
(8) తాంబ్రము వకలాటుగా	శేర్లు 14 1/2
(9) రాగివగైరా పాత్రలు వకలాటుగా	శేర్లు 808
(10) వస్త్రములు వగైరాలు	
(11) కర్పూరమువగైరా జినిశి చిల్లరసామానులు	
- దేవస్థానం ఆఫీసు, తిరుపతి. 19/ 10/ 25
- పి. నాగేశ్వరరావు,
జిల్లారణ కర్తలువారు.

భరతమునిబృందం

నాట్యకళానిలయం, బెజవాడ.

బందలు బుట్టయ్య వేటహాలులో

24-10-25 వ తేది శనివారం రాత్రి 9-30 గంటలకు శ్రీ మోతే నారాయణరావుగారి ఆధి పత్యముక్రింద,

మృచ్ఛకటికమును

26-10-25 వ తేది సోమవారం రాత్రి 9,30 గంటలకు శ్రీ ముట్నూరి కృష్ణరావుగారి సముఖ మున

రామదాసునాటకమును

ప్రదర్శించును

ముఖ్య పాత్రధారులు

మృచ్ఛకటికము:

శత్రుధను:— నెల్లూరు నాగరాజరావుగారు
చారుదత్తుడు:— బుద్ధిరాజు లక్ష్మణరావుగారు
వసంతసేన:— ఆరణి సత్యనారాయణగారు
మైత్రేయుడు:— అమరవాది హనుమచ్ఛాస్త్రిగారు బి. ఏ.
శర్మిలకుడు:— భరతాచార్య బి. టి. రాఘవాచారిగారు
విటుడు:— కె. వి. కృష్ణయ్యగారు

రామదాసు

కనీరు:— మైసూరు కృష్ణచూర్తిగారు
రామదాసు:— ఆరణి సత్యనారాయణగారు
తానీష:— కొచ్చర్లకోట రంగారావుగారు.

తేల్లు మామూలు:—

రామబ్రహ్మం,

మానేజరు.

2389

క్రాన్ థియేటరులో 2253

ప్రతిదినము ప్రదర్శనము మార్చబడును
మదన్ థియేటరు లిమిటెడ్ ప్రదర్శించెదరు.

మంగళవారము 20-10-25, 6-15, 9-30 గంటలకు

బెట్టి బైట్ "ఇన్ మా-చిన్-చా" 7 రిలునిది

బుధవారము 21-10-25, 6-15, 9-30 గంటలకు

మేరికొరిన్ నావల్ పిచ్చర్

"సారోసు ఆఫ్ సైతాను"

గురువారము 22-10-25, 6-15, 9-30 గంటలకు

మేరి కొరిన్లను గొప్పమేను సంబంధమైనకథ

"తెలూ" 6 మంచి భాగములు

శుక్రవారము 23-10-25, 6-15, 9-30 గంటలకు

దిరెక్టు ఇన్ గ్రాం ప్రొడక్షన్

"లెర్ ది పేవ్ మెంటు ఎన్ డ్యు"

7 అద్భుతమైన రిలుగులది

కమలాక్రి

(వి చి త్ర క థ)

గ్రంథకర్త:— నెల్లూరు వెంకటగిరి మహా రాజాకాలేజీ ప్రధానాచార్యులు మ-రా-(శ్రీ), రాయసం వెంకటశివుడుగారు ఎం. ఏ., ఎల్. టి.

సాంఘికనవల—ముప్పదేండ్లకు పూర్వపు ఆంధ్రదేశస్థితి, ఆకాలపు చదువుసంధ్యలు, పిల్లల యాటపాటలు, వ్రతాచారవ్యవహారములు, గుణ శీలములు సందర్భానుసారముగ పాత్రలయందు ప్రత్యక్ష మగుచుండును.

2వ పేజీలు. షెడ్యూల్ కుకాగితము. మంచి అచ్చు. 0-8-0.

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

నివాసము:—

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

నెం. 7, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

త మా పా లు

(ఆంధ్రపత్రికకు ప్రత్యేకం)

(0)

కారణం

ప్రశ్న:— ఇవ్వాలి నీవు జబ్బులేకుండా కులాసాగా ఉన్నట్టున్నావే?

జవాబు:— ఉండక తప్పదు. వేయిరూపాయలు బదులు తీసుకుని ఎక్కడో పారిపోయిన మనిషి కొరకు వెతుకుతున్నాను.

సహాయం

భాండు:— అయ్యో, మామేష్టరుగారు నన్ను వాకిట్లో ఉంచుమని చెప్పి ఈయింట్లోకి పోయినారు. ఇప్పటికి గంట అయింది. మీకేమయినా సహాయం చేస్తారా?

పోలీసు కాన్స్టేబులు:— ఏమి చెయ్యను?

భాండు:— రోడ్డుమీద నిలువోమాడదు, పొమ్మని కోప్పడండి. ఇంటికి పోతాను.

డబ్బు

భార్య:— డబ్బు మాట్లాడుతుంటారు, నిజమేనా?

భర్త:— నిరభ్యంతరంగా.

భార్య:— అయితే, కొంచెం డబ్బు నాదగ్గర వుంచితో తుండండి. మీరు లేనప్పుడు, నేను ఒంటరిగా ఉంటాను. మాట్లాడేవాండ్లు ఎవరూ ఉండరు.

చిలక

యజమాని— నీవు ప్రాద్దున్నా టైములేవ్వకుండా వస్తున్నావు. నాకు చాల సంతోషంగా ఉన్నది. అలారం గడియారం కొన్నావా ఏమి?

గుమస్తా— దానికి తోడుగా, చిలకను సంపాదించా నండి.

యజమాని— చిలక ఎందుకు?

గుమస్తా— అలారంకొట్టితే, మెళుకువ వాలేదు. ఇప్పుడు చిలక పంజరందగ్గర అలారం పెడుతున్నారు. అలారం కొట్టేటప్పటికి చిలక అరుస్తుంది. అప్పుడు ఇంట్లో అందరికీ మెళుకువ వస్తుంది. నేనూ లేస్తాను.

బదులు

ఎల్లయ్య— నాకు నూరురూపాయలు, చేబడుబ్బాకావాలె, ఇస్తారా?

పుల్లయ్య— నాదగ్గర దొరకవండి. కాని ఇంత పెద్ద మొత్తాన్ని బదులెడి, నన్ను గౌరవించినందుకు మీకు కృతజ్ఞుడను.

బొమ్మ

చిత్రకారుడు— తమ పటమును తయారుజేసినందుకు, అర్ధరూపాయి ఇస్తామంటారు. అర్ధరూపాయికి గుడ్డకూడా రాదే.

పిచ్చయ్య— ఏమండీ, ఇప్పుడు ఆగుడ్డ ఎందుకు పనికి వస్తుండండి?

పండు

ఉపాధ్యాయుడు— మీ అమ్మ రెండు మామిడిపండ్లు యిచ్చిందనుకో. అందులో ఒకటి పెద్దది. ఇంకొకటి చిన్నది. నీసోదరునికి ఏపండు ఇస్తావు?

బాలిక— మా పెద్దన్నయ్యకా, తమ్ముడికా, మీరు అడిగింది?

బ్యాంకు

ఒకడు— నేను డబ్బువేసిన బ్యాంకు దివాలా అయి దండి.

మరియొకడు— పోనిరండి, చెక్కు బుక్కుయినా మీ వద్ద ఉన్నది. అంతవరకు అదృష్టమే.

చెవుడు

బధిరుడు— అయ్యో, నాచెవుడు కుదర్చగలవా?

డాక్టరు— నీకు పెండ్లయిందా?

బధిరుడు— అయిందండి.

డాక్టరు— అయితే, చెవుడు కుదురుతే నీకు నష్టం కాదా?

కష్టాలు

భార్య— మీరు కష్టాలను లక్ష్యపెట్టక, మనస్సు హాయిగా ఉంచుకొండి.

భర్త— నేను అట్లాగే చేస్తున్నాను. బాకీదారులు బిల్లులు పంపితే, వెంటనే వాటిని తగలబెట్టుతాను.

నిద్ర

భర్త— ఇక లేవచ్చును. ఫరవాలేదు.

భార్య— ఏమి?

భర్త— పిల్ల వీడ్చివేడ్చి, ఇప్పుడే నిద్రపోయింది

రైలు

పాపయ్య— అయ్యో, రైలు ఎప్పుడు వస్తుండండి?

ప్రేమమూర్తరు(నవ్వుతూ)— రెండుగంటల అరవై నిమిషాలకు.

పాపయ్య— మూడుగంటలకుని మావాడు చెప్పాడు. ఆ ప్రకారం వచ్చినట్లయితే, రైలు తప్పిపోయేదే.

మరుపు

నాకరు— అయ్యో, తమ భార్యకు కొడుకు పుట్టాడని, చెప్పమన్నారండి.

ఉపాధ్యాయుడు (ఏవోపుస్తకం చదువుకుంటూ)— వాడికి యేం గావాలెనో కనుక్కో.

బియ్యం

రామయ్య:— ఈ బియ్యం కుక్క తినడానికయినా పనికిరావు.

వర్తకుడు:— ఈమారు, అందుకు పనికివచ్చే బియ్యం పంపిస్తానులండి.

పిండి

యజమానురాలు:— ఏమయ్యో, నీవు పంపిన గోధుమ పిండి అంత గట్టిగా ఉన్నది.

వర్తకుడు:— మోతగా ఉన్నదే.

యజమానురాలు:— చాలులే. ఆపిండితో నేను గొట్టె తేస్తే, మావారికి పండ్లతో కొరకడానికయినా సాధ్యపడలేదు.

బండి

పెద్దమనిషి:— ఈబండి ఎంతమందికి సరిపోతుంది?

బండివాడు:— మామూలుగా నలుగురికి సరిపోతుంది ఒకరికొకరు ఎరిగినవాండ్లయితే ఆరుగురికి సరిపోతుంది.

ఏకాభిప్రాయము

మేజిస్ట్రేటు:— ఫిర్యాది స్త్రీయయినా, ఇంత సాహసంగా దొంగను పట్టుకోవడం చూస్తే, అందరూ ఆమె చర్యను మెచ్చుకోకతప్పదు.

దొంగ:— మీ అభిప్రాయంతో నేనూ ఏకీభవిస్తున్నాను.

వెళ్లగొట్టుట

ఫిర్యాది:— నన్ను మాఅన్నయ్య వెళ్లగొట్టి తలుపు వేసాడు.

మేజిస్ట్రేటు:— అది నేరంగాదు.

ఫిర్యాది:— అయితే నేనిప్పుడు వెళ్లి వాడిని అట్లాగే చేస్తాను.

కారణాలు

కార్యదర్శిని:— మాసమాసానికి మీరు బొత్తిగారావడం మానేశారు.

పుల్లయ్య:— అందుకు రెండు కారణాలు ఉన్నవి.

కార్యదర్శిని:— ఏమిటి?

పుల్లయ్య:— కవలకల్లలు.

భేదం

ఒకడు:— జలుబుకూ, విమజ్వరానికి, భేదమున్నదా?

స్త్రీహితుడు:— ఉన్నది.

ఒకరు— ఏం భేదం?

స్త్రీహితుడు— డాక్టరు బిల్లులో, అరవై రూపాయల తేడా ఉంటుంది.

కోపం

యజమాని— ఆకాగితాలను బల్లమీదనుంచి తీసివేయమని, నీకు బుద్ధితక్కువవాడు ఎవడుచెప్పాడు?

నాకరు— తమరేనండి.

యజమాని— అయితే సరే. బుద్ధితక్కువవాడని నన్ను అన్నందుకు మాత్రం నీకు నాలుగురూపాయలు జరిమానా వేశాను.

భయం

దొంగవచ్చి తలుపుతట్టెను. తలుపుకు పెద్ద షినవకడీ నేయడంచేత, గునపంపెట్టి పైకి ఎత్తవలసియుండెను.

యజమాని— వెంటనే గునపం తేవే. (ఆమాటవిని దొంగ పారిపోయెను.)

తప్పు

పిచ్చయ్య— మీలెక్కలో రెండు రూపాయలు తప్పుగా వేశారు.

వర్తకుడు— పోనీ, మిగిలింది ఇయ్యండి, అంతేచాలు.

నైనక కాళిలో కాంలిసమయములందు చిక్క లెక్క
నవి. పూర్వముకంటె ప్రస్తుతము మిలిటరీవారి సామర్థ
ము లెక్కవడేయవలసివచ్చినది. వీరొకప్పుడు తమకు సంబంధము
లేని సివిలుగల్లుతులలో జోక్యము కలుగజేసుకొనవలసివచ్చును
న్నది. ఇంతకంటె సిపాయికి అసహ్యమైన విషయములు లేవు.
అయినను నా కాలములో సిపాయి నిర్లక్ష్యము వహింపక తా
ద్యత వహించి యీ కార్యములను నెరవేర్చునవచ్చినది.

ప్రస్తుతము హిందూదేశములో సైనికశాఖ శిక్షణ లోను సిబ్బందిలోను సరిగా నున్నదని నా నమ్మకము.

సివిలు సర్వీసులు

సివిలు సర్వీసులనుగూర్చి నేనిప్పుడు ప్రశంసింపవలసియున్నది. కడచిన కొన్ని సంవత్సరములనుండి వారికి చిక్క-తెక్కువైనవి. 1917లో ప్రకటనయైనప్పటినుండియు నెన్నియో మార్పులు కలిగినవి. సంస్కరణము లీమార్పులు తెచ్చినవి. కాదని చెప్పుటవలన ప్రయోజనము లేదు. చాలకాలమువరకు రాజశ్రీసంస్కరణములు బూటకము లని చెప్పుదు వచ్చిరి. సర్వీసులోనున్నవాని నెవ్వనినైన అడిగినచో తన యనుభవమును బట్టి జవాబు చెప్పగలడు. (నవ్వు). పనియొక్క పరిస్థితులు మారినవి; దృక్పథము మారినది; పద్ధతులు మారినవి; బహిరంగ విమర్శనల కిప్పుడు తావు కలదు. ఈ పరిస్థితుల కనుకూలముగా సర్వీసులలో నున్నవారుండవలసివచ్చినది. కొంతమందికి కష్టమైనది. ఏకారణములేతనైన నేమి కొందరికి మార్పు లిష్టములేకపోవచ్చును. అట్టివారు గౌరవముగా పని చాలించుకొనవచ్చునని ప్రభుత్వమువారు చెప్పియున్నారు. అవకాశమియబడినది. కొందరు గైకొనిరి. కాని కొందరట్లు తీసుకొనక మారిపోయిన పరిస్థితులను తెలుసుకొని క్రొత్తపద్ధతులను క్రొత్తమార్గములను తమ కనుకూలముగా జేసుకొని హిందూదేశమునకును రాజనకును పూర్వచరిత్రల పనుసరించి నేవజేయుటకు ప్రారంభించిరి. కొంతకాలమువరకు యీ సర్వీసులను గూర్చి నిరుత్సాహము ప్రబలియుండెను. దానిని సరించి నేనిప్పుడెక్కువగా చెప్పదలచుకొనలేదు. కాని ఆస్థితి తొలగిపోయినది. పూర్వచారములు పోవుననియు పూర్వపరిమాణములు గౌరవించబడవనియు పూర్వధర్మములను లెక్కగొననియు నొకప్పుడు భయముగా నుండెడిది. కాని ఆ భయ మిప్పుడు పూర్తిగా కాకున్నను కొంతవరకు తొలగి కష్టము లేక్కువైన కొలది ఎక్కువగా పని చేయుట కవకాశము కలవనియు అవకాశము లున్నకొలది ఉన్నతాదర్శముల కవసరము కలుగుననియు తెలిసినది. ఒకని యభిప్రాయములను తీసుకొనక ప్రశ్నలను రుజువుచేయవలసి యభిప్రాయములనే నే నిప్పుడు తెలిపెదను.

ఇచ్చటనుండి లోను ఇండియా దొరతనమువారి సర్వీసులోనున్న వారినిగూర్చియే గాక, ఎచ్చటెచ్చటనో మారుమూలలోను మంచి ప్రదేశములలోను యీ ఖండమందంతటను వ్యాపించియుండి ఎట్టి కష్టములకైన నోర్చి బాధ్యత వహించి నేవ జేయుచున్నవారి విషయమై తెల్పెదను. వీరు ఇండియా ప్రభుత్వమున కెంతయు సహాయముజేయుచున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వము ఏవిధముగా నున్నను ఎవ్వరిచే పరిపాలింపబడుచున్నను అట్టివారిసహాయ ఘనమునే గాని తన కార్యభారమును సరిగా నిర్వహించుకొనవలసి నా నమ్మకము. అనుదినమును వీరు సమస్తముల పరిష్కరించుచుందురు. ఈపరిష్కారములు ఒకప్పుడున్నతాధికారులకు తెలియనే తెలియవు. వారు కాంతముగా తమ రాష్ట్రమును పరిపాలించుచు స్థానిక ప్రజలచేతనే గౌరవమును పొందుచున్నారు. ఇట్టి వారెట్లు తంగారనచున్నారో తెలుసుకొనుట సులభముగాదు. జ్ఞానమునకు సంబంధించిన పరీక్ష లుండవచ్చునుగాని పరిపాలనలో ఎక్కువపాటుసహించునదతవిషయమై పరీక్షలుండవుగదా. ఈ సర్వీసులకు కీర్తిని సంపాదించినవారు బ్రిటిషువారు. వీరికి న్యాయబుద్ధియు ధైర్యమును మొదలు. ఏమైనను ఏదిసంభవించినను న్యాయమే చేయవలెనను భావమును వీరెకలిగించిరి. ఈ సర్వీసులలో చేరుటకు పూర్వము బ్రిటిషు యువకుల కున్న నిరుత్సాహ మిప్పుడు తొలగినది. పూర్వగౌరవ మిప్పుడు తిరిగి కలిగినది. ఈ సర్వీసులలో ప్రఖ్యాతిగాంచిన యొక సభ్యుని కుమారు డిప్పుడు తిరిగి యీసర్వీసులో ప్రవేశించినాడు. మరి కొన్ని ప్రఖ్యాత కుటుంబములలోనివారు ప్రవేశించిరి. సర్వీసులు భారతాయత్త మొనర్చబడుచున్నవి. కావున నికముందు కొలదినుండి మాత్రమే కావలసియుండును. కాని మంది తక్కువైన కొలది గుణము ఎక్కువగా కావలసి యున్నది.

ఇండియా-బ్రిటిషు సహకారము

జాతివైషమ్యములు తొలగి హిందూదేశములో బ్రిటిషువారి సహాయముతో హైందవులు చేయవలసి యున్నపని యొక్క టియన్నునని గుర్తించుకొని మొత్తయో దూరములేదని నేను నమ్ముచున్నాను. హైందవునికి గల మేధాసంతతి సర్వీసులలో పనికివచ్చు ననుట నిస్సందేహము. కాని బ్రిటిషువారిలో హిందూదేశమునకుపయోగించు గుణము లేన్నియో గలవు కావున హిందూదేశము ముందు విశ్వరమ్యతో అభివృద్ధి పొందవలె నన్న యిరువురును గలసి పనిచేయవలెను. (ఆ. పై.)

బెల్జియంరాజు భారతపర్యటనము

బ్రిటిషుపరిపాలనా సంస్తుతి

రాజుగారి అంత్య సందేశము

సిన్హ, అక్టో 19:— బెల్జియం రాజుగారు భారతదేశమును వీడిపోవుదు యీక్రింది సందేశమును ప్రకటనార్థము రూటరు విదేశవార్తాప్రకటనసంఘమునకు బంపిరి:—

(బ్రిటిషు భారతదేశమున ప్రయాణము జేయవలెనని మే మొంతయో తూకూలముతో నుండేవారము. ఈసంవత్సరము మాత్రము విరామ మెక్కువగనుండుటచేత యీదూరదేశమునకు ప్రయాణజేయగల్గితిమి. ఈదేశమున్నను యిందలి ప్రజలన్నను మాకు ఆకర్షకముగనుండెను. ఒకటిన్నర నెలలో భారతదేశమున తయ్యము సందర్శించెనుండు అత్యాశపనియేగాని రాజప్రతినిధి యొ ప్రభుత్వమువారును దయతో నుదారతతో మాకున్న వ్యభిచారానే అంతయును జూచుటకు సాధకము జేసిరి. మేము బొంబాయిరాజధానినుండి బెంగాలు పోయి ఆ క్కడ నుండి సరిగ్గా రాష్ట్రములు పంజాబు నుండి పశ్చిమోత్తర సరిహద్దు రాష్ట్రములను జూడ యిప్పుడేదేశమును ఒక్కసారి కనువిచ్చిజూచిన దానికన్న బాగానే జూచితి మనకొందుము. ఈ దేశమునందు మూడుపుట్టుములు నాగరకతయందు గలవని మనోనేత్రమునకు గాన్పించును. ఆ రోజులలో నైకమత్యముండుట చేతనే శాస్త్రములును కళలును భారతదేశమున ప్రతస్థిగాంచెను. ప్రథమ పుట్టుమునాటి సుప్రకృష్టమగు అజంతా చిత్రరవులనున్న, సాంఘి ఘోషములనున్న, సారానాథ్ తక్షశిల శిథిల ప్రాంతములనున్న గాంచితిమి. ఆగ్రా, ఢిల్లీ ప్రాంతములందు మొగలు సామ్రాజ్యమునాటి అద్భుత ప్రాధ చిహ్నముల గాంచితిమి.

బ్రిటిషు పాలనా సంస్తుతి

మాడవ పుట్టుమున యెక్కడ జూచినను మా కండ్లయెదుట బ్రిటిషు ప్రతిభయే గాన్పించుచుండెను. భారత సంస్థానములకు కాశీ, భరతపురం, గ్వాలియరులను ఒక్కసారి ఆటై జూచితిమి. తచ్చక్రమరూప్ర ప్రపంచవిఖ్యాతేదార్యమును మేము అనుభవించితిమి. ఇంకను స్వదేశ సంస్థానములకు గొన్నింటికి బోయి తత్తద్దేశాధిపులగాంచలేదే యనుకొంటిమి. ప్రతి రోజును మేము చిత్రముల జూచుచునేయుంటిమి. బ్రిటిషు భారతీయప్రముఖులను చాలమందిని జూచితిమి. కలకత్తాలో నుండగా సుప్రసిద్ధకవీంద్రుడు డబ్బాక్తురు రవీంద్ర నాథ్ ఠాగూరు రచించిన 'సేవన్న' అను నాటకమును ప్రదర్శింపగా జూచితిమి. సుప్రసిద్ధకాస్త్ర పరిశోధకుడగు సర్ జగదీశ్ చంద్ర ప్రసాదయమును జూచితిమి. కాశీలో పండిత మదనమోహన మాలవ్యా గంగానాథ ఝాంగార్లను దర్శించితిమి. మేము భారతదేశమంతటను పర్యటనము జేయునపుడు యీ దేశము చాల ఫలవంతమైనదనియు సస్యసమృద్ధిగగ్ని ప్రజలు శాంతముగ పరిపాలనా సౌఖ్యము ననుభవించుచున్నారనియు గనుకొంటిమి. భారత దేశపు రైతు అనాదినుండియున్న వ్యవసాయమును బాగా కృషిజేసి పట్టణముల అభివృద్ధికి తోడ్పడుటను అంతటను గాంచితిమి.

ఎక్కడ బట్టినను బ్రిటిషు ప్రభుత్వలాభములే గాన్పించెను. ఇరిగేషను, పబ్లిక్ వర్కులు, రైల్వే రోడ్లు, ఆరోగ్యాభివృద్ధి, పాఠశాలలు, కళాశాలలు, పరిశోధనాలయములు అన్నియును బ్రిటిషు పాలనా ఫలితములను జూచునది కబ్బురపోతిమి. ఈ పనులన్నియు ఇండియను సివిలు సర్వీసు విశమత్యముతో గట్టిగ పనిజేయుటవల్ల గల్గినఫలితములే యగును. నేను సిపాయి నగుటచేత భారతదేశమునందు నెవ్వములోను శిక్షితులగు నైనుకులుండుటను గాంచి సంతోషించితిని. అందు మహాసంగ్రామ సమయమున భారత సైన్యములో పోట్లాడినవారు గలరు. వాయువిమానదళముయొక్క చాతురీసామర్థ్యములను పెషావరులో కొంచెము గాంచితిమి.

బ్రిటిషు భారతీయాధికారులను, అనధికారులను మాకు యొక్కడబట్టినను మిత్రభావముతోనుండి బౌదార్యమును జూపినందులకు తగినటుల సంస్తుతింప జాలము. రాజప్రతినిధి యొ రాష్ట్రముల గవర్నరులును, భారత సంస్థానాధీశులును, మాయెడల నాదార్యమును జూపినందులకు కృతజ్ఞతను చెల్లుచున్నాము.

(సం) ఆల్బర్టు

(ఆ. పై.)

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ అక్టోబరు 20-వ తేది మంగళవారము

1. ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి	ర 80 0 0	మొదలు 42 0 0	వరకు
బియ్యముబస్తాలు		మొదలు	వరకు
కుసుమ తెనాలివి	,, ప 48 గలవి ర	14 0 0	15 0 0
నెలవారివి	,, డిటా	15 8 0	16 0 0
డిల్లి	,, డిటా	16 0 0	17 0 0
రాగులు	రా. 164 బస్తా 1-కి	8 12 0	9 0 0
సువ్వులు	,,	20 0 0	24 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	,,	12 8 0	18 0 0
నెనగలు	,, డిటా	12 8 0	18 0 0
పెసలు	,, డిటా	18 8 0	14 8 0
మినుములు	,, డిటా	15 4 0	16 8 0
ఉలపలు	,, ర 164	8 8 0	9 0 0

3. నూనెపస్తువులు

సువ్వులనూనె బా 1-కి	,,	150 0 0	152 0 0
నయ్యి మ 1-కి	,,	14 0 0	25 0 0
కొండాపురంజేరు నెనగపప్పుబా1కి	,,	58 0 0	59 0 0
ఇతరప్రదేశము	,,	54 0 0	56 0 0
జేరు నెనగనూనెగానుగబా1-కి ర 115మిషన్ నూనె	,,	112 0 0	112 0 0
అముదము బా 1-కి	,,	110 0 0	112 0 0

4. చిల్లరపస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	,,	100 0 0	
కూరపసుపు	,,	45 0 0	50 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరువి)బా1కి	,,	100 0 0	110 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి	ర 45,5		
కాళహస్తపాయకట్టు	,,	50,55	
తెల్లము బా 1-కి	ర 40 0 0	60 0 0	
చింతపండు బా 1-కి	,,	60 0 0	80 0 9

5. ఇనుము

వట్టారకం బా 1-కి	,,	28 0 0	38 0 0
చదరం	,,	28 0 0	36 0 0
రవుండు	,,	38 0 0	45 0 0

6. లోహములు

చండి 100 కులంక	,,	72 0 0	75 8 0
బంగారము, కులము 1-కి	,,	21 4 0	21 8 0
పవరము 1-కి	,,	18 5 3	
ఇత్తడి బా 1-కి	,,	256 0 0	260 0 0
రాగి డిటా	,,	280 0 0	281 0 0
అస్కాచక్కెర 226 పా1 గలవి	29 0 0	29 4 0	

7. దూది

బోండావస్త్రుబారున 1-కి	ర 800 0 0		
పల్నాడు దూది	,,	215 0 0	

8. నూలు

కోయిల్ పట్టి నెం 10 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	,,	7 0 0	
మధుర నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	,,	4 12 0	
వుడ్లూరు యేనుగ నెం 8 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	,,	7 4 0	
మూళయేనుగ నెం 20	,,	9 8 0	
వడ్వా నెం 24 $\frac{1}{2}$,,	9 12 0	
14 $\frac{1}{2}$ క్విల్ పక్షి	,,	7 4 0	
నెం 20 బెన్ని సింహం యీటె	,,	9 4 0	
నెం 22	,,	9 12 7	
నెం 12 $\frac{1}{2}$ బెన్ని సర్కు	,,	8 0 0	
నెం 14 $\frac{1}{2}$,,	8 4 0	
నెం 12 $\frac{1}{2}$ అల్లెన్ను	,,	7 2 0	
నెం 12 $\frac{1}{2}$ కోయిలుపట్టి	,,	7 8 0	
నెం 22 $\frac{1}{2}$ రంగవిలాసి	,,	9 8 0	
నెం 14 $\frac{1}{2}$ రాధాకృష్ణుడు	,,	7 4 0	
నెం 12 $\frac{1}{2}$ సాండుబెరి	,,	10 0 0	

బైందుచేసిన భారతి సంపుటములు

1924 జనవరి సంచిక మొదలు ఆఱు సంచికల కొకసంపుటమువంతైన మూడుసంపుటములు విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నవి.

గట్టి బైందు- సగముతోలు, సగము క్యాలి కో గిల్లుపేరు- అందముగా నున్నది. ఒక్కొక్క సంపుటము వెల రు 4-8-0.

కపాలావ్యయము ప్రత్యేకము.

భారతి ఆఫీసు, 7, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

మద్రాసు వెన్నెత్తి

ప్రతి రకము డ్రాయింగు వెన్నెత్తియుక్క శ్రేష్ఠత్వమునకు, పోడిమికి పూచీ యివ్వబడును.

మద్రాసు వెన్నెత్తి ఫ్యాక్టరీవారిచే మాత్రమే తయారు చేయబడుచున్నది.

వీటిని ఉపయోగించి స్వదేశీద్యవమునకు ప్రోత్సాహ మొనగడు. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుము:

1964

వి. పెరుమాళ్ శెట్టి అండ్ సన్స్, మద్రాసు

క్రీరవర్తని

యిది పిల్లలకు చనువైన నృద్ధిచేయును. కృత్రిమపాల ఆహారము నిచ్చి పిల్లలను పోషించుటచేలగు ధనవ్యయము, రోగసముదాయము తప్పి పోను. బుడ్డి 1 కి ధర రూ 1-8-0.

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి, ప్రొవైటరు, ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

పురమావీపనులుకు, పోకరవనులకు సుప్రసిద్ధమైన నిలయము

బహుమాన మిచ్చు గిన్నెలు, పంచెలు లోటాలు, పలుకరములలోను, పరిమాణము లందును మావద్ద సిద్ధముగా నున్నవి. ఇవిగాక సకలమైన వెండిసామానులు, బంగారు బహుమాన పరికరములు, డాలరులు, సాదా ఉంగరములు, కెంపులు, పువ్వరాగములు చెక్కిన ఉంగరములు కూడ నున్నవి.

సవరము బంగారుకు, సీమ వెండికి పూచీనిచ్చెదము.

యిదివలలో మావద్ద తేరముచేయనివారు ఒకవధా చేయగోరెదము.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ
నగల వర్తకులు, 25, చైనాబజారు రోడ్డు, మదరాసు.

హిందూ ముసల్మానుల ఐకమత్యము!
నవలకాదు, నాటకము కాదు!

ముహమ్మదీయుల మతగ్రంథము

జాతీయ ఔన్నత్యము!

కురానుషరీఫు

శాశ్వతవాఙ్మయము!

కర్త: చిలుకూరి నారాయణరావు, ఎమ్. ఏ. ఎల్. టి.

(రాజమహేంద్రవర కళాశాలయందు సంస్కృతాంధ్ర భాషాధ్యాపకులు)

800 పుటల గ్రంథము: వెల సాధారణప్రతి రూ 3 లు; ఉత్తమప్రతి రూ 4 లు.

దయచేసి ఒక పుస్తకమును కొనండి. ఆంధ్రవాఙ్మయమును పోషించండి.

వలయువారు: మేనేజరు, ప్రపంచమత గ్రంథమాలా కార్యస్థానము,
ఇన్నీసుపేట, రాజమహేంద్రవరము.

మాత్రకోశవ్యాధులు - ఒక కొత్త చికిత్స

URESOL (యూరిసోల్)

అను ఔషధమును వాడుటచే తప్పక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 కాప్సల్స్ ఉపయోగించిన చాలును

అన్ని మందుల హెతులందు, యితర దుశాణములందు విక్రయమునకు దొరకును.

ప్రాప్తికొను కావలసినవారు ఈ దిగువ వినియోగమునకు వ్రాయవలెను.

C. T. Hari & Co., 46, Singarachari Street, Triplicane, Madras

శ్రీమద్వాత్సీకిరామాయణము

ఒంకారము నేడమలకు మూలమైనట్లును గాయత్రీమంత్రము మంత్రములకెల్ల ప్రారంభమైనట్లును శ్రీమద్వాత్సీకి విరచిత రామాయణము కావ్యములకెల్ల నాడయై యలరారుచున్నది. సర్వోత్కృష్టతెగల యీ రామాయణమహర్షవసునకు మహాశిష్యులనేకులనేక సంస్కృతవాఙ్మయజ్ఞానతీర్థముల నేర్పరచియుండిరి. అందు గొన్ని ముద్రింపబడి దర్శనీయములుగను గొన్ని ముద్రింపబడని దర్శనసౌలభ్యము లేకయుండుటయు గాంచి బ్రహ్మశ్రీ భమిడిపాడి కామేశ్వరశాస్త్రిగారు ముద్రిత రామాయణ వ్యాఖ్యానముల జాలవఱకు సంతరించి పండితులు పాఠులు శ్రీమతకులు తదితరులు సంస్కృత వ్యాఖ్యానతీర్థము సుగముగా బ్రవేశించి చూచి యంద లీలికేవలముగాబించి సంతోషించునట్లు నాకనాచరగు సంపూర్ణాంధ్ర వ్యాఖ్యానమును; ప్రతిష్ఠాకమునకు ప్రతిపదార్థము, తాత్పర్యము, విశేషార్థములు, కథాసంబర్ధము ననుసరించి చిత్రపటములును గలిగి యలరారునట్లు రచించి 50 పానుల డబుల్ రాయల్ సైజు శ్లోకానితములమీద రెండుమాసముల కొక్కొక్కసంపుటముగా బ్రకటింపచున్నారు. సంపుటము 200 పుటలు గలిగి టైండు చేయబడియుండును. జీవితవిశేషము నిందుగడువ బద్ధకంకలులే శ్రీ శాస్త్రుగిలవారు దీనంగల రాజకీయ నైతిక సాంఘిక మతధర్మములను, విహికాస్మిక మాగ్గులను గరతలముకముగాజేసి ముద్రించుచున్నారు. ప్రతి భారతీయాంధ్రుడు బలింపడని గ్రంథము ఇంతవఱకు బాలకాండము ఆగు సంపుటములు ముద్రింపబడినది. ఆయోధ్యాకాండ సంపుటములు ముద్రింపబడుచున్నవి. సంపుటము లన్నియుం బెట్టింపకొనువారు శాశ్వత చందాదారులుగా నెన్నబడుదురు. శాశ్వతచందాదారులు మొదట రు 0-8-0 లు ప్రవేశదరము చెల్లింపవలెను. సంపుటము 1 కి పోస్టాజుర్యుగాక చందాదారులకు రు 1-2-0 ఇతరులకు రు 1-8-0 వివరములు మాకువాసి తెలిసికొనవచ్చును.

వలయువారు:—

శ్రీమద్వాత్సీకిరామాయణ గ్రంథమాలా కార్యస్థానము,

ఆర్యాపురము, రాజమహేంద్రవరము.

స్టీలు సెల్ వెటి

2233

ఇది 1862 సం॥ రము నందు కనిపెట్టబడి, యింకను దీని గుణము వృద్ధియగుచున్నది. ప్రపంచమునందు వీదియు దీనిని మించుటకు వీలులేదు. యిప్పుడే గవర్నమెంటు కలెక్టరాక్టరు గారైన రామన్ మిషన్ గారి వద్దనుండి ఒక యోగ్యతాపత్రక వచ్చినది. "నా గడ్డమునందు గజ్జయుండి, తినివేయుచుండెను. తక్షణమే మీ ఔషధమును వాడితిని. గజ్జ పోయినది. మొండి గాయుండిన స్థలమునందు మరల వెల్లుతుకలు మొలచుచున్నవి."

బుడ్డి 1-కి ధర రూ 1-0-0.

టోకు ధరలకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుము.

Collingwood & Co., Mount Road, Madras

గురునహాయము లేక యే హిందీ నేర్చుకొనుడు

ఇంట్లో కూర్చుని హిందీ నేర్చుకొనుటకై ఈక్రింది చిరు నామాకు వ్రాసి కావలసిన పుస్తకములు తెప్పించుకొనుడు. కేటా లాగు ఉచితముగా పంపబడును.

హిందీ స్వభోధిని

పం॥ హృషీకేశశర్మగారిచే వ్రాయబడినది.

హిందీక పహలీ పుస్తక్ 0-2-0 హిందీక దూసరీపుస్త 0-4-0

,, తీసరీ ,, 0-6-0 ,, చాధి ,, 0-8-0

హిందీ పాఠమాలా ,, 0-2-0 హిందీ అనువాదమాలా 0-8-0

ఇందు తెలుగు హిందీపాఠములు అనువాదము చేయుట గనుకలమునవి కలవు.

హిందీ తెలుగునిఘంటువు రు. 2 తెలుగు హిందీనిఘంటువు రు. 1

ఈ రెండు నిఘంటువులు శ్రీ జంధ్యాల శివస్వామిశాస్త్రి గారిచే రచింపబడినవి. (2805)

హిందీ ప్రచారకార్యాలయం,

తిరువల్లిక్కేజీ, మదరాసు.

కమలామణి లేఖలు

వెల 6 అణాలు- డజను 3 రూపాయలు

గ్రంథకర్త:— బి. ఎ. బి. ఎల్, హైకోర్టు వకీలు

రెంటాల, వెంకట గుబ్బారావు పంతులు గారు

ఉద్యోగకారణమున విదేశగతుడైన భర్తకు

కమలామణి వ్రాసిన యీ లేఖలు వట్టివలపు జాబులు

గాక ప్రేమామృతము తోడ నిండి లోకాచార వ్యవ

హారముల విచిత్ర వర్ణనము కలిగియుండుటచే స్త్రీపు

రుషులకెల్ల పఠనీయములు. ఆన 1902 సం॥ జూను

మాసములోనివి యాంగ్లేయ భాషలో ప్రచురింపబడు

(Kamala's Letters to Her Husband) ప్రపంచ

మెల్లెడల వ్యాపించియున్నవి. చక్రవర్తి మొదలుగ

లక్షలకొలది జనులు జదివి శ్లాఘించియున్నారు. లే

ఖరూపకమయ్యను చదువ కట్టకధగాగనట్టి తుట్టుతు

దకు కమలామణికి సంప్రాప్తమగు దుర్గుతి ఆత్మంతవ్వ

సన కరముగా నుండును. విశేషప్రతులు లేవు.

వికొరియా డిపో, మైలాపూరు, మదరాసు

నవ్వునో!

సొమ్మువాపసు చేయబడును!!

జాతకరత్నము 11 భాగము

ఇది సుమారు 280 పుటలుగల యద్భుతగ్రంథము. లగ్న స్థుటము, భావస్థుటము, గ్రహస్థుటము, అష్టకవర్ణ, మోడశం వర్ణ, ద్వాదశభావఫలితములు, దశాంతర్దశాఫలితములు, మున్నగు పెక్కుపాఠశాలలో శ్లోకతాత్పర్యరూపమున ఈగ్రంథము వ్రాయబడియున్నది. పెక్కుజాతీయ లుదాహరణగా శ్రీ ద్వాదశభావము చర్చింపబడినవి. జ్యోతిషాంశములన్నియు చక్కగా ఇవచ్చబడినవి. ఇది యింటిజ్యోతిషుడు.

వెల 2 0 0. మొదటిభాగము రు 1-0-0. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషమాలయము,

2181

కళింగేట, విశాఖపట్నంజిల్లా.